

Neuhoff | Schöne | Sternberg | Zschäbitz
Neumannová | Vlčková (Hrsg.)



TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
www.tul.cz



Europäische Union. Europäischer Fonds für
regionale Entwicklung: Investition in Ihre
Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti



Ziel 3 | Cíl 3
Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
2007-2013. www.ziel3-cil3.eu

Web 2.0 ve výuce jazyků

ukázky zaměřené na dovednosti

Tato příručka předkládá praktické náměty, jak pomocí digitálních programů a nástrojů

Webu 2.0 efektivně podpořit trénink jazykových dovedností. Po krátkém úvodu jsou ve čtyřech kapitolách popsány - pomocí příkladů z výukové praxe - možnosti didaktického využití a návrhy aktivit. Jedná se o dovednost psaní, mluvení, práci se slovní zásobou a práci s pedagogickými korpusy. Pátá kapitola nabízí systematický přehled zmíněných aplikací současně s praktickými informacemi a krátkými návody. Všechny návrhy, které jsou v publikaci obsaženy, byly vytvořeny v rámci binacionálního projektu ELMA, který byl v letech 2009 – 2012 realizován na Technické univerzitě v Liberci a na Technické univerzitě v Drážďanech. Projekt byl finančně podpořen z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj (Program Cíl 3 / Ziel 3), ze Saského zemského rozpočtu a ze státního rozpočtu České republiky (reg. č. 100017921).

Web 2.0 ve výuce jazyků

ISBN: 978-80-7372-887-8



9 788073 728878

www.elma-projekt.eu

500,- Kč

Antje Neuhoff | Karin Schöne | Pavel Sternberg |
Ewa Zschäbitz

Helena Neumannová | Irena Vlčková (Hrsg.)

Web 2.0 **ve výuce jazyků**

ukázky zaměřené na dovednosti

Autoři:

Antje Neuhoﬀ: Úvod

Karin Schöne: Kapitola 4, 5

Pavel Sternberg: Kapitola 3, 5

Ewa Zschäbitz: Kapitola 1, 2, 5

Vydaly:

Helena Neumannová | Irena Vlčková

Překlad:

Eva Fielko | Květoslava Klápšřová | Helena Neumannová | Pavel Sternberg | Irena Vlčková

Recenze:

Hana Andrášová | Ludmila Koláčřková

Děkujeme Susan Caquelo Sarrión, Janin Pecher a Carin Schmidt za laskavé svolení k použití jejich blogů k vytvoření screenshotů pro prezentaci v této knize.

Dílo a jeho části jsou chráněny autorským právem. Jakékoli použití v jiných než zákonem povolených případech proto vyžaduje předchozí souhlas vydavatele.

Celé dílo ani jeho části nesmějí být bez tohoto souhlasu uloženy nebo publikovány na webu.

Design knihy: Sebastian Daenel (www.sdaenel.de)

Design obalu a grafika na obalu: Sebastian Daenel (www.sdaenel.de)

Vydavatel: TU v Liberci

Tisk: Vysokoškolský podnik Liberec, společnost s.r.o., Hálřkova 6, Liberec

Poznámka:

Tato kniha vychází v němčině i češřtině. Německá verze je vydána pod názvem

„Web 2.0-Technologien im Sprachunterricht - Fertigkeitsorientierte Szenarien“

ISBN 978-80-7372-888-5.

Projekt byl realizován těmito partnery:

Technická univerzita v Liberci - Ekonomická Fakulta - katedra cizích jazyků (Lead Partner)

Technische Universität Dresden - Lehrzentrum Sprachen und Kulturen

Projekt byl podpořen z prostředků Evropské unie (EFRE-Evropský fond pro regionální rozvoj)



Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft / Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti



Ziel 3 | Cíl 3

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
2007-2013. www.ziel3-cil3.eu

© 2012 Technická univerzita v Liberci

Liberec 2012, 1. vydání

ISBN: 978-80-7372-887-8

Inhalt

Úvod	9
1. Kooperativní psaní ve fóru, wiki a blogu	15
1.1 Písemná interakce ve fóru	15
1.2 Psaní společných textů - psaní ve wiki	21
1.3 Kreativní a volné psaní - vedení blogů	27
1.4 Výhody procvičování psaní metodou online	34
2. Práce se slovní zásobou pomocí online prostředků	35
2.1 Vizualizace slovní zásoby: Sestavování slovních bublin a myšlenkových map	36
2.2 Strukturování slovní zásoby: Sestavování glosářů a trenérů slovíček	42
2.3 Rozšiřování slovní zásoby: Práce s online slovníky	48
2.4 Výhody procvičování slovní zásoby pomocí online prostředků	51
3. Ústní komunikace po internetu	53
3.1 Odstraňování bloků mluvení: Využití nástrojů nahrávek ústního projevu na Webu 2.0	53
3.2 Vytváření synchronní komunikační situace: Využití programů programy webových konferencí	59
3.3 Podněty k mluvení z internetu: Práce s podcasty	63
3.4 Výhody nástrojů online nahrávek, využívání programů webových konferencí a podcastů	65
4. Autentická jazyková výuka pomocí korpusu a konkordančních programů	67
4.1 Co je to korpus a jaké funkce nabízí	67
4.2 Cílevědomé a efektivní hledání: co nelze ve slovníku najít	71
4.3 Korpusy ve výuce:	

	didaktické možnosti použití	73
4.4	Význam práce s korpusem	83
5.	Nástroje a pomůcky – technické poznámky	85
5.1	Kooperativní psaní ve fórech, wiki a blogu	85
5.2	Práce se slovní zásobou pomocí online nástrojů	91
5.3	Ústní komunikace po internetu	101
5.4	Přehled korpusů a programů konkordance	108
	Literatura	119

Úvod

Tato kniha je výsledkem dvoustranného projektu „Tvorba společných multimediálních učebních a studijních materiálů“ (krátce ELMA). Během tříletého trvání projektu (2009 – 2012) realizovali projektoví partneři partneři - Technická univerzita v Liberci a Technická univerzita v Drážďanech - školení, která si dala za cíl rozšíření mediálních kompetencí u učitelů jazyků v České republice a v Sasku.

Společně vypracovali elektronické materiály pro výuku jazyků a uspořádali výukové akce s využitím počítače. Tento záměr byl podpořen v rámci evropského programu podpory přeshraniční spolupráce mezi spolkovým státem Sasko a Českou republikou Ziel3/Cíl3. Projektové konsorcium bylo tvořeno katedrou cizích jazyků Ekonomické fakulty Technické univerzity v Liberci (Lead Partner) a Multimediálním jazykovým centrem Technické univerzity v Drážďanech (Technische Universität Dresden).

Komu je kniha určena?

Kniha je určena vyučujícím všech moderních cizích jazyků, kteří jsou přístupni novým médiím a technologiím a kteří se obzvláště zajímají o potenciál technologií Web 2.0 ve výuce jazyků.

Web 2.0 – sociální média

S novou technologií Web 2.0, kterou také nazýváme Sociální média, spojujeme změny v používání a celkovém nahlížení na internet. Poněkud nejasné odlišení od pojmu Web 1.0 vymezení pojmu Web 1.0 spočívá v tom, že obsah určený pro široké masy již nevytváří pouze několik osob nebo organizací, přičemž uživatelé tento obsah používají pasívně. Mnohem větší skupina uživatelů generuje obsah sama, zpracovává ho a distribuuje a navzájem se „síťuje“ pomocí sociálního softwaru. Zatímco většinou statické html stránky Webu 1.0 byly vloženy na síť a zůstávaly tam delší čas neměněny, přepracovány byly pouze příležitostně, mohou nyní dokonce i uživatelé bez znalosti programování velmi jednoduše aktualizovat obsah pomocí nových nástrojů založených na webových prohlížečích. Uživatelé mohou sdílet, komentovat a doplňovat, a tím se aktivně účastnit šíření informací a názorů (např. prostřednictvím wiki, blogů, RSS a podcastů). Typické označení Web 2.0 je označení pro „interaktivní síť“, která zahrnuje výměnu, spolupráci a transparenci. Obsah lze opětovně použít či změnit, je interaktivní a uživatelsky přátelský.¹

Pokud jste aktivní na facebooku, vyhledáváte ve wikipedii nebo jste dokonce již sami napsali příspěvek, komentovali ho nebo ho doplnili, shlédli video na YouTube či dokonce ho

okomentovali, vedli blog nebo četli blogy na webu ostatních a komentovali jejich příspěvky, nebo se pouze zajímáte o tyto aplikace, které Vaši studenti zcela jistě pravidelně a samozřejmě používají, a jen jste se stále ještě neodhodlali k aktivní účasti – potom Vám tato kniha nabízí užitečné podněty k rozšíření Vašeho repertoáru ve výuce. Všechny nástroje lze snadno vyhledat na síti a také snadno používat. Není zapotřebí žádných znalostí programování ani hlubších znalostí v oblasti IT, takže Vám v cestě nestojí téměř žádné překážky.

Podněty pro výuku

Při koncipování knihy jsme se zaměřili na typické situace ve výuce cizích jazyků. Kladli jsme si otázku, jak pomocí nástrojů Webu 2.0 trénink dovedností zefektivnit a jakým způsobem ho vytvořit tak, aby byl motivující.

Místo výhradního zaměření na digitální nástroje, jsme se zaměřili na řešení didaktických problémů za pomoci digitálních nástrojů. (Jakým způsobem můžeme naučit lépe psaní, mluvení či slovní zásobu atd.?). Při tomto přístupu orientovaném na dovednosti jsme zprvu nevycházeli z nástroje jako takového a nevysvětlovali nejprve jeho způsob fungování, abychom se následně dobrali k didakticky smysluplným možnostem využití této aplikace pro výuku. Namísto toho jsme zvolili cestu opačnou, která vychází z klíčových otázek ve výuce cizích jazyků. Chtěli bychom touto knihou motivovat vyučující k tomu, aby objevovali nové zajímavé nástroje pro typické aktivity ve výuce jako je zprostředkování slovní zásoby nebo trénink psaní, a aby tyto nástroje ve své výuce využívali. V této knize najdete nápady, jakým způsobem můžete uspořádat každodenní výuku s využitím jiných metod a nástrojů než jsou ty klasické. Vše je doplněno pokyny a příklady vhodných úkolů pro trénink vybraných jazykových dovedností, pomocí programů Webu 2.0. Tyto příklady by měly být podnětem k zadávání obdobných úkolů k procvičování dalších dovedností. Všechny příklady vyplývají z naší vlastní praxe ve výuce resp. byly odzkoušeny v rámci týmu ELMA. Výuka však neprobíhá v počítačové učebně a ani se nejedná o distanční výuku v online kurzech, studenti by měli tyto nástroje využívat pro práci z domova. Ve třídě/skupině jsou potom prezentovány výsledky domácí práce a probíhá diskuze – k tomu však není třeba, aby studenti seděli u počítačů. Pro žáky a studenty nepředstavují úkoly, ke kterým potřebují internet, žádnou větší překážku, neboť většina z nich stejně denně využívá síť ke svým sociálním kontaktům.

Prezentované programy je možné přiřadit do oblasti dvou kompetencí: psaní a mluvení. Tyto programy jsou rovněž úzce spjaté s tréninkem dovedností témat slovní zásoby a (pedagogickými) korpusy.

Příklad psaní

Psaní delšího textu v konvenčním způsobu výuky zpravidla vyučující zadává jako domácí úkol. Studenti vyřizují úkoly doma a odevzdávají text v papírové podobě lektorovi ke kontrole.

Vyučující text přečte a v lepším případě ho opatří poznámkami. Obvykle ve výuce není čas prezentovat všechny texty a diskutovat o nich. Takto vypadá typická neuspokojivá situace u delších psaných textů: studenti texty vytvoří výhradně pro vyučujícího a dostávají také zpětnou vazbu ke své práci pouze od této jedné osoby.

Na rozdíl od výše popsaného průběhu jsou v kapitole „Koooperativní psaní ve fóru, wiki a blogu“ formulace zadání pro psaní textů prezentovány s následující charakteristikou:

1. Příjemcem textu je vždy celá skupina, neboť texty jsou např. zveřejněny ve fóru: již při tvorbě textu jsou si studenti vědomi, že jejich texty nejsou určeny pouze vyučujícímu, nýbrž také jejich spolužákům / kolegům, kteří je rovněž budou číst. Tím stoupá motivace napsat kvalitativně dobrý text.
2. Úkol napsat text obsahuje celou diskuzi s odpověďmi na texty, komentáři, odkazy na příspěvky ostatních a uvedení dalších argumentů. Vedle praxe s psaním získají studenti také další poznatky a procvičují si argumentaci.
3. Ve skupině se texty píší společně. Tím získají studenti novou zkušenost s tím, že společně vytvořený text může být lepší než individuální tvorba kompletního textu, navíc spolupráce přispívá ke kreativě a motivaci.
4. Online psaní textů může znamenat velké ulehčení pro vyučujícího při následné kontrole, protože lze zadat úkol celé skupině recenzentů, aby texty zkontrolovali. Pokud přichází zpětná vazba z více zdrojů, snižuje se vynaložené úsilí vyučujícího na poskytnutí zpětné vazby. Studenti jsou tak seznámeni s tím, jakým způsobem se vypořádat s chybami.

Příklad mluvení

Téměř každý, kdo se učí cizí jazyk, si stěžuje na to, že čas na mluvení mu v rámci výuky připadá příliš krátký, neboť čas výuky je omezený a vždy může hovořit pouze jeden, resp. při mluvení ve skupině je možné opravovat pouze v omezené míře. Trénovat mluvení jako domácí úkol mnohdy nemá žádný efekt, protože bez protějšku, tedy bez reakce na vyjádření a bez oprav výslovnosti, to není pro studenta uspokojivé. Zde nabízí nástroje web 2.0 výborné prostředky jako je *Vocaroo*, *Voki* nebo *Voxopop*, které jsou představeny v kapitole „Ústní komunikace po internetu“. Ty mohou při odbourávání bariér při mluvení pomoci tím, že se nasdílí online mluvená nahrávka lektorovi nebo jinému účastníkovi (nebo skupině účastníků) ke kontrole a korektuře, a to nejlépe na výukové platformě. Rovněž je možné vést asynchronní akustickou diskuzi (např. s *Voxopop*) ve vlastním virtuálním prostředí, které program nabízí, což je vhodnou alternativou různých úkolů pro dovednost psaní. Dále je řada výhodných možností využití pro mluvené zprávy, které mohou být publikovány bez problémů na výukové platformě nebo na blogu, např. jako akustické zadání úkolu, pokyny nebo komentář.

Obsah knihy

Čtyři hlavní kapitoly mají jednotnou strukturu: po krátkém úvodu do tématu navazují didaktické možnosti využití s návrhy aktivit pro výuku. Prezentované příklady k aktivitám vznikly v rámci naší vlastní praxe ve výuce, resp. praxe vyučujících v rámci týmu ELMA. Upozorňujeme však na to, že spousta stránek po určité době případně nebude dostupná, protože rychlé tempo dnešního internetu sice umožňuje aktivní „účast“ jak je popsáno výše, což však rovněž zahrnuje změny, mazání nebo přesouvání stránek. Pro ilustraci jsme tedy raději vložili řadu screenshotů s příklady z praxe. Tyto příspěvky studentů obsahují někdy chyby, které jsme neopravovali, protože se jedná o autentická vyjádření studentů.

Každá kapitola vyústí v krátké shrnutí výhod prezentovaných aplikací a scénářů. První kapitola „Kooperativní psaní ve fóru, wiki a blogu“ popisuje, jak je možné trénovat jednání v diskuzi a argumentaci prostřednictvím interakcí ve fóru, jakým způsobem můžeme psát společné texty ve wiki a jak funguje kreativní a volné psaní pomocí blogů..

Druhá kapitola „Práce se slovní zásobou pomocí online prostředků“ dává podněty k aktivaci předchozí znalosti slovní zásoby pomocí digitálních slovních „bublin“ a myšlenkových map, k systematizaci slovní zásoby prostřednictvím tematických slovníků a k rozšiřování slovní zásoby pomocí online slovníků.

Třetí kapitola „Ústní komunikace po internetu“ předkládá návrhy, jak odstranit bariéry při mluvení pomocí nástrojů k zaznamenávání mluveného slova, jak efektivně vytvářet a používat řečnické akce na internetu a jak vytvářet autentické komunikační situace pomocí webových konferencí.

Čtvrtá kapitola „Autentická jazyková výuka pomocí (pedagogických) korpusů a konkordančních programů“ nabízí řadu využitelných znalostí o korpusech, jež jsou alternativou ke slovníkům, dále podněty jak pomocí korpusů vytvářet zadání úkolů pro výuku slovní zásoby a pracovní listy a jak pracovat s autentickými texty, např. s korpusy pro tvorbu interview.

Pátá a poslední kapitola je systematickým výčtem diskutovaných aplikací a programů s uvedením webových stránek a krátkým úvodem o funkcích, které nabízejí.

Poděkování

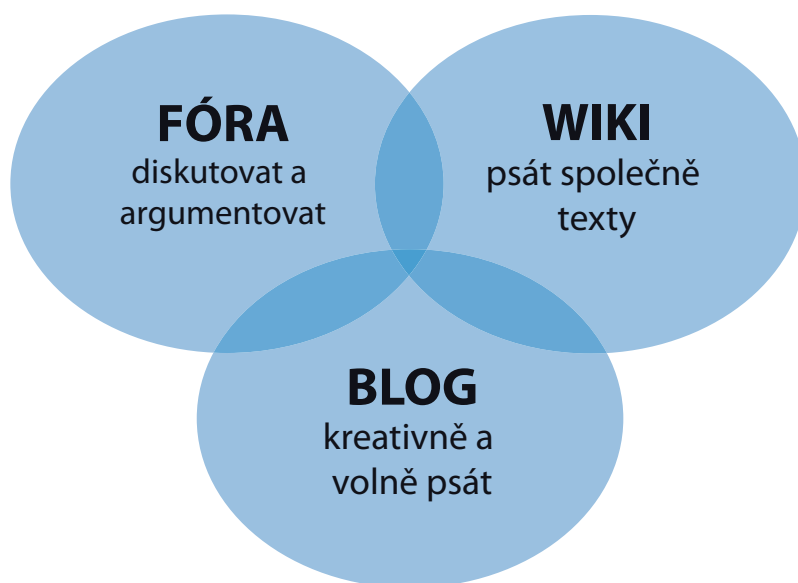
Na tomto místě bychom chtěli poděkovat všem partnerům, kolegyním a kolegům, na základě jejichž součinnosti mohla být tato kniha vydána. K nim patří zejména projektové partnerky z Technické univerzity v Liberci, Irena Vlčková a Helena Neumannová, autorky a autoři z Technické univerzity v Drážďanech, Karin Schöne, Ewa Zschäbitz a Pavel Sternberg. Za kritickou korekturu německých textů patří poděkování Katje Ullmann. Za překlad a následnou

korekturu českých textů děkujeme Květoslavě klápšťové, Evě Fielko, Heleně Neumannové, Ireně Vlčkové a Pavlu Sternbergovi. Poděkování za recenci patří Haně Andrášové z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a Ludmile Koláčkové z Univerzity obrany v Brně. Velká pochvala patří našemu grafikovi Sebastianu Dänelovi, který vždy pružně a rychle prováděl veškeré změny a vycházel vstříc našim neobvyklým požadavkům. V neposlední řadě dlužíme poděkování a uznání všem kolegyním a kolegům ze Saska a České republiky, kteří v souladu s naším projektovým cílem výborně spolupracovali, čile diskutovali offline i online a velkoryse se podělili o své zkušenosti a postupy při použití Web 2.0. v rámci týmu ELMA.

1. Kooperativní psaní ve fóru, wiki a blogu

Psaní je bezpochyby dovednost, kterou lze obzvláště dobře podpořit pomocí online nástrojů. Zaměřujeme se přitom na kooperativní, popřípadě kolaborativní psaní.

Pokud se při psaní jedná o písemnou interakci mezi studenty, především pokud se mají vést diskuze a vyměňovat argumenty a názory, doporučuje se využít diskuzní fórum. Při společném sestavování textu se osvědčil nástroj wiki jako pomocný prostředek online výuky. Volné a kreativní psaní lze rozvíjet pomocí blogu, ve kterém studenti příspěvky zveřejňují a jiné komentují.



Obr. 1.1 Cíle a nástroje učení

1.1 Písemná interakce ve fóru

Fórum lze použít jako didaktický nástroj, jehož pomocí účastníci svoji jazykovou kompetenci systematicky budují. Je to klasický nástroj, který umožňuje asynchronní výměnu mezi účastníky. Příspěvky jsou ukládány chronologicky a objevují se obvykle jako jasně strukturované. Učitel může fórum také použít, aby informoval své studenty např. o zrušení výuky, o změně učebny, o domácích úkolech, o akcích atd. Samozřejmě lze fórum použít i v jiných situacích, například když se studenti obracejí na své vyučující s otázkami technického nebo obsahového charakteru. Fórum je vhodné také k (neformální) výměně názorů účastníků mezi sebou, aby

navázali kontakty nebo aby si vyměňovali informace o projektech, jazykových problémech atd.

Komunikační směry ve fórech:

Trenér/ka → **účastníci** – organizační sdělení, atd.

Účastníci → **trenér/ka** – technické a obsahové otázky, atd.

Účastníci → **účastníci** – výměna v rámci projektů, domácí úkoly, atd.

Fórum – didaktické možnosti použití

Pro fórum jsou vhodné úkoly, které vyžadují vzájemnou reakci studentů (srov. Schöne/Zschäbitz 2012). Fórum je např. velmi vhodným vstupem do kurzu, když se studenti navzájem představují nebo když mají vystupovat v roli známé osobnosti. (viz aktivity 1 a 2). Lze ho také použít při zadávání a psaní inzerátů a pozvánek (viz aktivita 3) a samozřejmě také k diskuzím o problému (viz aktivita 5). Fórum je možné využít i k „pouhému“ sbírání myšlenek, výpovědí nebo názorů.

Fórum – didaktické možnosti jeho využití (přehled):

- Diskutovat a argumentovat
- Výměna názorů (pro a proti)
- Role
- Hry otázka - odpověď (kvíz)
- Sbírat/shromažďovat myšlenky, výpovědi, mínění, argumenty

Příklady aktivit ve fóru:

- Aktivita 1: Představit se ve větším kruhu
- Aktivita 2: Uhodnout slavné osobnosti
- Aktivita 3: Psát inzeráty a odpovídat na ně
- Aktivita 4: Psát zprávy z cest a vyjádřit domněnky
- Aktivita 5: Diskutovat o výhodách a nevýhodách

Aktivita 1: Představit se ve fóru

Cíl učení/ jednání v jazyce:

představit se, vyměňovat informace (původ, bydliště, jméno, věk atd.)

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Studenti se představují ve fóru. Reagují na kolegyně a kolegy, kteří pocházejí ze stejné oblasti, mluví podobným jazykem atd.

Re: Ahoj.
von [redacted] - Donnerstag, 27. Oktober 2011, 15:27
Ahoj. Já jsem taky student a jmenuji se Thilo. Jsem z Drážďan, ale pocházím z Krusných hor, konkrétně z Jöhstadtu.
[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Re: Ahoj.
von [redacted] - Freitag, 28. Oktober 2011, 11:58
Ahoj. Jmenuji se Carmen a jsem taky studentka. Pocházím z Drážďan.
[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Re: Ahoj.
von [redacted] - Freitag, 28. Oktober 2011, 13:49
Ahoj Carmen. Jmenuji se Astrid. Jsem studentka. Pocházím z Hoyerswerdy.
[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Re: Ahoj.
von [redacted] - Freitag, 28. Oktober 2011, 21:04
Ahoj Astrid. Jmenuji se Franz. Jsem studentka. Bydlím v Pirmé
[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Re: Ahoj.
von [redacted] - Freitag, 28. Oktober 2011, 22:01
Ahoj Franziska. Já jsem Xu. Pocházím z Číny. Jsem Číňan a student. Měj se hezky. Čau 😊
[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Re: Ahoj.
von [redacted] - Montag, 31. Oktober 2011, 19:36
Ahoj. Já jsem Eva. Jsem v Drážďanech od roku 2006. Pocházím z Hannoveru, Rendsburgu a Wittenbergu. Jsem studentka. Měj se hezky. Čau.
(Bearbeitet von [redacted] - Originaleintrag am Freitag, 28. Oktober 2011, 22:24)
[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Re: Ahoj.
von [redacted] - Montag, 31. Oktober 2011, 19:36
Ahoj Eva.
Jmenuji se Christian. Jsem studentka. Pocházím ze Saska, z Kleinprausitz. Měj se hezky. Čau.
(Bearbeitet von [redacted] - Originaleintrag am Freitag, 28. Oktober 2011, 22:25)
[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Obr. 1.2 Příklad fóra v Moodle (kurz češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech)

Aktivita 2: Uhodnout slavné osobnosti

Cíl učení/ Jednání v jazyce:

Popis osob (národnost, bydliště, původ, povolání, znalosti cizích jazyků, věk atd.), rozšířit znalosti o zemi cílového jazyka, vyjádřit domněnky

Úroveň:

A1

Popis úkolu:

Studenti popisují ve fóru slavnou osobnost ze země cílového jazyka, aniž by prozradili její jméno. Ostatní studenti se snaží uhodnout, o koho se jedná. Odpovídají na příspěvky svých kolegyní a kolegů a přiřazují písemné domněnky („Du bist sicher ...“).



Obr. 1.3 Příklad fóra v Moodle (kurz češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech)

Aktivita 3: Psát inzeráty a odpovídat na ně

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Klást dotazy, něco nabízet, napsat dotaz, odpovědět na dotaz nabídkou

Úroveň:

od A1

Popis úkolů:

Každý student má v každém fóru položit dotaz k vyhledávání. Může k tomu zvolit jednu z daných rolí (viz níže). Později odpovídá sám fiktivní nabídkou na dotaz svých kolegů. Témata se řídí podle aktuálního rozhovoru ve výuce. V tomto příkladu se předem hovořilo o dotazech k vyhledávání, byly nacvičovány obraty k vyjádření účelu a v této souvislosti bylo použito sloveso *suchen* (*ich suche jemanden, der ... / jemanden zum ..., für ...*).

Možné role:

- Student(ka), který/á hledá ubytování
- Ředitel jazykové školy, který nabízí jazykové kurzy
- Skupina studentů, kteří se chtějí učit česky (německy)
- Český student v Drážďanech, který je sám, a hledá kontakt

- Student z ..., který naléhavě potřebuje peníze.



Hledám práci
von [redacted] - Dienstag, 26. Juni 2012, 11:10

Jsem studentka a hledám malou práci (vedlejší zaměstnání). Jsem pracovitá, flexibilní a mám znalost němčiny, angličtiny a mám taky znalost práce na PC. Taký nakupuju a uklízím, nebo jinak vypomáhám v domácnosti.

Kontakt Alina Nováková: 0123/4567890

[Bearbeiten](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)



Re: Hledám malou práci
von [redacted] - Dienstag, 26. Juni 2012, 11:14

Dobrý den, paní Nováková,

Četl jsem váš inzerát. Jsem penzista, cestuju často a potřebuju někoho, kdo dá květinám vodu a pracuje ve na zahradě. Nemůžu nabízet mnoho peněž ale vše ovoce a zeleninu ze zahrady. Zavolejte mne: 0123-456789. Branislav

nabízet - anbieten

[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Obr. 1.4 Příklad fóra v Moodle (Kurz češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech)



inzerát
von [redacted] - Freitag, 22. Juni 2012, 14:37

Ahoj milí studenti v Drážďanech!

Kdo ma volný pokoj v létě?

Jsem Jadwiga a bydlím v Liberci. Ja chci cestovat do krásnych Drážďan v červenci a srpnu. Ja chci vidět staré město a nové město, odpočívat ve velké zahradě nebo na řece Elbe.

Jestli ty maš volný pokoj během toho času, tak mi napiš, prosim!

kontakt 0123456

[Bearbeiten](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)



Re: inzerát
von [redacted] - Freitag, 22. Juni 2012, 14:36

Ahoj Jadwigo!

Jsem studentka a bydlím v Drážďanech. V létě se vrátím na do Berna, ve Švýcarsku. Mám malý ale fajn pokoj na koleji Borsbergstraße 34. Stojí 4800 korun na měsíc. Spolubydlící jsou moc sympatické a když máš chuť na společnost, můžeš jít do kuchyně. V suterénu taky máme studentský club, to je náš obývací pokoj a je moc příjemný.

Mám číslo 0170 44 11 608. Zavolej mi.

Čau
Annička

[Ursprungsbeitrag](#) | [Bearbeiten](#) | [Thema teilen](#) | [Löschen](#) | [Antwort](#)

Obr. 1.5 Příklad fóra v Moodle (kurz češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech)

Aktivita 4: Psát zprávy z cest a vyjadřovat domněnky

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Popsat cestu, vyjadřovat domněnky

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Studenti popíší dvě cesty. Jednu z nich skutečně podnikli, druhou nikoliv. Kolegyně a kolegové se snaží uhodnout, kterou z cest skutečně podnikli. Úkol by měl obsahovat jazykové

prostředky, které jazykově ulehčí řešení.

Příklad pro zadání úkolu:

Zpráva z cesty. Popište dvě cesty. Jednu cestu, kterou jste opravdu absolvoval/a a jednu, kterou jste neuskutečnil/a. Neprozradte ale, který popis cesty je pravdivý.

1. Klikněte na „Připojit nové diskuzní téma“.
2. Napište dvě zprávy z cest. Jeden správný popis (pravdivý) a jeden nepravdivý (smyšlený).
 - Kde jste byli?
 - Cestovali jste služebně nebo soukromě?
 - Co jste dělali/viděli?
 - Které dopravní prostředky jste použili?

3. Klikněte na „odeslat příspěvek“.

Přečtěte si příspěvky jiných účastníků kurzu. Co myslíte, které popisy cest jsou pravdivé a které smyšlené? Napište alespoň dvě odpovědi.

1. Otevřete a přečtěte si příspěvek.
2. Klikněte na „odpovědět“.
3. Napište svoji odpověď dle uvedeného příkladu.
 - Ich denke/ ich glaube (nicht), dass du/Sie ...
 - Wahrscheinlich/ vielleicht sind/waren/haben Sie (nicht) ...
 - Wahrscheinlich/ vielleicht bist/warst/hast du (nicht)...
4. Klikněte na „odeslat příspěvek“.

Aktivita 5: Diskutovat o výhodách a nevýhodách

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Uvést výhody a nevýhody, diskutovat

Úroveň :

od A2

Popis úkolu:

Studenti diskutují ve fóru o výhodách a nevýhodách života na venkově a ve městě. Přitom mají reagovat na příspěvky kolegyní a kolegů, vyjádřit se k jejich mínění a představit vlastní názor.

Příklad pro zadání úkolu:

Máte raději život na venkově nebo ve městě? Diskutujte s jinými účastníky a napište výhody a nevýhody, které jsou pro Vás důležité.

1. Přečtěte si příspěvky v tomto fóru a klikněte dole vpravo na „odpovědět“.
2. Odpovězte na jiné příspěvky a napište svůj názor:

Vyjádřit svůj názor:

- Ich finde (auch/nicht), dass ... / Ich meine (auch/nicht), dass ... / Ich glaube (auch/nicht), dass ... / Ich denke (auch/nicht), dass ...
- Es ist (nicht) richtig, dass ... / Es ist für mich (nicht) wichtig, dass ...
- Ich hoffe, dass ...
- ... stört/stören mich (nicht) / ist für mich (k)ein Problem.

Uvést výhody a nevýhody:

- Ich lebe lieber ... / Ich finde es schöner ... auf dem Land / in der Stadt, weil ...
- Ein Vorteil/Nachteil ist, dass ...
- Für mich ist es (un)wichtig, dass ...

3. Klikněte na „odeslat příspěvek“.

Aktivity ve fóru – pokyny pro učitele

Učitel by měl do diskuze zasahovat a dávat impulzy ke snaze uhodnout nebo k dalšímu psaní pouze tehdy, když příspěvky zůstávají po delší dobu nezodpovězeny - aby nepřerušoval požadovanou diskusi mezi studenty. Často se vyskytující chyby mohou být shrnuty v závěrečném příspěvku nebo také vyhodnoceny v kurzu. Učitel může však pokyny dávat také individuálně, aby si studenti mohli jim již známé struktury sami opravit.

1.2 Psaní společných textů - psaní ve wiki

Wiki umožňuje sestavit tematicky koherentní a jazykově adekvátní text společně (srov. Strasser 2011:104ff). Každá změna je odpovídajícím způsobem zaznamenána (podle autora a data), starší verze jsou ukládány a mohou se, pokud je to nutné, opět obnovit.

Wiki – didaktické možnosti použití

Podobně jako fórum je také wiki všestranně použitelné. Výborně se hodí k sestavování společných textů, např. ke shromažďování příkladů vět k určitému gramatickému jevu, k sestavování seznamů slov nebo ke shromažďování důležitých obrátů a struktur. Studenti mohou ve wiki zaprotokolovat svůj pokrok v učení (učební deník) nebo tvořit zápisy k určitému tématu (simulace Wikipedie, srov. Strasser 2011:108ff).

Mnoho typických domácích úkolů, které jsou realizovány jako „samostatná práce“, se mohou ve wiki stát společným psaním (srov. Schöne/Zschäbitz 2012). Patří sem např. popis (vlastní)

osoby: líčení průběhu dne, cesty, plány do budoucnosti atd. (viz aktivita 1). Ve wiki lze velmi dobře popsat místo nebo reklamu (viz aktivita 2). Ve wiki lze také sbírat stanoviska k určitým tématům (viz aktivita 3). Pro výuku začátečníků se hodí např. společné sestavení tematického jídelního lístku (viz aktivita 4), přičemž těžiště spočívá v použití autentického jazyka (jídelní lístek z internetu).

Wiki – didaktické možnosti použití (přehled):

- Sbírání/ sestavování seznamů slov, příspěvků, argumentů, gramatických struktur atd.
- Společná produkce textů (pokračování příběhu, sestavení jídelníčku atd.)
- Simulace Wikipedie
- Učební deník

Příklady aktivit ve wiki:

- Aktivita 1: Popsat průběh týdne u tří (fiktivních) osob
- Aktivita 2 & 3: Sbírat stanoviska k určitým tématům za použití určitých struktur, např. *Ohne was kannst du nicht leben? Wie wird das Jahr 2050?*
- Aktivita 4: Sestavit jídelní lístek

Aktivita 1: Popsat průběh týdne ve wiki

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Popsat průběh dne popř. obvyklé děje, použít jazykové prostředky k udávání času / pravidelných činností.

Úroveň:

A1

Popis úkolu:

Studenti ve skupinách popíší průběh týdne jedné vymyšlené nebo reálné osoby. K osobě jsou uvedena podstatná data (jako např. povolání, koníčky, charakterové rysy), případně se jedná o všeobecně známé osobnosti. Každý student je zodpovědný za jeden den, jeho skupina za celý týden.

Další použití ve výuce:

Vzniklé texty mohou být ve výuce mnohostranně „dále zhodnoceny“. Např. se může navázat cvičeními na použitá slovesa. Texty se mohou stát situačním základem pro příští téma, např. dohodnutí termínu za pomoci kalendáře nebo domluva na programu na víkend. Jsou také dobrou základnou pro společné analýzy k použitým jazykovým strukturám, existuje zde například shromažďování jazykových prostředků, které v cílovém jazyce vyjadřují pravidelně se opakující děj popř. sled dějů.

Jaký má Tim program týdne? Napište 3-4 věty. / Wie könnte Tims wöchentliches Programm aussehen. Schreiben Sie zu jedem Tag 3-4 Sätze.

Např. / z.B.: Musí vstávat v 7 hodin.

Welcher Tag Ihrer ist, erfahren Sie [hier](#). Sie können auch eine der anderen beiden Personen wählen.

Klicken Sie unten auf **Bearbeiten**, um Ihre Sätze in der entsprechenden Zeile einzutragen.



Úvodní věta s obrázkem
od učitele

Zadání úkolu učitelem

Tim je student v Drážďanech, je moc pracovitý, hodně studuje a pracuje na institutu jako pomvěd (SHK). Rád jezdí na kole a vandruje.

Obr. 1.6 Příklad wiki v Moodle (kurs češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech)

Odpovědi účastníků kurzu:

Anzeigen	Bearbeiten	Links	Änderungen
Seite neu laden			
Tim - můj týden			
v pondělí	Musí vstávat v sedm hodin, pracuje v devět hodin, v patnáct hodin diktuje dopis.		
v úterý	V úterý musí vstávat v sedm hodin třicet minut. Celé dopoledne musí studovat. Odpoledne nakupuje a v osmnáct hodin už je doma.		
ve středu	Musí vstávat v sedm hodin a sprchuje se. V osm hodin snídá. Potom jede na univerzitu na kole. Má seminář v devět hodin dvacet. Potom jde do knihovny s přítelem - píšou referát. V poledne obědvají v menze. Odpoledne přítel nemá čas, proto studuje sám v knihovně. V osmnáct hodin končí práce a chodí, protože sportuje v devatenáct hodin.		
ve čtvrtek	Musí vstávat už v šest hodin. V devět hodin pracuje a večer tancuje.		
v pátek	Musí vstávat v šest hodin deset minut, telefonuje v deset hodin a faxuje ve čtrnáct hodin.		
v sobotu	V sobotu Tim nemusí chodit do školy, proto vstává v jedenáct hodin. Nesnídá, ale obědvá doma. Potom vandruje a fotografuje.		
v neděli	V neděli vstává v deset hodin. Pak dlouho snídá a relaxuje. Odpoledne chodí na procházku se psem. Večer v osmnáct hodin griluje a pak jde spát.		

Obr. 1.7 Příklad z wiki Moodle (kurs češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech)

Aktivita 2: Sbírání stanovisek k určitým tématům - Bez ... nemůžu zít ...

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Zdůvodnit, obraty s předložkou *ohne* bzw. *brauchen* + *Akk*.

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Studenti odpovídají ve wiki na otázku: *Ohne was kannst du nicht leben?* popř. *Was brauchst du zum Leben?* Musí svou odpověď zdůvodnit.

Příklad:

Ohne Schokolade kann ich nicht leben, denn Schokolade macht gute Laune.

Studenti zaznamenávají všechny své odpovědi ve wiki např. jako domácí úkol. Učitel má pak

v příští hodině při vyhodnocení možnost chybné výrazy opravit. Korekturu mohou provést studenti také sami. V kurzu mohou studenti hádat, kdo je autorem výpovědi.

Wiki Home Projects Neue Seite Letzte Änderungen Wiki verwalten

karin.schoene Meine Wikis Mein Konto Hilfe Abmelden

tscheischlernen

Úkol 1

Seite Diskussion Verlauf Benachrichtigung

Bez čeho nemůžete žít?

Napište, bez čeho nemůžete žít a proč. Označte svou větu **zvláštní barvou**. Schreiben Sie, ohne was Sie nicht leben können und warum. Markieren Sie Ihren Satz/Ihre Sätze mit einer **eigenen Farbe**.
Také navažte na věty svých kolegů, jestli jste na tom stejně. Knüpfen Sie an die Sätze der anderen an, wenn es Ihnen genauso geht. Um Ihren Satz hinzuzufügen, klicken Sie einfach auf "Bearbeiten".

Nemůžu žít bez čokolády, protože s čokoládou mám dobrou náladu. **Taky nemůžu žít bez čokolády, protože čipsy jsou nudné.**
Nemůžu žít bez kávy, protože jsem často unavená.
Nemůžu žít bez piva, protože pít pivo - to je můj život.
Taky nemůžu žít bez čokolády a nemůžu žít bez mého kola protože pořád (jdu) chodím pozdě a kdy rychlá.
Můžu žít bez čokolády, ale nemůžu žít bez jídla, protože bez jídla pořád mám hlad a nakonec musím umřít. To nechci.
Nemůžu žít bez květů (květin) v zahradě; když se starám o rostliny, můžu odpočívat.
Nemůžu žít bez cestování, protože rád(a) poznávám lidi, kultury a jazyky.

Zadání úkolu učitelem

Odpovědi účastníků kurzu

Obr. 1.8 Příklad z wiki „Tscheischlernen“, sestavený Karin Schöne, učitelkou češtiny na TU v Drážďanech s wikispaces (<http://wikispaces.com>)

Aktivita 3: Sbírat stanoviska k určitým tématům - Jaký bude rok 2050?

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Zdůvodnit, používat obraty s předložkou weil, používat budoucí čas

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Studenti odpovídají ve wiki na otázku: Co bude v roce 2050? Musí svou odpověď zdůvodnit.

Co bude v roce 2050?
 Vyberte si dvě věty a dokončete je. / Wählen Sie zwei von den Sätzen aus und schreiben Sie sie zu Ende.

Markieren Sie Ihren Beitrag **farbig**, damit man die einzelnen Meinungen besser unterscheiden kann.

Anzeigen Bearbeiten Links Änderungen

Zadání úkolu učitelem

Odpovědi účastníků kurzu

Danke für Ihre Mitwirkung

Co bude v roce 2050?

Nikdo už nebude číst knihy, ale **každý** bude číst e-book nebo číst na počítači. Knihy budou populární, protože mají větší (styl) **formát**.

Lidé nebudou muset jíst vitaminy, ale / protože ...**každý člověk bude jíst jen tablety**, ale ~~pro~~-tablety.

Nebudou existovat mobilní telefony, ale / protože ...**každý má čip v uchu na telefonování**, nebo budeme komunikovat hologramem. ... protože **budeme mít (implantované) komunikativní čipy**.

Lidé už nebudou jíst maso, protože ...**zvířata jedí už lidi**. Budou **se** učit od klimatických změn.

Nikdo už nebude jezdit autem, ale / protože ...**každý bude šetřit peníze**, když bude jezdit na kole. protože všichni budou příliš tlustí a budou chtít ubývat na váze.

V roce 2050 auta nebudou. **Všichni** lidé budou jezdit na kole nebo chodit pěšky. Svět bude zdravý a zvířata budou šťastná bez strachu.

Taky letadla nebudou. V nebi nebudou lidé ale jenom ptáci a mraky.

Já budu produkovat moji vlastní zeleninu a půjdu na túry o víkend, protože budu **mít** čas. Už nebudu pracovat a často pojedu na cestu do zahraničí. Budu se učit více jazyků a budu mluvit s mými přáteli jejich **mateřským jazykem**.

Život bude pomalý a bez stresu. Nebudou lháři ani zloději. Nebudou proto vězňové.

Přátelství bude pravé a život bude jednoduchý.
 (entspricht nicht ganz den Vorgaben 😊)

Obr. 1.9 Příklad wiki „Tschechischlernen“, sestavila Karin Schöne, učitelka češtiny na TU v Drážďanech - s wikispaces (<http://wikispaces.com>)

Aktivita 4: Sestavit jídelní lístek

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Práce s tématickými okruhy, příprava na téma „Jídlo v restauraci“, rozšíření znalostí o zemi cílového jazyka

Úroveň:

A1

Popis úkolu:

Studenti společně sestaví jídelní lístek ve wiki. Měla by vzniknout sbírka typických/tradičních jídel země cílového jazyka ve formě jídelního lístku. S hotovým jídelním lístkem se pak ve výuce dále pracuje.

Dvou- až tříčlenné skupiny lze sestavit podle následujících kategorií: Předkrmy, polévky,

hlavní jídla (podkategorie: pokrmy z masa, ryb, vegetariánské pokrmy), dezerty, nápoje (podkategorie: teplé, studené, nealkoholické, alkoholické). Dle počtu účastníků mohou být podkategorie případně vynechány. Skupiny dostanou jméno. Každý účastník má uvést maximálně 3 jídla. Odkazy na podkategorie sestaví učitel a v každé části bude uveden jeden příklad.

Varianta:

Jídelní lístek neobsahuje obvyklé kategorie, ale části s doporučeními pro určité cílové skupiny/potřeby (např. pro štíhlou linii, pro vegetariány, pro labužníky, atd...). 2-3 studenti pak vyplní jednu část svými doporučeními (selektivní čtení jídelních lístků).

Wiki - Jídelní lístek	
Studentská hospoda - U tří studentů	
PRO HLADOVÉ STUDENTY	CENA
250g Ledový salát s kuřecím masem	140 Kč
300g Bramborák s uzeným masem, kysané zelí	110 Kč
150 g Smažený vepřový nebo kuřecí řízek se šťouchanými brambory	140 Kč
150g Přírodní kuřecí steak s bylinkovým máslem, teplá míchaná zelenina	148 Kč
ZA MALÉ PENÍZE	
Utopenec	40 Kč
Sýrové topinky	35 Kč
PRO VEGETARIÁNY	
100g Tomaty s Mozzarellou	89 Kč
120g Smažený sýr s domácí tartarskou omáčkou a Hranolky	127 Kč
250g Vegetariánské papardelle (brokolice, brambory, máslo, olivový olej)	129 Kč
300g Zeleninové rizoto se sýrem a jablky	65 Kč
PRO MOJI BABIČKU	
Staročeská bramboračka	29 Kč
Salát s balkánským sýrem (rajčata, okurky, papriky, balkánský sýr)	75 Kč
Jehněčí roláda s bramborovým knedlíkem a špenátem	240 Kč
PRO ŠTÍHLOU LINII	
1 ks Utopenec	46 Kč
300g Brokolice zapečená se sýrem	75 Kč

Obr. 1.10 Příklad wiki „Kurz češtiny“, sestavila Karin Schöne, učitelka češtiny na TU v Drážďanech - pomocí wikispaces (<http://wikispaces.com>)

Aktivity ve wiki – pokyny pro učitele

Při vytváření písemného úkolu ve wiki je zapotřebí, aby učitel dával podněty. Podle kreativity skupiny určuje, jaká obsahová zadání udělá, a tím řídí proces psaní. Zpravidla bývá vhodné pověřit jednotlivé studenty konkrétním dílčím úkolem - zvláště tehdy, když z časových důvodů

nelze připustit domluvu ve větší skupině. Když jsou texty psány v nevhodném stylu, měl by učitel zasáhnout jako moderátor.

1.3 Kreativní a volné psaní - vedení blogů

Blog je veřejný online deník, který obsahuje osobní příspěvky, tyto mohou být komentovány. Existuje mnoho různých druhů blogů. Pro výuku jazyků přicházejí v úvahu v podstatě následující typy: Tutorské blogy, studentské blogy a třídní blogy. U tutorských blogů se jedná jednak o takzvané expertní blogy, které píše zkušení učitelé za účelem sdílení svých (odborných) vědomostí s jinými vyučujícími. Jiný druh tutorských blogů funguje takto: Učitel píše pro skupinu žáků nebo studentů. Tuto formu lze používat ve třídě za účelem prohloubení procesu učení nebo jako přípravu studentů na následující hodinu. Blog se může použít také jednoduše jen jako virtuální učební platforma pro celý kurs, přičemž jsou studenti vyzváni, aby se aktivně zapojili a odpověděli na příspěvky popř. je komentovali. Je však také možné, že všichni studenti sestaví svůj vlastní (studentský blog), za jehož existenci jsou sami odpovědní. Učitel může navrhnout pro každý týden nové téma a nabádat studenty k tomu, aby blog udržovali a denně jej aktualizovali nebo jej vedli jako druh deníku.

Za účelem podpory kreativního a volného psaní studentů se vyplatí založit si třídní blog, do kterého získá přístupová práva celá třída; každý student může napsat svůj vlastní článek a komentovat článek svých spolužáků.

Druhy blogů ve vzdělávacím kontextu:

Tutorské blogy: 1) tutor → tutor, 2) tutor → student

Studentské blogy: student → student, tutor

Třídní blogy: student → student

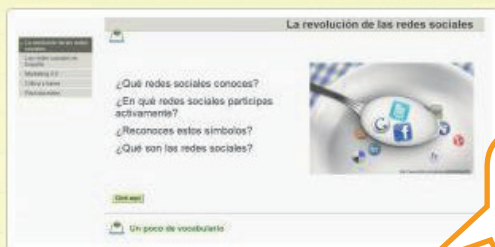
Školní blogy: škola → veřejnost

Januar 29,
2011

Lerneinheit über soziale Netzwerke

 Susana  Online-Materialien  1 Kommentar

Ich habe eine Lerneinheit über soziale Netzwerke erstellt und wollte sie hiermit vorstellen:



Príspevek od
užívateľky blogu

Das Material ist eigentlich eine Webseite, die ich mit [eXeLearning](#) erstellt habe und jederzeit abrufbar ist. Das können also sowohl Lehrer für den Präsenzunterricht verwenden (Arbeitsblätter werden zur Verfügung gestellt) oder als Online-Aktivität anbieten, als auch Lerner im Rahmen des Selbststudiums. Über Kommentare und Kritik würde ich mich sehr freuen, vor allem, wenn jemand das Material tatsächlich verwendet.

 Gefällt mir Einem Blogger gefällt das Artikel.



Ein Kommentar ([+add yours?](#))

Komentář
čtenáře



franjsantos

Mrz 01, 2012 @ 10:08:07

Es gefällt mir gut. Ich bin sehr interessiert darüber und habe schon verschiedene werke mit eXe gemacht.
Grüsse.

Obr. 1.11 Příklad tutorského blogu (blog expertů) na téma online výuky; od Susany C. Sarrión, lektorky španělštiny na univerzitě v Mannheimu (<http://onlineunterrichten.wordpress.com/>)

SUNDAY, JUNE 13, 2010

Welcome! Let's get to know each other ;)

Dear all,

I would like to extend a warm welcome to everybody - I'm glad you found my blog!

This blog is for learning English for fun, for sharing ideas and for chatting. I will provide you with amusing stories about the English language, with typical cultural stereotypes we can discuss about, pictures, videos, podcasts, surveys and and and!

So, first of all, I want you to introduce yourself by telling me:

- what you do professionally
- why you are learning English
- what you like about the English language and what you do not
- one special thing about you.


One final note: Do not hesitate to make mistakes -

"Mistakes are a part of being human. Appreciate your mistakes for what they are: precious life lessons that can only be learned the hard way." - Al Franken

Posted by [Janine Pecher](#) at [1:53 PM](#)

[each other](#)

12 comments:

 [Steffie](#) [Jun 22, 2010 10:47 AM](#)

hello me name is steffie and i will learn(ing?) english here :-)......i never learn this gramma

[Reply](#)

Příspěvek/pošta tutorůky
se zadáním úkolu

Odpovědi účastníků kurzu
sleduje funkce komentáře

Obr. 1.12 Příklad blog kurzu Janine Pecher, učitelky angličtiny na VHS v Chemnitz (<http://vhsenglishblog.blogspot.de>)

Blogy poskytují mnoho možností k jejich vytvoření

Zde je příklad vytvořených možností blogu z kurzu Cariny Schmidt, učitelky angličtiny v Eilenburgu (<http://manchester-experience.blogspot.de/>). Tématem blogu je příprava na třídní výlet do Manchesteru.

April 23, 2010

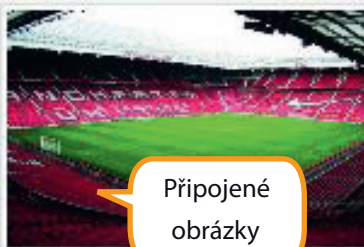
Datum příspěvku

Get prepared!

Nadpis k příspěvku

Dear students,

We are busy with planning our schedule for Manchester. We'd like to see the Salford Quays and the Lowry, the MOSI, the Old Trafford stadiums for football and cricket, the John Rylands Library, the Skyhook Sculpture and the Golden Tulip and many more sights, even on a guided tour.



Připojené
obrázky



Thus I stumbled over a short list of possible sources to browse on, just to keep you inspired:

- **Manchester Online**
- **Greater Manchester Public Transport**
- **Manchester City Heritage**
- **England's North West**

Odkazy na externí
webové stránky

Unfortunately, there won't be neither any football matches between 13th and 19th June because of the World Cup in South Africa, nor any

Rugby Union/League matches



Obr. 1.13 Výňatek z blogu kurzu Cariny Schmidt, učitelky angličtiny v Eilenburgu, SRN

Blog – didaktické možnosti použití

Blog může být v podstatě použit pro každý druh písemné komunikace ve třídě, může fungovat jako virtuální učební a komunikační platforma. Studenti mohou na svém třídním blogu zveřejňovat články, zprávy, recenze knih a filmů, psát příběhy, umisťovat soubory, odkazovat na stránky atd. Samozřejmě mohou komentovat příspěvky svých spolužáků. Také učitel může blog použít ke komunikaci se svou třídou, např. zveřejní texty se zadáním úkolu nebo jednoduše sdělí organizační pokyny.

Blog jako virtuální a komunikační platforma – didaktické možnosti použití (přehled):

1) Příspěvky od studentů:

- Informace (např. o třídním výletě)
- Recenze knih a filmů
- Příběhy
- Projekty
- Domácí úkoly

2) Příspěvky od učitele:

- Zadávání úkolů (např. čtení)
- Organizační sdělení

3) Odesílané soubory, odkazování na soubory nebo vkládání souborů (obrázky, videa, Web2.0 -Tools) jako podněty ke psaní/k mluvení

Příklady aktivit v blogu:

- Aktivita 1: Reportér týdne
- Aktivita 2: Obrázek jako podnět ke psaní
- Aktivita 3: Psát společně příběh

Aktivita 1: Reportér týdne

Popis úkolu:

Vždy dva studenti jsou reportéry dne/týdne. Jejich úkolem je napsat text k poslednímu tématu výuky. Rozhodnou se pro jeden druh textu (recenze, báseň, diskuze, hádanka, recept) a stanoví délku příspěvku. To mohou předem dohodnout s učitelem. Dodatečně mohou svůj příspěvek obohatit o obrázky, audiosoubory, odkazy a další materiály.

Aktivita 2: Obrázek jako podnět ke čtení

Popis úkolu:

Vyučující umístí do blogu obrázek jako podnět ke psaní a formuluje k tomu úkol s odpovídajícím zadáním. (*Vymyslete si nadpis pro obrázek/téma a napište k tomu svůj příspěvek*). Studenti umístí své příspěvky do blogu. Kromě toho mají komentovat dva příspěvky svých spolužáků.

Možná zadání:

- Délka textu
- Klíčová slova
- Dodatečné materiály (fotografie, audio, odkazy)

Aktivita 3: Společně pracovat na příběhu

Popis úkolu:

Studenti pracují společně na příběhu. Úkolem je, napsat týdně jednu kapitolu/část a umístit ji jako příspěvek na blogu. Tato aktivita může být realizována jako projekt. Studenti se předem dohodnou na tématu příběhu a délce jednotlivých kapitol.



Aktivity v blogu – pokyny pro učitele

Úkoly v blogu vyžadují od učitele několik (formálních) zadání:

- Formulujte nadpis ke svému příspěvku
- Zadejte klíčová slova (Tagy) ke svému příspěvku
- Reagujte na příspěvky svých spolužáků
- Přihlaste se k odebírání třídního blogu s prostřednictvím RSS kanálů
- Odešlete graf

Kromě toho by měl učitel studenty upozornit na tzv. „Netiquette“ (Etiketa v síti), především na užívání funkce komentáře. Učitel by se měl předem se studenty dohodnout na délce a četnosti příspěvků i na jejich vytváření.

Oprava chyb může probíhat pomocí funkce Komentář (viz Obr. 1.12). Tento úkol mohou ale také převzít sami studenti tím, že budou čist pravidelně příspěvky svých kolegů v kurzu a upozorní je na případné chyby.

Frank Jul 8, 2010 03:03 PM

Hi Janine,



here is Frank.
Your Blog is very interesting.
Well done.

A couple of words about myself.

I'm self-employed.
Communicate with people is important and not all people
can speak German. That's the reason why I'm learning
English.
I like by English : ther are very differentially ways to say
things in opposition the German. It helps me to find new
impressions and views.
A special thing about me let me thinking...
I'm very ordinarily, you now ;-)

Reply

Příspěvek
účastníka kurzu

Janine Pecher Jul 12, 2010 08:41 AM

Dear Frank,

how great to see you here. Thanks for introducing
yourself. Here are my corrections:
"CommunicatING with people is importAnt and not all
people can speak German. That's the reason why I'm
learning English.
THIS IS WHAT I like ABOUT English : therE are very
different ways OF sayING things in opposition TO
German. It helps me to find new impressions and views.
A special thing about me let me think...
I'm very ordinarY, you Know ;-)" If you have questions
regarding the corrections, just ask =)
Enjoy the sunny evening
Janine

Reply

Feedback (oprava
chyb) tutorkou

Obr. 1.14 Příklad opravy chyb v blogu Janine Pecher, učitelky angličtiny na VHS v Chemnitz (<http://vhsenglishblog.blogspot.de>)

1.4 Výhody procvičování psaní metodou online

Studenti střídají při písemné produkci textů ve fóru, wiki a blogu dvě role: roli producenta textu a roli recipienta textu (při čtení s porozuměním). Protože píší s vědomím, že jejich příspěvky čtou všichni účastníci kurzu, dávají si obzvláště záležet na obsahové a jazykové správnosti. Chtějí, aby jejich texty byly srozumitelné a ostatní studenti na ně odpovídali nebo je komentovali. Autentické komunikační cíle podněťují mnoho studentů, aby při hledání nových, pro komunikaci důležitých struktur a slovíček, opustili známý jazykový terén a např. používali nová slova a obraty, aby komentovali příspěvky.

Oproti individuální práci se musí studenti zaměřit na projevy svých kolegů. Při společné produkci textu jsou vedeni k používání dalších struktur, aby se vyhnuli příliš častým opakováním. Během psaní se může stát, že někteří studenti převzou styl ostatních spolužáků. Tím rozvíjí společné psaní vlastní pozitivní dynamiku (srov. Schöne/Zschäbitz 2012).

2. Práce se slovní zásobou pomocí online prostředků

Pro práci se slovní zásobou na internetu již existuje mnoho pomocných využití webu 2.0. Podobně jako ve fórech, wikis a blogu se tyto prostředky zaměřují na kooperativní práci a učení.

Učitelé si oblíbili si oblíbili zvláště ty nástroje, s jejichž pomocí mohou sestavovat slovní bubliny (wordclouds) a myšlenkové mapy (mindmaps). V části 2.1 jsou jednotlivé aktivity popsány krok za krokem.

Glosáře a výukové programy slovíček značně ulehčují sestavení individuálních seznamů slovíček a přispívají k jejich hravému osvojení. Jsou podrobně popsány v části 2.2.

Také jednojazyčné online slovníky se svými četnými funkcemi mohou být aktivně začleněny do práce se slovní zásobou. Jejich možnosti využití jsou popsány v části 2.3.



Obr. 2.1 Cíle učení a nástroje práce se slovní zásobou

2.1 Vizualizace slovní zásoby: Sestavování slovních bublin a myšlenkových map

Wordclouds (slovní bubliny) a mindmaps (myšlenkové mapy) poskytují vynikající vizuální pomoc při snazším zapamatování slov a slovních obrátů. S programy *Wordle* a *Word-It-Out* lze sestavovat slovní bubliny kreativním způsobem. Přitom se slova a slovní obraty/rčení zadávají buď přímo do editačního okna programu nebo se celý text připojí a generuje do slovních bublin.

Myšlenkové mapy lze sestavovat a ukládat přímo online, mimo jiné v programu *Bubble*.

Funkce tohoto použití, grafické možnosti, ukládání a tisk jsou mimo jiné blíže popsány v kapitole 5.

Slovní bubliny a myšlenkové mapy – didaktické možnosti použití

Slovní bubliny a myšlenkové mapy mohou pomoci aktivovat a upevnit slovní zásobu jiným způsobem než je obvyklé. Známou slovní zásobu lze zobrazit před vlastní prací s textem tak, že se shromažďují asociace formou slovních bublin nebo myšlenkových map. Takzvaný “wordcloud-generátor” jasně strukturuje pro práci s textem klíčová slova. Také celá slovní spojení lze přehledně strukturovat v Mindmapping programu (příklady viz níže).

Hotové slovní bubliny nebo myšlenkové mapy slouží jako podnět ke psaní nebo mluvení a poskytují pestrý vstup do tématu (viz aktivity 1 a 2). Zajímavou možnost použití ukazuje aktivita 3, ve které jsou slovní bubliny použity k zaměření na jazykové znaky a použity jako pomoc při tvorbě pravidla. Nakonec mohou být důležitá slova a slovní spojení buď sestavena do slovních bublin nebo hierarchicky strukturována formou myšlenkových map (viz aktivity 4 a 5).

Slovní bubliny a myšlenkové mapy – didaktické možnosti použití:

Vizualizace a strukturování slovní zásoby: Sestavování slovních bublin a myšlenkových map:

- Jako podnět ke psaní/k mluvení
- Jako úvod do tématu
- K zaměření na jazykové znaky; k tvorbě pravidla
- Ke sbírání a strukturování jazykového materiálu

Příklady aktivit se slovními bublinami a myšlenkovými mapami:

- Aktivita 1: Sbírat asociace (Brainstorming)
- Aktivita 2: Uhodnout druh textu
- Aktivita 3: Nacházet/odvozovat pravidla
- Aktivita 4: Sestavovat seznamy slov, sbírat jazykový materiál
- Aktivita 5: Sestavovat myšlenkové mapy

Aktivita 1: Sbírat asociace (Brainstorming)

Cíl učení:

Vstup do tématu, aktivovat slovní zásobu a znalosti k tématu

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Místo sbírání asociací na tabuli mohou studenti sestavit slovní bublinu k určitému tématu/ pojmu. Např. napište všechna slova, která Vás napadají k tématu „volný čas“. Studenti prezentují své práce v (třídním) wiki, v blogu, v učební platformě nebo vytištěné ve výuce. Nejčastěji se vyskytující slova lze kombinovat do slovních bublin a vyvěsit jako plakát ve třídě.



Obr. 2.2 Asociace k tématu „Volný čas“, sestaveno ve *Wordle* (<http://wordle.net>)

Aktivita 2: Uhodnout druh textu

Cíl učení:

Příprava na písemnou nebo ústní produkci, rozšíření slovní zásoby

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Učitel zkopíruje nějaký text (článek, pohádku, píseň, báseň, recept atd.) do zadávacího okna generátoru slovních bublin *Word-It-Out* (<http://worditout.com>). *Slovní* bublinu, která z toho vznikla, promítá dataprojektorem na stěnu. Studenti mají vyjádřit domněnky ohledně druhu textu nebo tématu. Pak dostanou slovní bubliny vytištěné jako pracovní list, aby pracovali se slovíčky. Zadání úkolu může být: Označit klíčová slova, spojit slova, která patří k sobě, tvořit věty, najít neznámá slova ve slovníku, zařadit slova podle slovních druhů nebo napsat text, ve kterém se všechna tato slova vyskytují (možné jen u kratších seznamů slov)



Obr. 2.3 Slovní bublina „Nohavica“, sestaveno ve Word-It-Out (<http://worditout.com/>)



Obr. 2.4 Slovní bublina „Stille Nacht“, sestaveno ve Word-It-Out (<http://worditout.com/>)

Varianta: Psát a vizualizovat texty

Studenti pracují ve dvojicích.

Každý student doma napíše nějaký krátký text k určitému tématu (např. průběh dne, zvyky u jídla, volný čas atd.) a sestaví z textu slovní bublinu tím, že zkopíruje text do vkládacího okna *Word-It-Out* nebo do nějakého generátoru slovních bublin. Poté dá svou slovní bublinu k dispozici svému partnerovi (pošle odkaz na soubor nebo soubor vytiskne). Spolužák sestaví ze slov ve slovní bublině svého kolegy vlastní text (má se při tom pokusit zohlednit co nejvíce slov). Studenti pak ve dvojicích srovnávají své texty a zjišťují shody a rozdíly. Nakonec mohou z textů a obrázků (slovních bublin) sestavit koláž.

Aktivita 3: Nacházet/Odvozovat pravidla

Cíl učení:

Zaměřit se na jazykové znaky, objevovat pravidla

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Učitel sestaví dvě slovní bubliny (např. ve *Wordle*), které konfrontačně znázorňují nějaký gramatický jev. Studenti se dívají na obě slovní bubliny a pokoušejí se na základě příkladů odvodit pravidlo. Jako domácí úkol mohou studenti sestavit své vlastní slovní bubliny s dalšími



Obr. 2.6 Seznam slov „Místa“ („Orte“), sestaveno ve Wordle (<http://wordle.net>)

Aktivita 5: Sestavovat myšlenkové mapy

Cíl učení:

Hierarchicky strukturovat myšlenky a slova, zobrazit struktury tématu/textu, sám/sama odhadnout důležitost slov a slovních rčení

Úroveň:

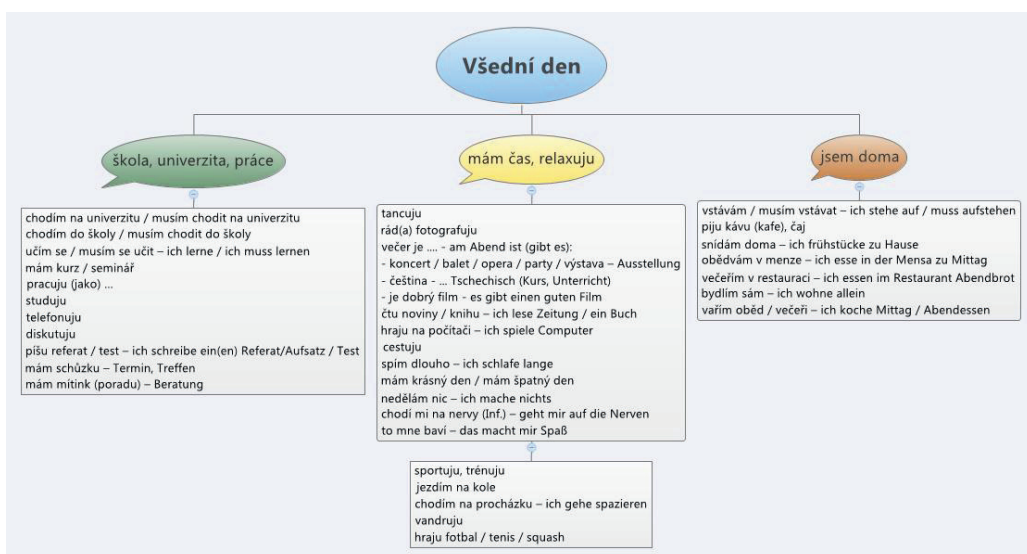
od A1

Popis úkolu:

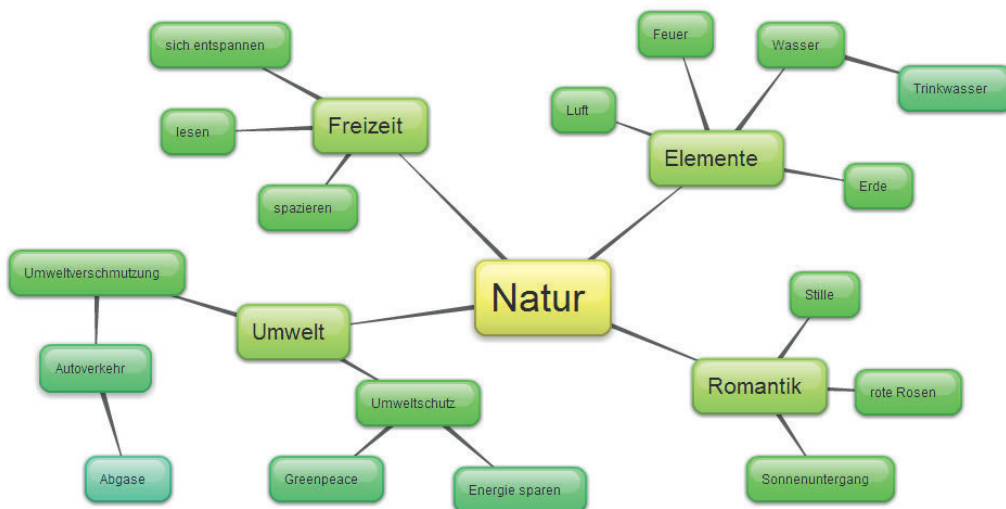
Studenti pracují ve dvojici na myšlenkové mapě k určitému tématu

Příklady použití:

- Aktivace slovní zásoby: Studenti se pokoušejí uspořádat známou slovní zásobu podle určitých kritérií.
- Rozšíření slovní zásoby: Studenti sbírají výhody a nevýhody, popř. protiklady, které sestaví protikladně do myšlenkové mapy.
- Studenti uspořádají důležitá slova a slovní obraty k již probranému tématu.
- Po práci s textem se pokusí graficky zobrazit strukturu textu (členění podle nadřazených a podřazených kategorií/pojmů).



Obr. 2.7 Myšlenková mapa „Všední den“ („Alltag“), sestaveno v Xmind (<http://www.xmind.net>)



Obr. 2.8 Myšlenková mapa „Natur“, sestaveno v Bubbl (<http://bubbl.us>)

2.2 Strukturování slovní zásoby: Sestavování glosářů a trenérů slovíček

Vedle již zmíněných Mindmapping-programů, které jsou velmi vhodné ke strukturování slovní zásoby a poskytují dodatečné vizuální podněty, existují ještě další metody, které didakticky smysluplně podporují práci se slovní zásobou - např. použití online glosářů nebo online trenérů slovíček. Jestliže není k dispozici žádná učebnice, jak tomu často bývá v kurzech

blended-Learning, nabízí se použití těchto elektronických nástrojů.

Mnoho učebních platform, např. *Moodle*, má funkci glosářů, se kterou lze sestavit slovník kurzu a lze ho doplňovat celou skupinou. Alternativně nebo jako doplněk tomu lze použít elektronické učební karty jako online trenér slovíček, např. program *Quizlet*.

Funkce obou nástrojů jsou uvedeny v kapitole 5.

Glosáře a trenéry slovíček - didaktické možnosti použití

Online glosáře jsou používány především za účelem sestavení společného slovníku kurzu nebo glosáře. Přitom je zapotřebí, aby do slovníku zadávali nová slova a slovní obraty všichni členové kurzu. Četné didaktické možnosti použití jsou uvedeny v aktivitě 1.

S online trenérem slovíček se především sbírají slovíčka s definicemi, tento online nástroj na webu nabízí ale také dodatečná cvičení ke slovní zásobě a hry, které podporují (hravé) učení celé slovní zásoby. Aktivita 2 popisuje použití trenéra slovíček *Quizlet*.

Glosáře a trenéry slovíček – didaktické možnosti použití:

- Slovník kurzu
- Tematické seznamy slov
- Glosář (slova, např. sám / sama vysvětlit, definovat odborné pojmy)
- Práce (opakování) podle důležitosti v tématech

Příklady pro aktivity s glosáři a trenéry slovíček:

- Aktivita 1: Sestavovat tematické slovníky/glosáře kurzu
 - Aktivita 1a: Nejvhodnější německé slovo
 - Aktivita 1b: Nabídky míst
- Aktivita 2: Sestavovat učební karty

Aktivita 1: Sestavovat tematické glosáře kurzu

Cíl učení:

Strukturovat slovní zásobu, sám odhadnout důležitost slov a slovních obrátů, vysvětlit definice slov

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Celý kurz pracuje během semestru na společném glosáři, který se vztahuje k aktuálnímu tématu. Studenti se při tom sami pokoušejí popisovat důležitá slova.

Příklady použití:

- Studenti jsou požádáni, aby vybrali ke každému tematickému okruhu důležitá klíčová slova a popsali je. Každý je jednou na řadě, když se hovoří o jeho tématu.
- Během přednášky nebo prezentace mohou studenti vysvětlit klíčová slova v glosáři.

Učitel vybere důležitá klíčová slova, zvláště taková, která dělají studentům potíže je od sebe rozlišit. Každý student dostane přiděleno jedno slovo/jeden slovní obrat.

Popis a vysvětlení slov:

Studenti pátrají v online encyklopedii nebo v online slovníku po popisu/definici, která je pro všechny srozumitelná. Nemusí jít vždy především o přesnou definici, ale studenti by se měli pokud možno pokusit popsat slova vlastními prostředky. Měli by uvést synonyma a především jeden, dva příklady ke konkrétnímu použití (případně z korpusu pro pokročilé).

Příspěvky může učitel komentovat, např. v glosáři *moodlu*. Učitel může tyto příspěvky kdykoliv opravovat. Aby byl glosář určený k tisku vizuálně atraktivnější, mohou studenti pro lepší názornost připojit grafiku

Práce ve výuce s (vytisknutým) glosářem, např.:

- Přiřadit popis pojmu a slovo (jako kvíz, přiřazovací cvičení ...)
- Najít nadřazené pojmy a procvičovat vztažné věty: ein Krankenpfleger ist <ein Mitarbeiter>, der ...
- Pro němčinu: složená substantiva „rozdělit“ a zase správně sestavit, pak dokončit popis atd.

Aktivita 1a: Nejvhodnější německé slovo

Účastníci kurzu sestaví glosář se slovem, které je pro ně v cílovém jazyce nejvhodnější. Každý účastník kurzu si zvolí jedno slovo a popíše ve vysvětlení pojmu důvod, proč toto slovo považuje za nejvhodnější. Následně mohou studenti komentářem reagovat na jiné příspěvky.

Varianta: Nejdůležitější vynález 20. století

Studenti popíší v glosáři jeden vynález 20. století a uvedou, proč je vynález pro ně z jejich hlediska nejdůležitější.

Aktivita 1b: Nabídka míst

Studenti hledají na internetu zajímavou nabídku pracovního místa. Pro němčinu jako cizí jazyk např. na:

- <http://jobboerse.arbeitsagentur.de/>
- <http://www.stepstone.de/>
- <http://www.jobscout24.de/>
- <http://www.monster.de/>

Potom sestaví požadavek v glosáři a napíše pod „Begriff“ povolání z výběrového řízení na pracovní místo a pod „definition“ popíše požadované práce (popis činnosti).

Příklad:

Věc: domovník pečovatelského zařízení

Definice: Provádění menších oprav v oblasti bydlení podle požadavků obyvatel nebo vedení domova, údržba přístrojů.

Varianta: Wikis s důležitými slovními spojeními

Pro každý týden výuky shromažďují studenti důležité slovní obraty ve wiki a důležitou slovní zásobu v glosáři kurzu. Učitel stanoví pro každý týden jednoho až dva studenty, kteří za tento úkol zodpovídají. Předem mají být dohodnuta jasná zadání pro příspěvky, např. zda to mají být dvojjazyčné nebo jednojazyčné příspěvky, zda mají být zadány dodatečné informace a jaké, jako např. vzorové věty, gramatické informace, obrázky, audio.

Wiki Lektion 7: wichtige Wendungen

W restauracji

Kelner/Kelnerka:

Co dla pana? - Was für Sie?

Czy podać coś do picia? - Möchten Sie was trinken?

Czy smakowało? - Hat es geschmeckt?

Gość/ Goście :

Proszę pana! Czy można prosić o kartę? - Herr Ober! Darf man um die Karte bitten?

Poproszę o kartę- Die Karte bitte!

Co pan poleca? - Was empfehlen Sie?

Poprosze/ Proszę dla mnie... - Für mich bitte ...

Przepraszam, czy ten stolik jest wolny? -Entschuldigung, ist dieser Tisch frei?

Poprosimy o rachunek! -Die Rechnung bitte.

Příspěvky studentů,
rozdělené podle rolí:
host - číšník

Obr. 2.9 Wiki Moodlu „W restauracji“ („V restauraci“) z kurzu polštiny pro začátečníky (jazykové vzdělávání TU Drážďany)

Aktivita 2: Sestavovat učební karty s trenérem slovíček

Cíl učení:

Sám/sama strukturovat slovní zásobu, sám/sama určit důležitost slov a slovních obrátů,

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Studenti sbírají důležitou slovní zásobu pomocí online trenéra slovíček, např. *Quizlet* (<http://quizlet.com>). Pomocí *Quizletu* lze sestavovat mimo jiné věty na kartičky se slovíčky k určitým tématům nebo hlavním bodům. Kartičky s větami pokrývají většinou slovní pole nebo jednání v jazyce, např. „Orientierung in der Stadt“, obsahuje podstatná jména jako místní údaje i otázky na směr a vzdálenost (viz Obr. 2.11). Každý týden se založí věty se slovíčky na kartičkách k tematickému a/nebo gramatickému tématu.

Ze zadaných slov se automaticky generují cvičení, např. učení slovíček proti času nebo jednoduchá přiřazovací cvičení.

Lernkarten: Orientace ve městě

Učební karta s pojmem a překladem

Cvičení a hry


Obr. 2.10 Učební karty z kurzu češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech, sestaveno v Quizletu (<http://quizlet.com>)

Alle 24 Begriffe*Doppelklick um Begriffe zu bearbeiten*
 Drucken *neu!*
 Exportieren
  Kombinieren
Tschechisch nicht Tschechisch?**Deutsch** nicht Deutsch?

zámek (m)

 Schloss

nemocnice (f)

 Krankenhaus

obchod (m)

 Geschäft, Handel

most (m)

 Brücke


dům (m)

 Haus


kancelář (f)

 Büro


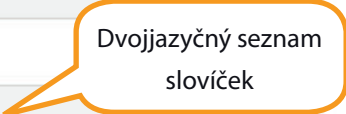
Prosím vás, kde je ... ?

 Entschuldigung, wo befindet sich ... ?

Škola je v krátké ulici vpravo.

 Die Schule ist in der Kurzen Straße auf der rechten Seite.

Kde jsi ty? - Jsem tady nahoře!

 Wo bist du? - Ich bin hier oben.

 Dvojazyčný seznam
slovíček

Obr. 2.11 „Orientace ve městě“ („Orientierung in der Stadt“), z kurzu češtiny pro začátečníky na TU v Drážďanech, sestaveno v Quizletu (<http://quizlet.com>)

Glosáře a učební karty – pokyny pro učitele

Při sestavování seznamů slov je důležité, aby učitel dohodl se svými studenty již na začátku jasné zadání pro příspěvky. Lze se tak společně rozhodnout, zda budou pojmy a definice sestavovány jednojazyčně nebo raději dvojazyčně a zda budou doplněny příkladové věty obrázky, atd. Pro každý týden mohou být jmenovitě stanoveni zodpovědní studenti, kteří budou pečovat o zápisy do slovníku nebo online trenéru slovíček. Je smysluplné upozornit studenty na to, aby zaznamenávali slova v „použitelné“ formě popř. v souvislosti s jejich kolokacemi. Jestliže jsou ale těžištěm hry (např. v případě online trenéra slovíček), neměly by být voleny příliš dlouhé slovní obraty.

2.3 Rozšiřování slovní zásoby: Práce s online slovníky

Pro mnohé jazyky (např. pro angličtinu) existuje velká nabídka online slovníků, vyplatí se srovnávat dva nebo tři slovníky, přičemž by měly být zohledněny následující aspekty:

Online slovníky – kritéria hodnocení:

- Cílová skupina: studenti, učitelé, děti, dospělí
- Definice
- Výslovnost: Audio a grafické zobrazení
- Synonyma, antonyma
- Příbuzná slova
- Příkladové věty
- Slovní informace: Slovní druh, gramatika, stylistické varianty
- Hledaná funkce, např. hledané výsledky při pravopisných chybách
- Odkazy, např. na encyklopedie
- Multimédia: Obraz, audio, video
- Grafické znázornění
- Reklama

Výhoda online slovníků spočívá oproti tištěným slovníkům jednoznačně v technických možnostech digitálního média s pokročilými funkcemi, četnými multimediálními dalšími informacemi (text, obraz, audio, video), ve velkém grafickém potenciálu, odkazech, rychlém hledání atd..

Online slovníky – Didaktické možnosti použití

Možnosti použití vyplývají částečně ze zvláštních vlastností digitálního média. Uživatelé mohou slyšet výslovnost, dostanou zadaná synonyma a antonyma, naleznou další slovní informace a dokonce grafické zobrazení hledaného pojmu. Díky odkazům jsou upozorněni na podobné hledané pojmy nebo další informace v encyklopediích. Zápisy jsou průběžně aktualizovány a zlepšovány, mnoho slovníků poskytuje v této souvislosti možnost zpětné vazby nebo výměny v diskuzních fórech.

Doporučeníhodná a zároveň podnětná je práce s jednojazyčnými online slovníky. Tato práce je zaměřena na rozšíření slovní zásoby, která je hlavním cílem následujících aktivit.

Online slovníky – didaktické možnosti použití:

- Poslech výslovnosti (audio funkce)
- Hledání definic, synonym, antonym, kolokací, příkladové věty atd.
- Hledání informací o slovu, např. slovní druh, rod, tvary koncovek
- Výměna v diskuzních fórech

Příklady pro aktivity se slovníkem:

- Aktivita 1: Brainstorming a definice
- Aktivita 2: Doplnit informace o slovu / Pečovat o slovník kurzu
- Aktivita 3: Nacházet klíčová slova a synonyma

Aktivita 1: Brainstorming a definice

Cíl učení:

Aktivace slovní zásoby, rozšíření slovní zásoby

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Studenti pracují ve skupinách po 3-4 osobách. Každá skupina dostane pracovní sešit s prázdnou tabulkou (dva sloupce, asi 8-10 řádků). Studenti si vymyslí témata, která je zajímají (hudba, životní prostředí, politika, hobby atd.), nebo témata zadá učitel (podle jazykové úrovně studentů).

Další možnosti k tématu hobby:

- Volný čas,
- Hudební nástroje,
- Druhy sportů,
- Místa, kde můžeme provozovat své koníčky atd.

Studenti ve skupinách zaznamenávají ve své mateřštině nebo v cílovém jazyce všechna slovíčka, která je k danému tématu napadnou, (podle jazykové úrovně) do políček v pravém sloupci tabulky. Studenti hledají zaznamenaná slovíčka v online slovníku a napíší definice do levého sloupce tabulky, ovšem ve špatném pořadí (slovo vpravo se nehodí k definici vlevo).

Skupiny si potom vymění pracovní listy. Studenti mohou řešet úkol hned nebo doma (zadání úkolu: „Zařaď slova k definicím.“). Mohou si své odpovědi ověřit v online slovníku nebo si nechat zkontrolovat pracovní list od skupiny, která pracovní list předtím sestavila.

Dodatečný úkol:

Studenti napíší příběh, ve kterém se mají vyskytovat všechna slova z pracovního listu. Mohou pracovat se svým pracovním listem nebo listem jiné skupiny.

Aktivita 2: Doplnit informace ke slovu / Tvořit o slovník kurzu**Cíl učení:**

Rozšíření slovní zásoby

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Studenti pracují s tematickým seznamem slov, který předtím sestavili např. v glosáři *Moodlu*. Mají slova najít v jednojazyčném online slovníku a doplnit již existující údaje (definici, příkladové věty, grammatické koncovky) o další informace, které jsou k dispozici, např. doplnit o:

- Odvozená slova
- Příbuzná slova
- Antonyma
- Synonyma
- Kolokace
- Slovní obraty

Každý týden může být zodpovědná za tvorbu slovníku kurzu jiná dvojice studentů.

Aktivita 3: Klíčová slova a synonyma**Cíl učení:**

Porozumění textu, písemná produkce textu, rozšíření slovní zásoby

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Studenti pracují ve dvojici nebo ve trojici. Každá skupina dostane text k určitému tématu. Studenti čtou text a vyberou si 5 klíčových slov. Hledají význam těchto slov ve slovníku a hledají také jejich synonyma. Z klíčových slov a jejich synonym studenti sestaví nový text, který je ovšem jiným druhem textu než výchozí text, např. dialog, shrnutí, dopis, vyprávění atd. Výsledky práce, texty a případně tabulka s klíčovými slovy, jejich synonymy a definicemi se elektronicky zpřístupní ostatním skupinám.

Dodatečný úkol:

Ze shromážděných definic a synonym studenti sestaví Memory pro jiné skupiny (1. varianta: slovo – synonymum, 2. varianta slovo – definice).

2.4 Výhody procvičování slovní zásoby pomocí online prostředků

U většiny výše uvedených aktivit si studenti sami sestavují svoji slovní zásobu určenou k učení. Tímto způsobem jsou vedeni strukturovat učivo podle určitých kritérií a hledat výrazy, které jsou pro ně osobně důležité. Přitom by měli zůstat relativně samostatní a dostávat od učitele jen málo nebo dokonce žádné pokyny. Připravit úkol, učivo pro sebe a ostatní přehledně a srozumitelně, podněcuje studenty ke kritickému vypořádání se s obsahy. Způsob, jak studenti tento úkol zvládají, umožňuje učiteli jednak lépe ohodnotit jazykovou úroveň svých studentů a jednak také poukazuje na úspěšnost zprostředkování učiva. (vgl. Schöne/Zschäbitz 2012).

Kooperativní a hravý charakter aktivit podporuje motivaci učení. Někteří studenti využívají hry v online trenéru slovíček intenzivně a zakládají sami pro sebe další učební karty. Protože vyhledávání slovíček probíhá často písemně, může lze tímto nástrojem trénovat pravopis. Pro některé jazyky, mimo jiné pro polštinu, je možné si nechat zadaná slovíčka také diktovat (srov. Schöne/Zschäbitz 2012).

V neposlední řadě je intenzivním používáním (jednojazyčných) online slovníků podporována také samostatnost studentů.

3. Ústní komunikace po internetu

I přes komunikační zaměření moderní výuky jazyků se k dovednosti „mluvení“ ve srovnání s psaním nebo nácvikem slovní zásoby a gramatiky často chováme macešsky. Ve velkých skupinách a při nahuštěném učebním plánu je prakticky nemožné vyhradit všem účastníkům dostatek času na ústní projev. Alternativně mohou účastníci kurzu nacvičovat mluvení také sami doma. Protože tyto ústní projevy neslyší ani učitel ani partner v komunikaci a protože jsou pro opravu výslovnosti nevhodné, nejsou taková doporučení cvičení často brána účastníky příliš vážně.

Následující kapitola vysvětluje způsob, jak může pomoci použití technologií Webu 2.0. Nejprve popisuje, jak pomáhají nástroje internetových nahrávek ústního projevu při odstraňování bloků mluvení a jak mohou být použity jako asynchronní komunikační médium. V části 3.2 jsou uvedeny možnosti synchronní komunikace na webu a v části 3.3 je ukázán potenciál podcastů v jazykové výuce.

3.1 Odstraňování bloků mluvení: Využití nástrojů nahrávek ústního projevu na Webu 2.0

Nástroje jazykových nahrávek na webu 2.0 jsou malé internetové programy, které mohou nahrávat zvuky (v našem případě hlas) pomocí sluchátek s mikrofonom, a které jsou napojeny na internet. Použití těchto nástrojů je většinou intuitivní a u většiny studentů není zapotřebí žádný technický návod.

Nástroje nahrávek ústního projevu – didaktické možnosti použití

Použitím online nástrojů nahrávek ústního projevu mohou studenti opakovaně slyšet nejen nahrávku ústního projevu a ověřit si její výslovnost, ale také sdílet nahrávky ústního projevu se skupinou a/nebo učitelem, čímž vznikne komunikační situace. V mnoha standardizovaných jazykových zkouškách se zkouší mimo jiné monologické mluvení. Také tato situace může být dobře nacvičována na webu pomocí nástroje nahrávek ústního projevu a (exemplárně) kontrolována učitelem.

Kromě toho mohou být tyto nástroje využity jako alternativa popř. doplněk ke psaní článků,

neboť většina takových úkolů může být stejně dobře prováděna ústně.

S jejich pomocí mohou být zaznamenána malá akustická poselství a publikována v učební platformě nebo v blogu (např. jako akustická zadání úkolu, odkazy nebo komentáře.

Nástroje nahrávek ústního projevu Web2.0 – didaktické možnosti použití (přehled):

- Individuální trénink výslovnosti
- Ústní jazyková produkce
- Příprava na zkoušku
- Mluvení jako doplněk psaní slohových prací /článků
- Rychlá akustická zpětná vazba mimo učebnu

Příklady aktivit s nástroji nahrávek ústního projevu:

- Aktivita 1: Trénink výslovnosti (*Vocaroo*)
- Aktivita 2: Představit se pomocí Avatara (*Voki*)
- Aktivita 3: Týdenní zpráva z kurzu (*Voki*)
- Aktivita 4: Zanechat komentáře k určitému tématu (*Voxopop*)
- Aktivita 5: Příběh na pokračování (*Voxopop*)
- Aktivita 6: Příprava na zkoušku (*Voxopop*)

Následuje představení příkladů aktivit se třemi různými nástroji nahrávek ústního projevu (*Vocaroo*, *Voki* a *Voxopop*). Všechny tři nástroje mají různý rozsah funkcí, a proto mohou být použity pro různé aktivity.

Jednoduchá nahrávka ústního projevu Vocaroo

Vocaroo je nejjednodušší ze tří představovaných nástrojů, s jeho pomocí lze nahrát hlas, přímo reprodukovat a popř. uložit v počítači. Je vhodný obzvláště pro nácvk výslovnosti.

Aktivita 1: Trénink výslovnosti

Cíl učení:

trénink výslovnosti

Úroveň:

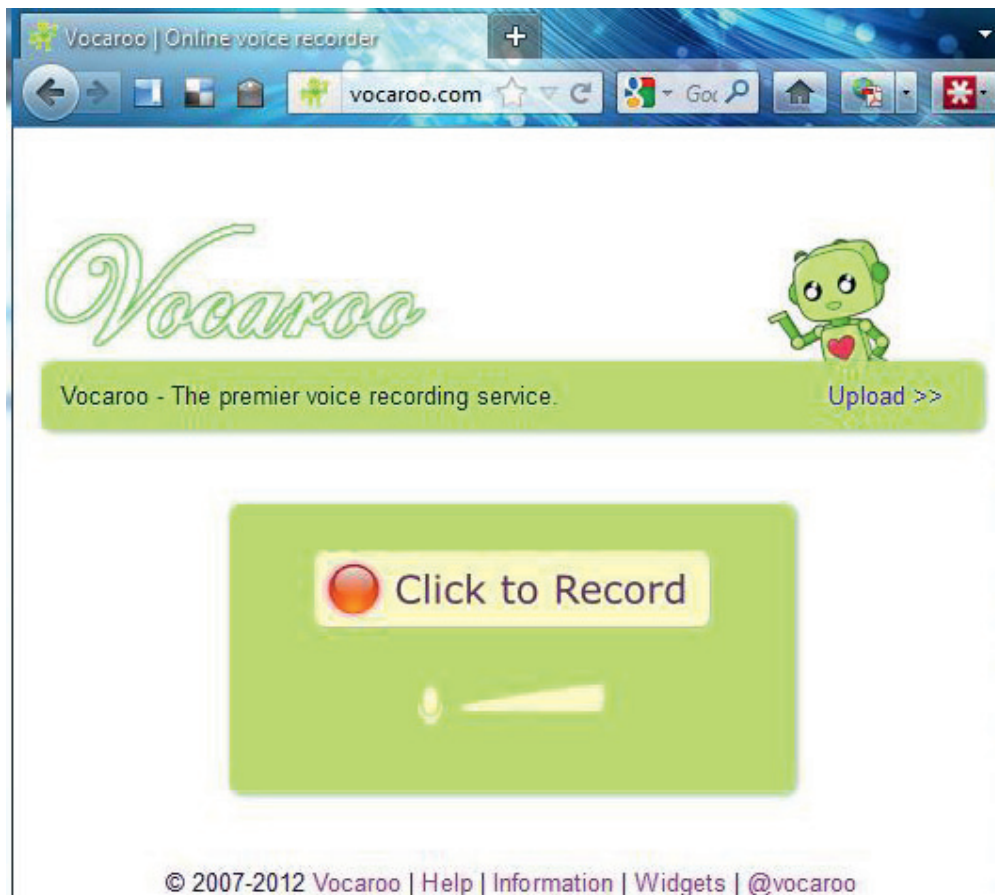
od A1

Popis úkolu:

Studenti poslouchají audiosoubor pro cvičení výslovnosti, opakují ji přímo v pauzách k tomu vyhrazených a zaznamenávají ji pomocí *Vocaroo*. Na konci si mohou studenti oba audiosoubory (předlohu a nahrávku) přehrát současně a porovnat vlastní výslovnost.

Varianta 1: Nahrávka přes internetovou stránku

Nejjednodušší je, když si studenti přehrají audiosoubor (např. fonetická cvičení z CD) z učebnice doma na CD-přehrávači a zaznamenají audionahrávku přes internetovou stránku *Vocaroo* (www.vocaroo.com).







Obr. 3.1: Využití služby *Vocaroo* přímo přes internetovou stránku www.vocaroo.com


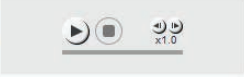
Varianta 2: Nahrávka přes Widget na učební platformě

Učitel propojí audiosoubor s audiopřehrávačem s učební platformou a vloží hned vedle *Vocaroo* jako Widget (blíže viz Kapitola 5.4 – Vložit multimediální obsahy).



Audiotraining:

1. Klicken Sie links auf  und rechts auf .
2. Hören Sie und sprechen Sie nach.
2. Klicken Sie dann rechts auf . Sie können jetzt mit  Ihre Aufnahme hören. Sie können auch alles noch einmal wiederholen.



Wörter in Paaren lernen

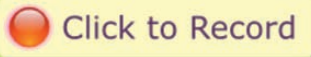

 

Wörter bauen

Sätze als Wörter lernen

Obr.3.2: Příklad použití Vocaroo jako Widget

Varianta 3: Uložení nahrávky

Po zaznamenání mohou studenti nahrávku uložit jako soubor a zaslat ji svému učiteli. Nahrávka by pak mohla sloužit jako základ pro důkladnější fonetické poradenství.

Sestavování mluvících Avatarů s Voki

Voki poskytuje právě tak jako *Vocaroo* možnost nahrávat vlastní hlas, aby ho bylo později možné reprodukovat. Na rozdíl od *Vocaroo* máme u *Voki* možnost dodatečně vytvořit svůj grafický pohyblivý obrázek (Avatara), a výsledek (mluvícího Avatara) zaslat buď jako odkaz nebo vložit na učební platformu (blíže viz Kapitola 5.4 – Vložit multimediální obsahy).

Aktivita 2: Představit se pomocí Avatara

Cíl učení / jednání v jazyce:

Představit se, nacvičovat výslovnost, odstranit blokády při mluvení

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

Účastníci kurzu vyvolají stránku www.voki.com, vytvoří Avatara a nahrají jeho hlas, zatímco se představují, měl by učitel zadat, které obsahy má představení obsahovat (jméno, věk, původ, bydliště, jazykové znalosti, povolání, hobby atd.). Tohoto Avatara mohou studenti například vložit do vlastního profilu na učební platformě nebo dát do odkazu. Nahrávky lze případně společně analyzovat ve výuce.

Profil	Profil bearbeiten	Forumsbeiträge	Blog	Anmerkungen	Aktivitäten
--------	-------------------	----------------	------	-------------	-------------




Land: Tschechische Republik

Stadt/Ort: Kutná Hora

E-Mail-Adresse: [redacted]@sosasoukh.cz 

Kurse: Workshop V - Authentischer
Sprachunterricht mit Hilfe von Korpora,

Obr.3.3: Profil účastníka workshopu na <http://moodle.click-lounge.eu>

Aktivita 3: Týdenní informace z kurzu

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Krátce informovat o tématu

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Vždy jeden student sestaví *Voki* s krátkou zprávou, která se pravidelně zveřejňuje na platformě kurzu, (nebo e-mailem). Přitom se může jednat např. o zprávu o počasí nebo důležité události týdne v zemi cílového jazyka. Tento úkol mohou také na týden převzít vždy dva účastníci kurzu. Pak se vystřídají a úkol přebírá jiná dvojice.

Diskuzní skupiny s *Voxopopem*

Také *Voxopop* (www.voxopop.com) poskytuje možnost pro zaznamenání hlasu. Na rozdíl od předchozích nástrojů se zde nabízí virtuální prostor, ve kterém se může ke společnému tématu vyjádřit současně několik účastníků. Podle použití vznikne tedy buď akustické diskuzní fórum nebo chronologická sbírka různých záznamů ústního projevu jednoho nebo více účastníků. K založení *Voxopop* diskuzní skupiny viz Kapitola 5.

Aktivita 4: Tvorba komentářů k tématu

Cíl učení / jednání v jazyce:

Diskutovat, komentovat, projevit názor /myšlenku

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Studenti se vyjádří přes záznamy ústního projevu *Voxopop* k předem určenému tématu, poté co si vyslechli předchozí příspěvky diskuzní skupiny.

Možné podněty k mluvení:

- Představení ve skupině (každý o sobě řekne několik vět)
- Diskuze k tématu probíranému v kurzu (např. výhody a nevýhody života na venkově; další podněty k diskuzi viz také kapitola 1 – fóra)
- Sběr nápadů (např. pro třídní výlet atd.)
- Kontakt a komunikace s partnerskou školou
- Týdenní zpráva z kurzu (viz aktivita 3)

Aktivita 5: Příběh na pokračování

Cíl učení / jednání v jazyce:

Procvičovat předčítání a volné vyprávění

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Studenti společně vymyslí příběh. Učitel může zdat začátek (např. první odstavec). Všichni studenti k tomu připojí alespoň jednu větu. Průběh a konec příběhu mají od začátku zůstat otevřené. Toto podporuje kreativitu a přispívá k zábavě, protože příběh může mít nečekaný obrat s každou novou větou.

S hotovými příběhy lze ve výuce dále pracovat.

Aktivita 6: Příprava na zkoušku

Cíl učení/ jednání v jazyce:

Krátce informovat o tématu

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

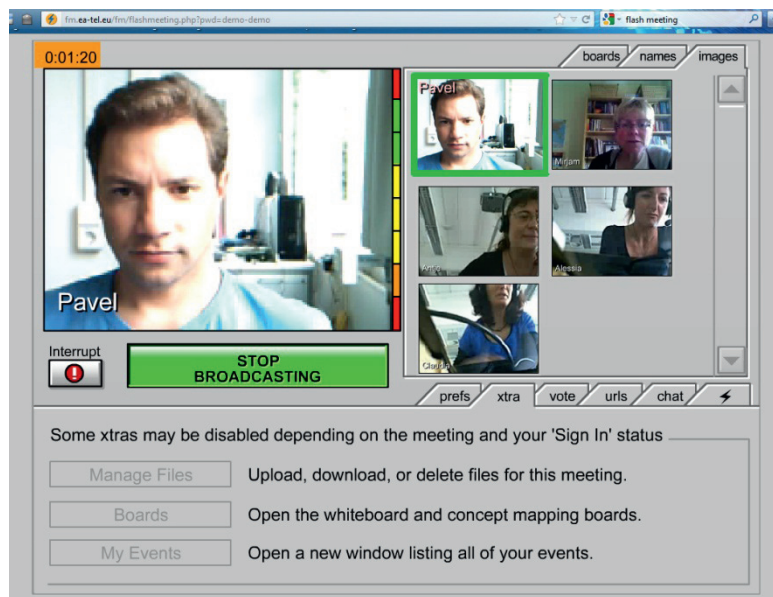
Voxopop lze použít jako přípravu na ústní část jazykové zkoušky, aby se shromáždili všechny nahrané monologické příspěvky. Studenti dostanou úkol, analogicky k současnému zkušebnímu formátu s *Voxopop*, nahrát mluvený příspěvek. Učitel pak může bez použití další techniky zasáhnout a popř. reagovat na jednotlivé příspěvky. Kromě toho mohou studenti slyšet příspěvky svých kolegů.

3.2 Vytváření synchronní komunikační situace: Využití programů programy webových konferencí

Na rozdíl od nástrojů pro nahrávání ústní komunikace poskytují nástroje k synchronní komunikaci (audio a videokonference) možnost přímé (nikoliv časově posunuté) komunikace.

Velmi rozšířený je program *Skype*, se kterým je možné uskutečnit bezplatně audiokonferenci pro více registrovaných uživatelů současně nebo audio-video konferenci pro dva uživatele. Mnohem lepší vybavení poskytují konferenční nástroje jako *Adobe Connect* (hrazený software

zvláště pro online semináře) nebo *Flashmeeting* (je možná bezplatná edu licence). Těmito nástroji lze mimo jiné např. vidět účastníky, ukazovat fólie v powerpointu a jiné prezentace, provádět živě hlasování, chatovat se všemi účastníky, dávat k dispozici soubory a užívat digitalní Whiteboard (bílou tabuli) pro společné zápisky a kresby.



Obr. 3.4: Příklad videokonference s Flashmeeting

Webové konference – Didaktické možnosti použití

Použití audio a videokonferencí se nabízí zvláště v dálkovém studiu, kde je buď žádný nebo malý osobní kontakt. Může se provádět jak individuální výuka popř. jazykové konzultace (např. pomocí *Skypu*) nebo virtuální schůzka celé skupiny (např. s *Flashmeeting*). Pravidelná online setkání posilují sociální složky dálkového studia, které hrají důležitou roli při osvojování jazyka.

Ale také v prezenční výuce lze použít audio a videokonference za účelem nacvičení přímé komunikace. Začlenění externích (rodilých) partnerů do komunikace poskytuje nejen možnost spontánního použití jazyka, ale také příležitost získat nové aspekty a informace např. k aktuálnímu tématu.

Tyto nástroje lze použít také interně ve skupině, aby bylo možné mimo výuku např. projednat a vypracovat společné projekty, úkoly nebo texty.

Tato synchronní audiovizuální komunikace je sice jenom simulací pravé komunikace „face-to-face“, ale nejvíce se jí přibližuje a může na ni účastníci dobře připravit.

Programy webových konferencí – Didaktické možnosti použití (přehled):

- vhodné zvláště pro online výuku a učení
- možnost „setkávat“ se pravidelně online
- začlenění vzdálených partnerů do rozhovoru ve výuce
- společná práce na projektech a úkolech nebo sestavování textů

Příklady pro aktivity s programy webových konferencí

- Aktivita 1: Interviews s expertem pomocí videokonference (*Skype, Flashmeeting*)
- Aktivita 2: Interviews s partnerem na téma „Tvoje škola“ (*Flashmeeting*)

Aktivita 1: Interviews s expertem pomocí videokonference

Cíl učení:

Podpora ústní komunikace, odstranění bloků při mluvení

Úroveň:

od (A2) B1

Popis úkolu:

Ve skupině je určeno téma a hledá se vhodný externí partner pro rozhovor. Rozhovor by měl být předem důkladně připraven (informace o partnerovi a rešerše k tématu a příprava otázek pro partnera).

V domluveném čase se všichni sejdou ve virtuálním konferenčním sále a rozhovor / dotazy začínají. Aby otázky nekladl pouze jeden účastník, měly by skupiny nebo dvojice připravit své vlastní otázky. Každá skupina se tak musí účastnit diskuze.

Lze také doporučit rozdělit různé role. Tím zodpovídají jednotliví účastníci kurzu nebo skupiny za moderaci, vedení protokolu popř. kladení otázek různého charakteru.

Výběr expertů (partnerů pro rozhovor) závisí velkou měrou na kontaktech vyučujícího. Je ale také možné, že si studenti sami zvolí svého partnera pro rozhovor a poprosí ho písemně o termín videokonference.

Aktivita 2: Interviews s partnerem k tématu „Tvoje škola“

Cíl učení / Jednání v jazyce:

Ústní a písemná produkce na téma „Tvoje škola“ – bavit se o minulosti, o škole a školském systému, upevnit slovní zásobu k tématu „Vzpomínky na školu“

Úroveň:

od B1

Popis úkolu:

Krok 1 – Příprava

- Přečtěte si přesně pokyny k úkolu „Tvoje škola“, abyste byli informováni o předpokladech a cílech úkolu
- Jestliže splníte předpoklady, domluvte si termín s jiným účastníkem kurzu, abyste tento úkol udělali pomocí *Flashmeeting*. (Zde se mohou nechat účastníci kurzu, aby si zvolili, s kým chtějí nacvičovat, nebo určit předem podle určitého criteria dvojice.)

Krok 2 – Zadání úkolu (v cílovém jazyce)

- Jak se Vám líbilo ve škole? Co jste tenkrát dělali? Na co si vzpomínáte? Přečtěte si otázky a přemýšlejte o tom. Přesně tyto otázky byste také měli klást v rozhovoru se svým partnerem. Můžete ovšem také připojit jiné otázky. Zapište si při tom, co Vás nejvíce zajímá.

Krok 3 – Úkol a vyhodnocení

- Pošlete svému učiteli URL nahrávky rozhovoru (URL nahrávky se automaticky uloží v kontu). Dostanete od něho celkové vyhodnocení v písemné formě.
- Napište do (třídního) blogu, co se Vám zdálo v rozhovoru nejzajímavější. Můžete přitom shrnout také své vlastní školní vzpomínky.
- Pokud s tím Vaši partneři v komunikaci souhlasí, můžete pomocí URL rozhovoru zveřejnit na blogu.

Krok 4 – Interakce se skupinou

- Přečtěte si příspěvek jiného účastníka kurzu a reagujte na něj komentářem.
- Poslechněte si rozhovor jiné dvojice. Co se Vám nejvíce líbilo nebo co Vás nejvíce překvapilo? Reagujte na to komentářem.
- Jestliže dvojice neuveřejnila URL nahrávky, reagujte na dvě pošty od dvou jiných dvojic.

Nástroje webové konference: Pokyny pro učitele

Ačkoliv je komunikace v audio a videokonferencích podobná reálné komunikaci, musí se přesto dbát na některé zvláštnosti. Podle druhu programu a velikosti skupiny se nepřenáší vizuální kanál posluchačů, čímž je ztíženo střídání mluvčích. Posluchači tedy nemohou signalizovat mimikou a gestikulací svůj postoj a své přání mluvit. Také slovní přerušení předchozího řečníka je možné jen omezeně. Tento jev by se měl ve skupině tematizovat a doporučuje se sestavit několik „pravidel“. Muvčí by neměl mít dlouhou přednášku, měl by poskytnout možnost mluvit opět dalším. Při přání mluvit mohou dát posluchači neverbální signál.

Při *Flashmeeting* existuje možnost „znamení rukou“, prakticky u všech nástrojů se kromě toho mohou předávat paralelně k audiokanálu zprávy na chatu. Také zde se může předat přání mluvit, vyjádření postoje nebo krátký dotaz. Čílá diskuze, při které mluví všichni najednou,

není v tomto médiu možná, protože se směsí více akustických kanálů ztěžuje porozumění. Studenti se musí tedy cvičit v určité rétorické disciplíně, což ale nestojí v cestě kreativitě virtuální spolupráce.

Učitel by měl dbát na to, aby jednotliví studenti nezmizeli ve virtuálním prostředí a nestali se pouze posluchači.

3.3 Podněty k mluvení z internetu: Práce s podcasty

Podcast je série zaznamenaných mediálních příspěvků (epizod) k určitému tématu, na které se můžeme přes internet dívat nebo je poslouchat. Na rozdíl od online radia se mohou podcasty poslouchat nezávisle na vysílacích časech. Podcasty lze poslouchat online z webové stránky poskytovatele nebo je lze stáhnout nebo abonovat přes RSS-kanály (např. s Google-Reader).

Podcasty – Didaktické možnosti použití

Pomocí podcastů lze na vybraných, aktuálních a autentických poslechových textech trénovat zvláště poslech s porozuměním a sbírat informace z denního dění v zemi cílového jazyka.

Ve formě podcastů najdeme např. zprávy, komentáře ke kulturním a politickým událostem, interviews, hudební a mluvená vysílání pro děti, četbu z knih na pokračování, ale také speciální podcasty, které jsou zaměřeny na studující cizího jazyka (učební podcasty). Zde najdeme zprávy v jednoduché řeči mluvené pomalým tempem nebo poslechové sekvence s návody a cvičeními.

Seznam odkazů s podcasty pro různé jazyky poskytuje Kapitola 5. Podcasty s příspěvky mohou ve výuce sloužit jako základ pro rozhovor tak, že studenti ve výuce buď pravidelně poslouchají, vyhodnocují a diskutují o určité podcastové řadě, nebo informují o podcastech, které poslouchali mimo výuku (viz aktivita 1).

Mimo toto existuje možnost vytvářet se třídou vlastní podcasty (viz aktivita 2).

Návod k vytváření podcastů najdeme např. na <http://wiki.podcast.de/Produzieren>.

Podcasty – Didaktické možnosti použití (přehled):

- Zlepšovat poslech s porozuměním
- Trénovat strategie poslechu
- Doplnovat aktuální informace ze země cílového jazyka
- Shrnout důležité informace

- Diskutovat o aktuálních informacích
- Vytvářet vlastní podcasty

Příklady aktivit s podcasty:

- Aktivita 1: Zpravodaj – denní / týdenní zprávy
- Aktivita 2: Vytvářet vlastní podcasty

Aktivita 1: Zpravodaj – denní/ týdenní zprávy

Cíl učení a jednání v jazyce:

Trénovat poslech s porozuměním, trénovat koncentraci na podstatné – učit se rozlišovat důležité od nedůležitého, něco shrnout, mít krátkou přednášku

Úroveň:

od A2/B1

Popis úkolu:

Malé skupiny, dvojice nebo jednotliví studenti mají za úkol pravidelně sledovat určitý podcast a informovat o něm ve třídě.

Varianta 1:

Sleduje se jen určitý podcast a studenti se střídají v roli zpravodaje

Varianta 2:

Každý student popř. každá skupina studentů sleduje trvale jiný podcast a ve třídě pak přednáší shrnutí ze všech sledovaných podcastů. Přitom by se mohlo podle systému v kurzu přednášet krátké shrnutí aktuálního (politického) dění posledního týdne v zemi cílového jazyka, každé úterý by bylo na řadě shrnutí posledního pokračování četby z knihy na pokračování atd.

Na konci by vždy měla následovat reflexe v plénu, aby byli začleněni všichni účastníci.

Aktivita 2: Vytváření vlastních podcastů

Cíl učení a jednání v jazyce:

Podání informace, monologické mluvení, kreativevní produkce textu, výslovnost

Úroveň:

od B1

Popis úkolu:

Když se studenti seznámí s principem a formou podcastu, mohou ve třídě vytvářet vlastní podcasty. Obsah závisí na danostech zařízení. V úvahu přicházejí např. podcasty ve formě politických nebo kulturních krátkých zpráv z regionu, země cílového jazyka atd. nebo pokračování fiktivního příběhu, který je rozvíjen týden po týdnu (různými skupinami studentů)

podle principu příběhu na pokračování. V posledním případě jsou spolužáci cílovým publikem, kteří abonují pokračování podcastu. V případě regionálních zpráv by měl být podcast zaměřen na zahraniční partnerskou školu, aby vytvoření podcastu nebylo samoúčelné.

Aktivity v podcastu: Pokyny pro učitele

Před výběrem vhodných podcastů, které třída převezme, by měl učitel stanovit důležitá kritéria kvality. Přicházejí v úvahu následující kritéria: aktuálnost, autentičnost, kvalita nahrávky, tempo řeči, transkripce, obsahy, (motivující), délka/ trvání, vyhlídka na další pokračování. Kritéria kvality jsou subjektivní a závisí na studijní skupině.

Protože se u podcastů jedná převážně o autentický materiál, který pro studenty často znamená větší výzvu, měly by se zohlednit kroky k ulehčení textu:

- aktivovat znalosti;
- popřípadě objasnit neznámou hlavní slovní zásobu;
- před prvním poslechem definovat úkoly poslechu, aby se studenti koncentrovali na podstatné a vyhnuli se detailnímu poslechu;
- poslechový text (nebo video) vícekrát přehrát;
- vložit pauzy, zajistit porozumění (u delších příspěvků);
- důležitá místa textu izolovat a cíleně opakovaně přehrát;
- pokud existuje transkripce, dát ji k dispozici jako pomoc

Vlastní podcasty by měly být vytvářeny až poté, když studenti již pracovali s existujícími podcasty. To jim značně ulehčuje vstup do tohoto druhu textu. Jako příprava slouží zvláště také podcasty, které vytvořili jiní studenti. Před vlastní tvorbou by měla být podle takových existujících studentských podcastů vypracována kritéria kvality a směrnice.

3.4 Výhody nástrojů online nahrávek, využívání programů webových konferencí a podcastů

Možnost přenášet vlastní hlas přes internet a popřípadě ho sám slyšet a dát k dispozici jiným uživatelům, značně rozšiřuje možnosti ústní řečové produkce ve výuce jazyků. Po na začátku popsané časové tísní a omezení v oblasti ústního projevu se otevírá použitím nástrojů nahrávek ústního projevu možnost efektivního a účinného samostatného cvičení. Když studenti vědí, že jejich nahrávky budou poslouchat jejich spolužáci, popřípadě učitel, vypracují úkol s větší intenzitou a opakují nahrávku tak dlouho, dokud s ní nejsou spokojeni. Tento způsob intenzivního zabývání se mluvením a možnost důkladně připravit mluvený projev předem,

může studentům odejmout strach z mluvení a tak odstranit blokády mluvení.

Webové konferenční programy skýtají možnost rozšířit prostor komunikace mimo hranice třídy, a tak vytvořit reálné komunikační situace a zajímavé podněty k mluvení. V tomto případě není jazyk už jen obsahem výuky, ale je používán skutečně ke komunikování s (rodilými) mluvčími.

Podcasty poskytují nejen téměř nevyčerpatelný zdroj autentických a aktuálních audiomateriálů, které pokrývají nejrůznější zájmy studentů, ale jsou také nástrojem pro větší jazykové a komunikativní projekty a zvou ke kreativnímu a hravému zacházení s cílovým jazykem.

Poskytnutí těchto možností pomáhá účastníkům odstraňovat blokády mluvení, nacvičovat výslovnost a plynulý ústní projev a připravovat se na zkoušky a reálné komunikační situace.

4. Autentická jazyková výuka pomocí korpusu a konkordančních programů

4.1 Co je to korpus a jaké funkce nabízí

Korpus a konkordanční programy se mohou uplatnit ve výuce na více úrovních práce. Podporují studenty při psaní textů a lze je použít k rozšíření slovní zásoby i k objasnění gramatických struktur. Pro mnohé učitele jsou korpusy nepostradatelným nástrojem při přípravě na výuku. Vzhledem k velkému množství variant korpusů a velkému množství způsobů jejich využití, je korpusu věnována samostatná kapitola.



Obr. 4.1 Didaktické možnosti použití korpusů

Korpus je uzavřená, obsáhlá sbírka elektronicky zpracovaných a uložených jazykových dat. Korpus má zpravidla vnitřní strukturu a je reprezentativní pro určitý žánr, určitou jazykovou vrstvu nebo pro národní jazyk v určitém časovém období (podle Čermáka, 2006: s.15). Korpusy rozlišujeme podle druhu textů, oblastí a vrstev jazyka, které reprezentují, ale také podle oblasti použití. Existují tak např. korpusy mluveného jazyka, novinové korpusy, korpus s dokumenty z doby německého převratu z let 1989-90, ale i pedagogické korpusy. Pro didaktika jsou

zajímavé především tyto:

Národní korpusy	
<ul style="list-style-type: none">• Reprezentativní pro jazyk v určitém časovém období• Zpravidla ověřená směsice textů z publicistiky, beletrie, dále odborné a úřední texty• Velké korpusy obsahují také transkripci mluveného jazyka• Existují téměř pro všechny evropské jazyky	<ul style="list-style-type: none">• <i>British National Corpus</i> (BNC)• <i>Český národní korpus</i> (ČNK)• <i>Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache</i> (DWDS) und COSMAS II
Internetové korpusy	
<ul style="list-style-type: none">• Jako sbírka textů slouží texty, které jsou k dispozici na internetu	<ul style="list-style-type: none">• <i>Online concordancers</i> (z.B. lextutor)
Paralelní korpusy	
<ul style="list-style-type: none">• Umožňují současné prohledávání překladů• Podobně fungují také internetové vyhledávače paralelních textů jako <i>linguee</i>	<ul style="list-style-type: none">• InterCorp v Ústavu Českého národního korpusu• <i>linguee</i> und <i>linguatools</i>
Akviziční a žákovské korpusy	
<ul style="list-style-type: none">• Sbírká studijních textů, většinou písemných zkoušek• Umožňují mimo jiné hledání chyb v kontextu	<ul style="list-style-type: none">• CZESL - learner corpus of Czech
Pedagogické korpusy	
<ul style="list-style-type: none">• Sbírky textů sestavené k didaktickým účelům• Obsahují texty v mateřštině, které mohou být filtrovány podle určitých tematických okruhů nebo jazykových struktur	<ul style="list-style-type: none">• BackBone-Projekt

Tab. 4.1 Druhy korpusů

Využitelné jsou tyto korpusy ovšem teprve vhodnými vyhledávacími programy, tzv. konkordančními programy (anglicky: *concordancer*). S jejich pomocí můžeme vyhledat slovo podle textových příkladů a tyto textové příklady pak dále filtrovat. Při filtrování hraje důležitou roli, zda jsou texty v korpusu morfologicky označovány a lematizovány, tj. zda jednotlivá slova obsahují informace ke slovnímu druhu, k základnímu tvaru, rodu, pádu, osobě atd. Následující příklad má tyto přednosti krátce objasnit (srovnej k tomu Obr. 4.2). Předpokládáme, že k přípravě na esej na téma *Naděje, plány, budoucnost* hledáte Vy nebo Vaši studenti typické

kolokace pro klíčová slova jako *hope*, *plan*, *future*. Zadáte tedy *hope* do vyhledávacího programu British National Corpus (BYU-BNC) a dostanete seznam všech výskytů slova v korpusu. Protože BNC připraví informace o slovních druzích, můžete profilovat příklady, ve kterých je *hope* použito jako sloveso. Jako většina vyhledávacích programů korpusů, umožňuje také tento hledání slovních kombinací: např. *hope* + *předložka* nebo věty, ve kterých se společně vyskytuje *hope* a *future* nebo *despair*.

Mnoho konkordančních programů jako BYU-BNC nebo vyhledávací programy Digitálního slovníku německého jazyka a Českého národního korpusu jsou k dispozici online jako každý jiný vyhledávač. Existují také offline programy, jako WordSmith nebo AntConc, které se nejprve musí na počítač nainstalovat. Jejich výhoda spočívá v tom, že si můžeme sestavit vlastní textový korpus a pak ho můžeme prohledat.

The screenshot shows the BYU-BNC search interface. The search bar contains the word "hope". The results are displayed in a table with columns for word type, source, and context. The context column shows the word "hope" in its original context, with the word highlighted in orange. The interface includes various filters and options for refining the search results.

Obr. 4.2 Příklad výsledků vyhledávání v BYU-BNC pro slovo "hope". Číslo v závorce se vztahuje na vysvětlení vlastností a funkcí v tabulce 4.2.

Zde jsou krátce zobrazeny znaky a funkce korpusů popř. konkordančních programů, které máme mít na zřeteli při výběru a použití korpusu. Nikoliv každý konkordanční program popř. korpus poskytuje všechny možnosti.

	Znaky a funkce	Co tím mohu získat?
1	Zdroje textů jsou anotovány a zobrazeny	<ul style="list-style-type: none"> Mohu vidět, ze kterého textu příklad pochází Mohu pro své hledání vybrat určitý žánr, např. texty z novin
2	Je označen KWIC – Keyword in Context - klíčové slovo v kontextu	<ul style="list-style-type: none"> Hledané slovo je zvýrazněno ve všech hledaných výsledcích
3	Možnosti třídění	<ul style="list-style-type: none"> Mohu uspořádat hledané výsledky, např. abecedně podle prvního slova vpravo od KWIC
4	Označení slovních druhů (POS-tagging)	<ul style="list-style-type: none"> Mohu hledat slovní druhy, např. nechat si ukázat jen příklady, ve kterých se vyskytuje hope jako sloveso
5	Hledání kolokací	<ul style="list-style-type: none"> Mohu hledat slovní spojení nebo slova v okolí hledaného slova, např. <i>future</i> ve větách s <i>hope</i>, jako <i>hope for a better future</i> Najdu údaje k četnosti kolokací a mohu vyvodit závěry o typických slovních spojeních
6	Lemmatizováno a morfologicky označováno (tagged)	<ul style="list-style-type: none"> Mohu hledat všechny slovní formy hledaného slova, najdu tedy k základní formě <i>sing</i> také příklady se <i>sings</i>, <i>sang</i> nebo k <i>finden</i> také <i>find</i>, <i>gefunden</i> atd.
7	Slovní profily (word sketches)	<ul style="list-style-type: none"> Vidím na první pohled všechna typická spojení, která tvoří hledané slovo s jinými slovními druhy DWDS projekt tuto tuto doplňkovou službu obsahuje. V angličtině se může použít např. <i>Just-The-Word</i>.

Tab. 4.2 Znaky a funkce korpusů a konkordančních programů

4.2 Cílevědomé a efektivní hledání: co nelze ve slovníku najít

Korpus může v první řadě sloužit jako příručka, kterou použijeme vždy, když daný výraz nenajdeme ve slovníku. Největší výhodou korpusů popř. konkordančních programů je obrovské množství autentických příkladů textů a možnost cíleného prohledávání podle slov, větných vzorců a částí slov. Tím se stávají pomocníkem pro studenty, kteří píšou texty, ale také pro učitele, kteří hledají příklady pro svou práci ve výuce nebo chtějí ověřit „ne zcela správně“ znějící věty svých studentů. Zde je několik příkladů dotazů studentů, na které klasický slovník často nenalezne odpověď:

- „Lze to tak říci?“ → hledat slovní spojení, fráze a části vět jako celek, např.: existuje *das Große und Ganze* nebo jen *im Großen und Ganzen*; co se používá: *die Bevölkerung wächst* nebo *die Bevölkerung nimmt zu*
- „Jak to musíme říci správně?“ → hledat fráze s jednou nebo více neznámými, např.: *ich melde mich ? Kurs an; da ? mir der Kragen*
- „Je správné psaní velkým nebo malým písmenem, dohromady nebo zvlášť nebo je správné obojí?“ Ověřit varianty pravopisu nebo zjistit správné psaní i když je známá jen část slova.
- „Jaký je základní tvar hledaného slova?“ → Hledat slova v jejich skloňovaném nebo časovaném tvaru a získat příklady všech slovních tvarů zapsaných ve slovníku (heslo), např.: jak zní infinitiv od německého *trügen* nebo *betrugen*, jak zní základní tvar od českého *lžeš* nebo *her*
- „Lze to říci ještě jinak? Které sloveso je v této souvislosti správné?“ → Kolokace, např. hledat typická spojení sloveso - podstatné jméno nebo přídavné jméno – podstatné jméno např.: **<Adjektiv> + Eindruck => bleibender/tiefer/falscher Eindruck; Entscheidung + <Verb> => eine Entscheidung finden/treffen/fällen; hope + <Verb> => hope fades/melts/remains/returns; <Adjektiv> + hope => real/vain/faint/forlorn hope**

Nastartování jednoduchého vyhledávání je u konkordančních programů právě tak jednoduché jako u online slovníků. Zpravidla zadáme hledané slovo do vyhledávacího pole a vůbec nehraje roli, zda zvolíme základní, skloňovaný nebo časovaný tvar. Často můžeme hledat více slov současně, popř. zadat slovní spojení. Mimo to umožňují konkordanční programy použití některých standardních funkcí vyhledávání, jako přesnější vyhledávání s wildcard a logickými operátory. Jednotlivé programy používají pro tyto standardní funkce často podobné ale zřídka stejné „operátory“. Při detailním dotazování bychom se měli vždy snažit využít pomocnou funkci jednotlivých programů a dbát na správnou formu hledaného dotazu. Následující tabulka dává přehled typických vyhledávacích funkcí tří velkých konkordančních programů

(korpusů).

	DWDS – Digitální slovník německého jazyka	BYU-BNC – British National Corpus, interface by M. Davies	ČNK – Český národní korpus, veřejný přístup
Hledat slovní tvar jak je uvedeno	@will	Sang	šel
Hledat všechny tvary jednoho slova (heslové slovo, lemma)	will oder wollen také najde wollte, gewollt atd.	[sing] také najde sang, singing atd.	* [lemma="jít"] také najde šel, jdu atd.
Hledat spojení ze dvou nebo více slov	will gehen také najde wollte gehen	hopefully not	už jdu
Hledat fráze s libovolnou „náplní“ (zde 2 slova)	schimpfte #2 aus	sing * * song	* [lemma="mít"] [] {0,2} [word="rád"]
Všechny věty, ve kterých se vyskytuje buď jedno nebo druhé slovo	Kanzlerin Merkel	quick fast	penzion pension
Části slov, např. všechna slova, která začínají s Arzt-	Arzt* nebo *zeit	un*ly najde např. u n l i k e l y , unusually	prac.* nebo .*tel

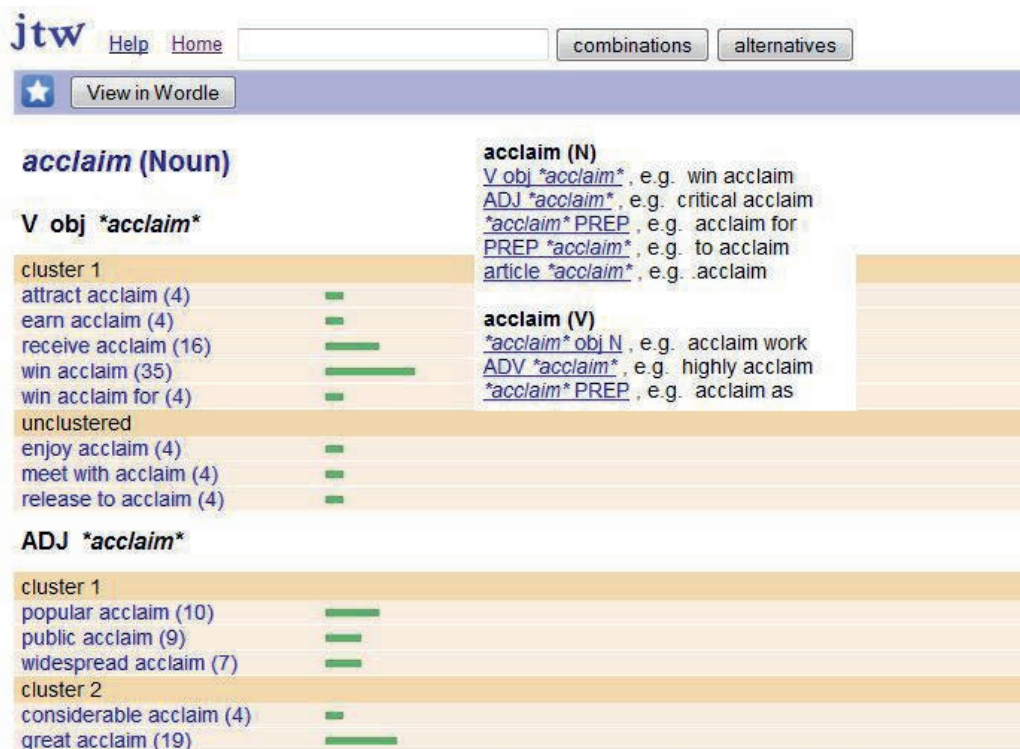
Tab 4.3: Přehled standardních funkcí vyhledávače a hledaných výrazů (operátoři)

* není k dispozici přes veřejný přístup, pouze přes přístup registrovaného uživatele (plný přístup na http://www.korpus.cz/hledat_v_cnk.php)

Vyhledávání některých základních dotazů ovládá také vyhledávač google, např. dotaz s wildcard (**schimpfte * aus**). Při vyhodnocování výsledků bychom si měli uvědomit, že právě anglické webové stránky nejsou vždy tvořeny rodilými mluvčími. Navíc písemná produkce na internetu samozřejmě nepodléhá na rozdíl od textů korpusu zpravidla žádné kontrole, vhodnost výrazu může být zcela jednoduše zkreslena kopiemi a několikanásobnými citacemi. Zde vždy platí: uvědomit si, jaký byl použit zdroj a zohlednit kontext hledaného výsledku.

Při hledání typických spojení (kolokací) sloveso - podstatné jméno nebo přídavné jméno – podstatné jméno jsou velkým pomocníkem programy, které sestavují slovní profily. Udávají

typická spojení jednoho slova, a sice uspořádané podle slovních druhů. Pro angličtinu nabízí svoje služby vedle komerčního programu *Sketch Engine* (www.sketchengine.co.uk), také bezplatný program *JustTheWord* (www.just-the-word.com - viz Obr. 4.3). Kdo hledá na německém portálu DWDS, najde tuto službu jako **Wortprofil** (viz Obr. 4.4). Nakonec bychom se měli zmínit o projektu slovní zásoby Univerzity v Lipsku (wortschatz.uni-leipzig.de). Server slovní zásoby sestavuje velmi pěkné tabulky pro typická slovní spojení a „sousedé v textu“, nerozlišuje však slovní druhy.



Obr. 4.3 Slovní profil pro acclaim - sestaveno JustTheWord www.just-the-word.com

4.3 Korpusy ve výuce: didaktické možnosti použití

Pro výuku jazyků přinášejí korpusy především tu výhodu, že jako učitelé najdeme rychle a vhodně k právě probíranému tématu nebo gramatice autentický příklad textu, ke kterému můžeme sami sestavit úlohy. Současně je to nástroj, který přináší do třídy (ve větší míře) aktuální použití jazyka, zvláště když se výuka nekoná v zemi cílového jazyka. Tyto příklady pomáhají našim studentům objevovat pravidla fungování jazyka. To může být důležité zvláště u struktur a jazykových vzorů, které neexistují v mateřském jazyce a u kterých tedy nemůžeme

všechno vysvětlit pouze formálními pravidly, protože sémantika slov s sebou přináší omezení. Tento jev znají učitelé slovanských jazyků, když vysvětlují použití slovesného vidu nebo pohybová slovesa, nebo učitelé angličtiny, když vysvětlují použití gerundiva.

Korpus je velkým pomocníkem také pro práci se slovní zásobou. Zvláště v pokročilých kurzech nebo v kurzech zaměřených na rozvoj psaní můžeme dobře zvolenými příklady textů ukázat, že slova nejsou libovolně kombinovatelná, ale „upřednostňují“ spojení s jinými slovy. *Entscheidungen* nelze v němčině *nehmen*, ale jen *treffen* nebo *fällen*. Anglické *decision* je zase v úzkém spojení s *make*. Nepříjemný poznatek může být *sauer* nebo přece jen je spíše *bitter*? Taková spojení mohou být v dobrých slovnících zaznamenána, nejsou však vždy uvedena. Rychle získané slovní profily z milionů příkladů denního použití jazyka naproti tomu rychle ukáží, co považují rodilí mluvčí za přiměřené a správné. A s jejich pomocí nalezneme jemné rozdíly v použití zdánlivě synonymních slov, jako např. *taub* a *gehörlos*, *idea* a *nápad*, *Einfall* a *Idee*, *seldom* a *rarely*.

Na tyto a podobné rozdíly v použití podobných slov můžeme studenty prostřednictvím korpusových příkladů upozornit a předcházet tak klasickým interferenčním chybám nebo na nich alespoň pracovat.

Autentický jazyk a příklady textů z korpusu jsou ovšem při výuce začátečníků použitelné za určitých podmínek. Nejlepší využití nalezne korpus hlavně u studentů od úrovně B1. Ale korpusy poskytují také učitelům, kteří učí v kurzech A2, možnost najít vhodné a především často frekventované příklady pro práci ve výuce.

Následně přinášíme šest příkladů použití práce s korpusy v denní vyučovací praxi.

Korpusy – didaktické možnosti použití

Korpus jako alternativa ke slovníku

- Ověření použití jazyka a „vyhledávání“ typických slovních spojení
- Oprava a vyhýbání se chybám - „terapie chyb“ - pomocí korpusu
- Učit se rozlišovat zdánlivě synonymní výrazy

Podpora práce se slovní zásobou a rozvoj znalosti psaní

- Učit se slovní zásobě smysluplně a rozšířit ji: sestavovat slovní pole a typické kolokace
- Najít příklady pro použití jazyka a varianty
- Vytvářet podněty ke psaní: sestavovat fráze a idiomy ke klčovému slovu

Senzibilizace pro použití jazyka a jazykové vzory

- Sestavovat důležité a autentické příklady textů k určitým gramatickým strukturám a

jazykovým vzorům

- Sestavovat seznamy často frekventovaných slov k určitému gramatickému problému

4.3.1 Korpus jako alternativa ke slovníku

Obě dvě první aktivity jsou vhodné k tomu, aby navedly studenty k práci s příklady z korpusu. Učitel může odhadnout chyby, které studenti rádi a často dělají. Zvláště „vhodné“ jsou např.: chybné předložky po přídavných a podstatných jménech, záměna sémanticky podobných slov nebo nerespektování lexikálních spojení. Možná poznáte ze své praxe příklady jako:

- * How could we fight with something that we do not know? The plague ...
- * ... Jimmy Hendrix died from an overdose. ...
- * ... the biggest harm for these children. ...
- * ... there were accidents of robberies and other crimes, ...

(zdroj: Kaszubski, 2005)

- * Männer müssen nicht für den Haushalt kümmern.
- * Der Mann wollte die Reifen in der Werkstatt tauschen.
- * Unsere Leistung wird auch mit dem Alter wechseln.

(zdroj: Imider, 2010)

Příklady aktivit

- Aktivita 1: Terapie chyb – rozlišovat sémanticky podobné výrazy
- Aktivita 2: Terapie chyb – studenti opravují chybná slovní spojení pomocí korpusů

Aktivita 1: Terapie chyb – rozlišovat sémanticky podobné výrazy

Cíl výuky a učení:

Terapie chyb a senzibilizace pro význam slov v kontextu, osvojení používání sémanticky podobných slov

Úroveň:

od B1

Popis úkolu:

Učitel vybere slovo, které jeho studenti rádi zaměňují se sémanticky podobným slovem, např. německá slovesa: wissen a kennen. Je to vhodná aktivita také pro slova, která mají v cílovém jazyce hned několik významů, jako např. německé sloveso (sich) treffen v češtině: potkat, setkat se, sejít se nebo české sloveso měnit v němčině: (ein-, aus-)tauschen, wechseln, ändern. Učitel zvolí pro všechna slova šest až sedm příkladů z korpusu, kterým budou jeho studenti

rozumět a která obsahují dostatečné informace o rozdílném použití. K tomu zformuluje dvě nebo tři klíčové otázky, aby se nechala pravidla použití jednodušeji odvodit.

Interesse daran hat, an dem System irgendetwas zu	ändern	: Für die Lehrer sind die Studienseminare begehrte
Daran soll sich auch nach der Euro-Einführung nichts	ändern	. Auf dem Frankreich-Afrika-Gipfel vom Dezember 1996
- den Frieden der Sprache? Daß sich die Welt nur	ändert	, wenn die Sprache ihre Gewalt verliert? Achtsamkeit
Davon haben sie keine Ahnung. - Das könnte sich	ändern	, wenn der alte Kämpfer Dole schließlich doch seiner
- , nicht bleiben, was es war. Kurz: Die Technik	ändert	sich, die gesellschaftliche Programmatik bleibt! * D...
... Fußballer, die den Verein	wechseln	wie die Unterhose. Motto: Vertrag erfüllt - wo ist ...
... Kogeler, bisher für die Medien zuständig,	wechselt	ins Finanzressort. Über die Geschäftsverteilung ..
.. sollte für den Fall, daß einmal die Regierung	wechselt	. So einen Wechsel hält Weidenfeld im Grunde ...
..., gibt es kaum einen Anreiz, an eine ferne Uni zu	wechseln	. Thomas Altbäumer, Cambridge - Ich ...
... Empfang bei Rowohlft. Politycki hat das Hemd	gewechselt	und einen golden funkelnden Ehering angelegt. ...
... wegen der Sommerhitze noch rasch das Hemd	wechseln	zu wollen, ließ er sich einen Raum zuweisen. ...
... wies auf die Tüte vor dem Spiegel. Der Kurier	tauschte	sie gegen eine andere aus. Sie ging zurück an ...
... Männer arbeiten in den Gärten und	tauschen	über den Zaun Mitteilungen aus, die...
... auf dem Weg zum nächsten Workshop,	tauschen	alle ihre Visitenkarten aus. Melanie Woods ruft ...
... Informationsaustausch - (1) Die Vertragsparteien	tauschen	die Informationen aus, die zur Durchführung ihres...
... die Teilnehmer des Pilotprojekts, um Erfahrungen	auszu- tauschen	. Bernd Henzler sieht die neue Arbeitsform allein ...
... 1 Mark 2 libysche Dinar bekommen. Wer im Land	tauscht	, zahlt das Achtfache. Die Einfuhr von Dinar ist...
... Schließlich wollte sie, daß wir die Seiten	tauschen	. Das konnte ich natürlich nicht ablehnen.
... vorgefallen. Erst auf dem Rückweg im Frühnebel	tauschen	Siegfried und der echte Gunther ihre Rollen. ...
... prostete ihr zu. Wenn er mit seinem Boot kommt,	tauscht	er Fisch gegen Whisky. - Es war laut im Restaurant.
... Wrack von Parteibonzen. Ich möchte ja nicht	tauschen	mit ihr. - Erika sprang auf, stürzte zu Julia und...
... die Duenna haben überlegt, was zu tun ist. Sie	tauschen	ihre Kleider. Als Duenna reizt Luisa ihren 'Herrn' ...

Tab. 4.4: Příklady z DWDS pro slovesa *ändern*, *wechseln*, *(aus)tauschen*

Tyto otázky pomohou v hodině němčiny prohloubit a zkontrolovat porozumění rozdílů mezi slovesy *ändern*, *wechseln* a *tauschen*:

- Welche Verben verwendet man, um zu sagen, dass man jemandem etwas gibt und dafür etwas bekommt, z.B.: *Visitenkarte gegen Visitenkarte* <Verb> oder *Euro gegen Kronen* <Verb>?
- Welches Verb verwendet man, um zu sagen, dass man sich etwas anderes anzieht, z.B.: *die Hose* <Verb>?
- Welches Verb wird häufig mit „sich“ verwendet und drückt aus, dass eine Situation, eine Sache anders wird, z.B. *die Welt* <Verb> *sich*?
- Mit welchem Verb kann man ausdrücken, dass man in eine andere Stadt zieht oder eine andere Stelle annimmt, z.B. *in eine andere Fakultät* <Verb>?
- Worin besteht der Unterschied zwischen: *das Hemd wechseln* und *das Hemd tauschen*, *die Seiten wechseln* und *die Seiten tauschen*.

Aktivita 2: Terapie chyb - studenti opravují chybná slovní spojení pomocí korpusů

Cíl výuky a cíl učení:

Terapie chyb, seznámení se s filtrační funkcí korpusu, senzibilizace pro gramatické a sémantické tvary slov (rekce a kolokace)

Úroveň:

od B1

Popis úkolu:

Studenti dostanou úkol opravit chyby v písemné práci pomocí textových příkladů z korpusu. Pokud se plánuje tato úloha jako skupinová práce, měla by se vztahovat na výsledky písemné skupinové práce (např. wiki). Učitel může ovšem také použít sbírku typických chyb z mnoha jednotlivých prací. Pro nezacvičené uživatele korpusu se doporučuje omezit se na chyby rekce nebo kombinační chyby (srov.: **fight with something*, nebo **eine Entscheidung nehmen*). Na rozdíl od aktivity 1 nejsou příklady textů předtříděny, ale studenti se v korpusu sami orientují a seznamují se při tom s možnostmi konkordančního programu.

Před zahájením aktivity projedná učitel se studenty na základě dvou příkladů, která slova se musí zadat do vyhledávače a jak při vyhledávání zúžit výběr. Jak lze tedy vyhledat ze seznamu výsledků všechny kombinace *fight* + předložka nebo slovesa, která stojí po *Entscheidung*. Z výsledků pak studenti odvodí opravu své chyby, tedy: *fight something*, *eine Entscheidung treffen / fällen*.

Studenty můžeme vést k tomu, aby používali tyto strategie vyhledávání už při psaní textu.

4.3.2 Podpora práce se slovní zásobou a rozvoj znalosti psaní

Práce s korpusem je zajímavá především pro kurzy, ve kterých hraje psaní ústřední roli. Korpus lze použít jako příručku a také pro shrnutí a strukturování slovní zásoby už při přípravě na psaní. Soustředíme se přitom zvláště na to, jak lze kombinovat sloveso a podstatné jméno, podstatné a přídavné jméno nebo sloveso a příslovce.

Příklady aktivit

- Aktivita 3: Sbírat idiomatické obraty a kolokace k jednomu tématu
- Aktivita 4: Sestavit slovní zásobu pro určité jednání v jazyce, např. k popisu vývoje

Aktivita 3: Sbírat idiomatické obraty a kolokace jako příprava na psaní

Cíl výuky a cíl učení:

Vytvářet podněty ke psaní a podporovat psaní, informovat o vyjimečném dni, popsat minulé děje

Úroveň:

od A2

Popis úkolu:

Učitel zadá studentům, např. po ukončení lekce na téma minulost (popis minulých událostí), popsat jeden den v jejich životě, ve kterém měli hodně štěstí nebo také hodně smůly. U tohoto tématu budou studenti chtít s velkou pravděpodobností používat více či méně pevná spojení se slovy *Glück* (štěstí), *Pech* (smůla), *glücklicherweise* (naštěstí) etc. Aby se usnadnil jazykový vstup do psaní, mohou se tato spojení sestavit pomocí korpusu a také graficky pěkně prezentovat s nástroji jako wordle nebo worditout. Pokud jsou už studenti seznámeni s korpusem, je možné je tímto úkolem přímo pověřit. Ve výuce mohou být obraty rozříděny podle výrazů na šťastné a nešťastné průběhy nebo se mohou hledat ekvivalenty v mateřském jazyce.

Studenti by měli být vyzváni k tomu, aby ve své písemné práci používali tyto obraty a „nepřekládali“ text doslovně z mateřského jazyka.



Suchanfragen im ČNK: **. *štěstí. ***
und **. *šťastí. ***



Suchanfragen im DWDS: **Glück**
und **Pech** → DWDS-Wortprofil /
Relationenfilter

Obr. 4.4 Příklady z ČNK a DWDS obratů (Un)Glück a Pech, (Ne)štěstí a smůla

Aktivita 4: Sestavit slovní zásobu pro určité jednání v jazyce, např. pro popis vývoje

Cíl výuky a cíl učení:

Hledat efektivně a cíleně kolokace, odhalení / rozšíření slovního pole, senzibilizace pro

omezení spojení mezi slovy

Úroveň:

B2

Popis úkolu:

Při přípravě k popisu grafu nebo statistiky sbírají studenti slovesa, která popisují vývoj, např. *steigen, wachsen, zunehmen, mehr werden, sich verdoppeln*. Pomocí korpusu DWDS se má určit, která z těchto sloves mohou být použita s následujícími podstatnými jmény: *die Zahl der Studenten ...?..., die Benzinpreise ...?..., die Bevölkerung ...?..., die Arbeitslosigkeit ...?..., meine Schwester ...?..., die Temperatur ...?...*

Studenti zvolí vhodná hesla. Zadájí např. *Temperatur* do DWDS a zjistí pomocí **slovního profilu (Wortprofil)** a **filtru relací (Relationenfilter)**, jak se chová slovo jako **podmět** (viz Obr. 4.5). Současně se může hledat sloveso, např. *zunehmen*. Také zde vybírají studenti ve filtru relací slovního profilu **podmět**.



Zvolené heslo v DWDS: **Temperatur**

→ DWDS slovní profil / filtr relací

Zvolené heslo v DWDS: **zunehmen**

→ DWDS slovní profil / filtr relací

Obr. 4.5 Slovní profily z DWDS pro *Temperatur* a *zunehmen*

Studenti zjistí, že se většina podstatných jmen pojí jen s jedním, maximálně se dvěma slovesy. Jako další krok mohou studenti sestavit ve skupinách kolokační řadu pro jedno ze sloves nebo také pro jedno z podstatných jmen. Tedy které věci *wachsen*, které *steigen* nebo *vergrößern sich, které nehmen zu*. Když se zabýváme konkrétně tématem počasí, budeme se více zajímat o chování slov *Temperatur, Niederschläge, Bewölkung*. Výsledky lze sbírat pro jiné skupiny na plakát (ve wiki nebo pomocí *Wordle*).

Varianta pro rychlé skupiny:

Z nalezených příkladů se sestaví kvíz pro spolužáky, např.: Wie muss es richtig heißen?

Mein Bruder

- ☐ hat zugenommen.
- ☐ hat sich verdoppelt.
- ☐ ist mehr geworden.

Die Benzinpreise

- ☐ sind um 5 Cent weniger geworden.
- ☐ sind um 5 Cent gefallen.
- ☐ haben um 5 Cent zugenommen.

4.3.3 Senzibilizace pro použití jazyka a jazykových vzorů

Oba dva následující návrhy jsou zaměřeny na to, aby vytvářely u studentů cit pro použití jazyka, tj. pro typické vzory a výrazy v cílovém jazyce. Právě studenti, kteří si osvojují jazyk hlavně kognitivně, pomocí pravidel jazykové stavby, neradi akceptují čistě sémantická vysvětlení nebo výpovědi jako „Das sagt man eben so“ („To se prostě tak říká.“). Tyto úkoly ukazují, že určité gramatické struktury neplatí stejně pro všechna slova, a že se vyplatí učit se slova také ve skloňovaném nebo časovaném tvaru a ve zvláště častých obrazech. Student si uvědomuje: „Učím se slova a slovní obraty, které rodilí mluvčí často používají a ve tvaru, ve kterém je budu často slyšet“.

Příklady aktivit

- Aktivita 5: Sestavit k určitému tématu seznamy často používaných slov
- Aktivita 6: Poznat jazykové vzory a odvodit pravidla

Aktivita 5: Sestavit k určitému tématu seznamy často používaných slov

Cíl výuky a cíl učení:

Senzibilita pro použití jazyka, učení se gramatickým strukturám v souvislosti s často používanými slovy

Úroveň:

od A1

Popis úkolu:

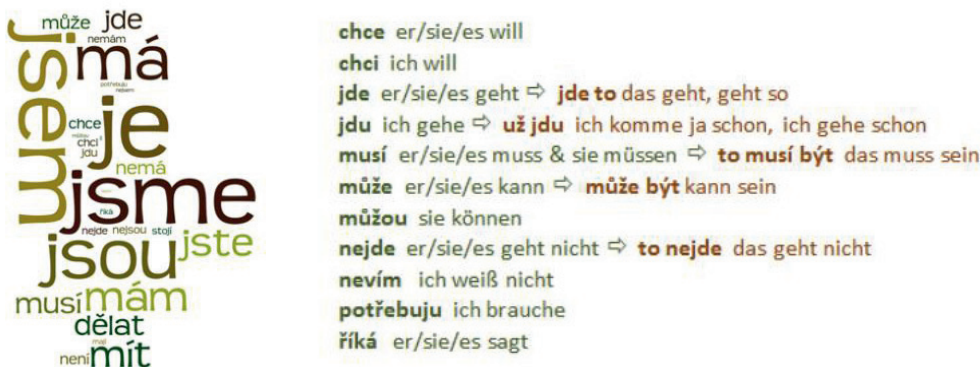
Podle pokročilosti skupiny sestavuje učitel nebo studenti sami často používaná slova k určitému gramatickému nebo tematickému okruhu. To může být například užitečné, když potřebujeme slovní zásobu k procvičování určitého pádu nebo určité gramatické struktury. Lze sestavit seznamy např. pro:

- Nejčastější podstatná jména s určitou koncovkou, která tvoří slova
 - např. česká podstatná jména na -tel (ředitel, přítel, obyvatel, majitel) hledaný dotaz v ČNK: . *te1
 - např. podstatná jména, která jsou odvozena od přídavných jmen koncovkou -heit (*Freiheit, Zufriedenheit, Sicherheit*, etc.) Suchanfrage im DWDS: *heit
- nejčastější slovesa, která se časují podle určitého vzoru
 - např. nejčastější česká slovesa na -ovat

- nejčastější německá slovesa na *-ieren*
- nejčastější příslovce a přídavná jména,
 - která se používají např. se slovesem *können* (znát) nebo *wissen* (vědět)
 - která končí na *-bar*
 - atd.

Seznamy slov lze cíleně používat k nácviku v určitých případech (v případě koncovky *-tel* např. pro 4. p. životných podstatných jmen rodu mužského) nebo tvoření příčestí (v případě sloves na *-ieren*)

Další příklad z výuky začátečníků ukazuje, že infinitiv není vždy nejdůležitějším a nejčastějším tvarem slovesa. Příklad předkládá 28 nejčastějších slovesných tvarů v současné češtině a některé typické kolokace. To dokazuje, že můžeme s relativně málo známými tvary už opravdu hodně vyjádřit.



Obr. 4.6 Nejčastější slovesné tvary v současné češtině

Bohužel neexistuje žádný jednotný recept, jak v jednotlivých konkordančních programech získáme údaje k četnosti slova. Zvláště jednoduché je to v případě BYU-BNC (corpus.byu.edu). Tam zvolíme v poli **Display** náhled do seznamu **LIST** (viz také tab. 1), zadáme hledaný dotaz, např. **un*ly** (pro všechna příslovce, která začínají (*un-*), a získáme seznam všech možných slov s udáním frekvence, např. *unlikely* [5480] *unfortunately* [4475].

WORD	FREQ	CONTEXT
unlikely	5480	
unfortunately	4475	
unlike	3480	

Obr. 4.7 Udání četnosti slov v konkordančním programu BYU-BNC <http://corpus.byu.edu/bnc>

V Českém národním korpusu a také v DWDS se musíme pro (bezplatný) přístup zaregistrovat, jestliže chceme získat údaje ke statistice a četnosti slov. Dobrou alternativou jsou v tomto případě frekvenční seznamy (pro češtinu dostupné na www.korpus.cz) nebo také frekvenční slovníky. Routledge poskytuje celou řadu studijních frekvenčních slovníků mimo jiné pro americkou angličtinu, němčinu, češtinu, španělštinu a francouzštinu. Obsahují 5000 nejčastěji

používaných slov těchto jazyků a vedou seznamy dodatečně dělené podle slovních druhů a klasických témat jako povolání, jídla, příroda.

Zpravidlapůsobí motivačně, když se gramatické struktury prezentují společně, případně na základě slov, která se v této formě také zvláště často vyskytují. Práce s gramatickými pravidly a strukturami je uvolněnější, když se k procvičování používají nejen příklady z učebnice, ale také z reálného života, obzvláště, když je studenti sami předložili.

Aktivita 6: Poznat jazykové vzory a odvodit pravidla

Cíl výuky a cíl učení:

Pravidla pro jazykové vzory a použití gramatických tvarů na základě autentických textů na příkladu slovesného vidu

Úroveň:

od B1, s předem vybranými příklady také od A2

Popis úkolu:

Když v kurzu učitel vysvětlí, co je to slovesný vid a proč má většina sloves dva různé tvary, vyhledá příklady textů k použití asi 5 sloves v dokonavém a nedokonavém tvaru (hledaný dotaz v ČNK např.: **koupil**? a **kupoval**?). Slovesa by měla být pro studenty známá a příklady by měly obsahovat podle možností užitečná klíčová slova. Doporučuje se zůstat u jednoho času. Studenti ve skupinách analyzují vždy jedno sloveso, ve kterých situacích se používá dokonavý a nedokonavý vid. Výsledky pro jednotlivá slovesa se shromáždí v plénu a zevšeobecní se funkce obou vidů.

Pro fázi nácviku může učitel použít další příklady ke stejným slovesům a zkopírovat do pracovního listu. Místo původního tvaru slovesa se použijí oba, takže účastníci kurzu se musí sami rozhodnout, jak zní věta v originále. Podle úrovně kurzu může učitel pomoci klíčovými slovy.

Podtrhněte vhodný tvar. / Unterstreichen Sie die passende Verbform.

V roce 1968 **kupoval** / **koupil** jeho otec společnost Andover za osm milionů dolarů.

Hele, Joe, to pítí jsem **kupoval** / **koupil** já.

Nerad jsem **kupoval** / **koupil** květiny, natož dostával.

Foster si právě (gerade) **kupoval** / **koupil** hudební magazín.

Perry **kupoval** / **koupil** tucet vajec, dva saláty a malý sáček cibule.

Seděl jsem tam a pil už tři hodiny a **kupoval** / **koupil** pítí té bez závoje.

Obr. 4.8 Příklad úkolu k funkci českého vidu v minulém čase

Tato aktivita se doporučuje jako doplňkový úkol, po probrání jazykových struktur, které se

netýkají stejnou měrou všech slov, popř. které jsou vázány na sémantiku použitých lexikálních jednotek, např.: kdy používáme v angličtině *much*, kdy *many*, kdy používáme po slovese *jít* (*gehen*) předložku *do*, *k* nebo *na*. Která slovesa mohou v němčině tvořit stavové pasivum atd.

Varianta:

Pokročilí studenti mohou sami sestavit příklady a připravit úkol pro své spolužáky. Volitelně lze sbírat také klíčová slova, která ukazují použití jednoho nebo druhého vidu.

Ze zkušenosti víme, že se studenti při řešení takových úkolů velmi soustřeďují a poznávání základních pravidel jim nedělá žádný problém. Také studenti na jazykové úrovni A2 se úkolu nezaleknou za předpokladu, že příklady byly vybrány s ohledem na příslušnou jazykovou úroveň. Případné problémy s porozuměním jednotlivým výrazům se odstraní tím, že se nová slova proberou ve skupině nebo na ně upozorní učitel před začátkem práce. Aktivní práce s příklady, hledání a odvozování pravidel a pokus, najít ekvivalenty v mateřštině, působí pozitivně na porozumění a pozdější použití tvarů.

Pedagogické korpusy – projekt Backbone

Doposud představené aktivity lze provádět prakticky s každým korpusem, který je k dispozici, pokud je dostatečně veliký a zahrnuje zdroje, o které chceme opírat naše příklady (zpravidla národní korpusy). Na závěr se chceme zmínit o korpusu, který je vytvořen pro potřeby jazykové výuky – Backbone projekt (<http://u-002-segsv001.uni-tuebingen.de/backbone/moodle/>).

Korpus Backbone se skládá z rozhovorových textů k tématům, která jsou určena hlavně pro studenty od úrovně B1. Sahají od kultury a regionů země cílového jazyka, přes vzdělání, zdraví a pracovní život až k hospodářství a technice. Na rozdíl od klasických korpusů jsou texty také kompletně v náhledu a dokonce k dispozici jako video. Tím poskytuje korpus pro cizojazyčnou výuku podstatně více možností než kterýkoliv jiný, neboť umožňuje práci s celými texty.

Backbone „pracuje“ nejprve jako normální konkordanční program a umožňuje hledání slov a kolokací. Jeho výhodou je, že záznamy interviews obsahují také didaktickou anotaci, takže lze vyhledávání omezit jak na témata, tak také na jazykové struktury, které jsou pro jazykovou výuku důležité. Korpus Backbone existuje pro němčinu, angličtinu, francouzštinu, polštinu, španělštinu a turečtinu. Pro některé jazyky jsou v rámci projektu dodatečně sestavena interaktivní cvičení, na která jsou odkazy přímo v korpusu.

4.4 Význam práce s korpusem

Korpus obsahuje spolu navzájem související informace o použití cílového jazyka, o zvycích rodilých mluvčích při psaní a mluvení. Vždy, když nám nestačí texty a příkladové věty v učebnici nebo ve slovníku, když žádáme aktuální autentické příklady, je korpus studentům a učitelům k dispozici. Konkordanční programy mají více možností vyhledávání než online slovníky.

Takové autentické příklady obohacují každodenní práci ve výuce a staví strukturální a gramatická cvičení do smysluplného kontextu. To působí na účastníky kurzu značně motivačně, o to více, když jsou vtaženi do vyhledávání a vyhodnocování příkladových vět z korpusu. Pravidla, která si student sám odvodil, si také bude lépe pamatovat. Korpus pomáhá nejen při nalézání gramatických struktur, také sémantických pravidel, která studenti ze svého mateřského jazyka neznají (srovnej příklad měnit versus tauschen, ändern, wechseln).

Práce s korpusem orientuje obecně jazykovou výuku k používání jazyka a zaměřuje se v cílovém jazyce na pravidla kolokace (která jsou důležitá nejen v angličtině). Mnoho studentů sice ví, že se nemůže všechno z mateřštiny doslovně překládat, ale právě při psaní textů se rádi spoléhají na pravidla mateřského jazyka. Terapie chyb pomocí korpusu zde může napomoci při poznávání jazyka.

Korpus je také užitečným nástrojem pro učitele, kteří nejsou rodilými mluvčími, a chtějí si ověřit, zda je správná tato nebo jiná verze věty z písemného úkolu studenta, o jejíž formě učitel pochybuje.

5. Nástroje a pomůcky – technické poznámky

Poslední kapitola této knihy představuje sbírku relevantních, zejména technických informací o vybraných nástrojích, o kterých pojednávaly předchozí kapitoly. Tematizuje speciální funkce, screenshoty s poznámkami, vlastní možnosti nastavení a další internetové odkazy. Členění kapitoly odpovídá přechozím kapitolám, část 5.1 tedy obsahuje rozšiřující informace k ostatním kapitolám.

5.1 Kooperativní psaní ve fórech, wiki a blogu

5.1.1 Fóra

Abychom mohly lépe demonstrovat možnosti využití fór ve výuce cizích jazyků, budou zde funkce představeny na příkladu fóra v Moodle.

Funkce a vlastnosti fóra v Moodle:

- Příspěvky jsou ukládány chronologicky
- Příspěvky mohou být předávány e-mailem
- Přčtené příspěvky mohou být označeny
- K příspěvkům je možné přiložit soubory
- Lektoři mohou upravovat příspěvky účastníků fóra
- Lektoři mohou hodnotit příspěvky účastníků fóra
- Lektoři mohou určit počet příspěvků na uživatele
- K dispozici jsou různé formy předplatného (volitelné, povinné, automatické, deaktivované)
- Diskuze mohou být prezentovány v různých zobrazeních (zobrazení ve vnořené formě (standardní nastavení), zobrazení seřazené časově (staré > nové), zobrazení seřazené časově (nové > staré), zobrazení jako hierarchická struktura)

porovnej s *Nápovědou Moodle*:

http://docs.moodle.org/20/de/Forum_konfigurieren#Grundeinstellungen

Nastavení fóra v Moodle:

Následující obrázek ukazuje možnosti nastavení fóra v Moodle. Další poznámky k jednotlivým zadaným úkolům obdržíte, pokud kliknete na žluté otazníky. Poté se zpravidla objeví podrobná

The screenshot shows the 'Grundeinträge' (Basic entries) section of the Moodle forum configuration. It includes fields for 'Name des Forums' (Forum name), 'Forumstyp' (Forum type), and 'Einführung' (Introduction). Below these are options for 'Trebuchet' (font), '1 (8 pt)' (size), and 'Sprache' (language). A text area for the introduction contains the text: 'Bitte diskutieren Sie in diesem Forum die Fragestellungen von Woche 5.' Below this is a 'Pfad' (Path) field set to 'body'. Further down are checkboxes for 'Alle in das Forum eintragen' (All in forum), 'Gelesene Beiträge markieren' (Mark read posts), and 'Maximale Dateigröße' (Maximum file size). The 'Bewertung' (Grading) section includes 'Berechnung der Bewertungen' (Calculation of grades), 'Bewertung' (Grading), and a checkbox for 'Nur Beiträge bewerten, die im folgenden Zeitraum eingestellt wurden:' (Only grade posts set in the following period:). The 'Sperren nach wie vielen Beiträgen' (Lock after how many posts) section includes 'Zeitdauer für Sperre' (Lock duration), 'Sperren nach wie vielen Beiträgen' (Lock after how many posts), and 'Warnhinweis nach wie vielen Beiträgen' (Warning after how many posts). The 'Weitere Modul-Einstellungen' (Further module settings) section includes 'Gruppenmodus' (Group mode), 'Sichtbar' (Visible), 'ID-Nummer' (ID number), and 'Bewertungskategorie' (Grading category). At the bottom are buttons for 'Speichern und zum Kurs zurück' (Save and return to course), 'Speichern und Vorschau' (Save and preview), and 'Abbrechen' (Cancel).

Viz: Typy fór v Moodle

Jméno fóra se objevuje ve stručném přehledu, mělo by mít tedy vztah k obsahu.

V popisu jsou obvykle zadány úkoly.

nápověda, která přesně tematizuje tu část, ke které je otazník přiřazen.

Obr. 5.1 Nastavení fóra v Moodle

Typy fóra Moodle:

Existuje pět různých typů fór, podle nichž vznikají různé scénáře a průběhy zápisů.

- **Diskuze k tématu** – fórum k jednomu tématu, ke kterému mohou všichni něco napsat. To umožňuje krátkou a velmi specifickou diskuzi.
- **Každý zveřejňuje právě jedno téma** – fórum, kde jedna osoba může otevřít právě jedno diskuzní téma. Ke každému tématu mohou ostatní odpovídat.
- **Fórum otázka a odpověď** – fórum, ve kterém musí účastníci nejprve zveřejnit vlastní

stanovisko, které zveřejní před tím, než mohou nahlédnout do ostatních příspěvků a odpovídat na ně.

- **Standardní fórum ve formátu podobnému blogu** – otevřené fórum, ke kterému se otevírá kdykoli nové diskuzní téma a lze odpovídat na všechny příspěvky. U tohoto fóra jsou zveřejněna všechna témata společně na jedné straně s odkazy „diskutovat o tomto tématu“.
- **Standardní fórum k obecnému použití** – otevřené fórum, ve kterém každý a v jakémkoli čase může otevřít nové diskuzní téma a odpovídat na všechny příspěvky.

Více v nápovědě Moodle: http://docs.moodle.org/20/de/Forum_konfigurieren#Grundeinstellungen)

5.1.2 Wiki: wiki v Moodle a wikispaces

Funkce a vlastnosti wiki v Moodle:

Výčet funkcí wiki (na příkladu wiki v Moodle) ozřejmuje mimo jiné také rozdíly mezi fóry a wiki. Hlavní rozdíl spočívá v tom, že příspěvky nejsou ukládány chronologicky, avšak vzniká z nich kolektivní text.

- Lektoři a účastníci mohou společně vytvářet obsah wiki stránek, tento obsah rozšiřovat a měnit
- Lektoři mají přístup ke všem verzím jedné wiki stránky
- Lektoři mohou obnovovat starší verze nebo je smazat
- Lektoři mohou nastavit rozdílné režimy (společné nebo osobní wiki)
- Všechny verze nebo změny jedné stránky se ukládají s datem a autorem (porovnej Strasser 2011:103ff)

Typy/režimy wiki v Moodle:

- **Společná wiki** – všichni pracují společně na jednom prostředí wiki
- **Osobní wiki** – každý vlastní a zpracovává vlastní, osobní wiki

Více k tomu obsahuje *Nápověda Moodle*: http://docs.moodle.org/20/de/Wiki_konfigurieren

Nastavení wiki v Moodle:

Následující obrázek ukazuje možnosti nastavení wiki v Moodle.

The screenshot shows the Moodle Wiki settings page. The title is "Grundeinträge". The "Name" field is "Unser Wiki für Woche 4". The "Beschreibung" field contains the text "In unserem Wiki für Woche 4 sammeln wir die Wendungen und Strukturen zum Thema 4." with a red squiggly line under "Wendungen". The "Typ" dropdown is "Kurs-/Gruppenwiki". The "Wiki-Name auf allen Seiten" dropdown is "Ja". The "HTML-Modus" dropdown is "WYSIWIG-Editor". The "Dateianhänge zulassen" dropdown is "Nein". The "Automatische Wiki-Verlinkung" dropdown is "KamellHöcker-(CamelCase-)Verlinkung ausschalten". The "Teilnehmerrechte" section has checkboxes for "Seiten markieren", "Ältere Versionen löschen", "Seiten löschen", and "Änderungen zurücknehmen". The "Optional" section has a "Seitenname" field with "Wiki 4" and an "Einführende Wiki-Texte" field. The "Weitere Modul-Einstellungen" section has dropdowns for "Gruppenmodus" (Keine Gruppen), "Sichtbar" (Anzeigen), "ID-Nummer", and "Bewertungskategorie" (Nicht kategorisiert). At the bottom are buttons "Speichern und zum Kurs zurück", "Speichern und Vorschau", and "Abbrechen". A "Pflichtfelder" label is in the bottom right corner.

Jméno wiki se objevuje ve stručném přehledu, mělo by mít tedy vztah k obsahu.

V popisu jsou obvykle zadány úkoly.

Abb. 5.2 Nastavení wiki v Moodle

Další poskytovatelé wiki - wikispaces:

Wikispaces jsou online nástrojem nezávislým na platformě, který slouží k vytváření a publikování vlastních wiki stránek. Jedná se především o komplexní projekty a nabízí více volného tvůrčího prostoru. Následující odkazy představují nejen příklady pro wiki v rámci wikispaces, ale rovněž jsou to cenné zdroje pro výuku cizích jazyků o jazykových úkolech a jazykových hrách, které byly shromážděny v rámci projektu:

<http://elma-aufgaben.wikispaces.com/Home> Sbíрка jazykových úloh

<http://sprachspiele.wikispaces.com/> Sbíрка jazykových her



Obr. 5.3 Navigace a nastavení wiki „Elma-Úkoly“ (<http://elma-aufgaben.wikispaces.com/>)

5.1.3 Blogy: *Blogger*

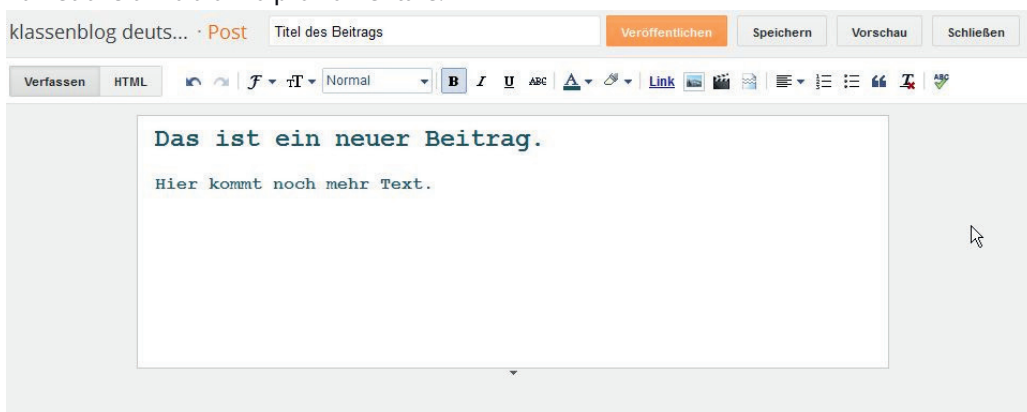
Existuje mnoho poskytovatelů blogu na internetu. Vzhledem k tomu, že blogy v projektu ELMA byly vytvořeny *Bloggerem* (<http://www.blogger.com>), uvedeme hlavní rysy a charakteristiky blogů na příkladu služby Blogger.

Funkce a vlastnosti blogů (na příkladu *Bloggeru*):

- V účtu blogu lze vytvořit více bezplatných blogů
- Příspěvky jsou ukládány chronologicky. Poslední příspěvek se objevuje úplně nahoře, starší příspěvky jsou archivovány
- Příspěvky lze komentovat (funkce komentování může být také deaktivována)
- Příspěvky v blogu lze také předplatit jako RSS-kanál
- Oblíbené blogy mohou být sledovány (volba: pravidelné čtení)
- Lze vybrat různé layouty blogů
- Blogy a příspěvky lze smazat

Nápověda – první kroky s Bloggerem viz: <http://support.google.com/blogger/>

Následující obrázky ukazují editační okno při vytváření nového příspěvku (post) v *Bloggeru*, náhledové okno a okno pro komentáře.



Obr. 5.4 Vytvoření nového příspěvku v *Bloggeru* – editovací okno



Obr. 5.5 Náhled nového příspěvku v *Bloggeru*

Příklady Blogů:

Následně budou uvedeny příklady blogů pro tutorý - určeno pro vyučující němčiny a blogy pro odborníky na téma cizí jazyky a nová média.

Blogy pro tutorý - určeno pro vyučující němčiny:

- <http://cornelia.siteware.ch/blog/wordpress/>
- <http://blog.goethe.de/majstersztyk>

Blogy pro tutorý - určeno pro vyučující DaF (Němčina jako cizí jazyk):

- <http://deutschlich.wordpress.com>
- <http://www.deutschlern.net/>

Blogy pro tutorý v německém jazyce - Cizí jazyky a Nová média:

- <http://sprachennetz.blogspot.com/>
- <http://fremdsprachenundneuemedien.blogspot.com/>

Blogy pro tutorý v anglickém jazyce - Vzdělávání a technika:

- <http://www.boxoftricks.net/home/>
- <http://steve-wheeler.blogspot.com/>
- <http://www.freetech4teachers.com/>
- <http://ozgekaraoglu.edublogs.org/>
- <http://edte.ch/blog/>

5.2 Práce se slovní zásobou pomocí online nástrojů

Následující část představuje hlavní funkce, vlastnosti a nastavení generátorů slovních bublin (*Wordle* a *Word It Out*) a také programu na vytváření myšlenkových map (*Bubbl.us*), Moodle glosáře a internetového trenéra slovní zásoby (*Quizlet*). Na konec budou uvedeny příklady jednojazyčných online-slovníků pro angličtinu, němčinu a češtinu.

5.2.1 Slovní bubliny a myšlenkové mapy: *Wordle, Word-It-Out, Bubbl.us*

Wordle a *Word-It-Out* jsou generátory slovních bublin (tag-clouds). Tato kreativní konstrukce slovních bublin je atraktivní vizuální pomůcka k zapamatování slov a frází. Kromě obecných charakteristik pro generátory slovních bublin budou uvedeny specifické funkce a vlastnosti *Wordle* a *Word It Out*.

Bubbl.us je internetový interaktivní program na vytváření myšlenkových map, jehož vlastnosti a funkce budou níže uvedeny.

Funkce a vlastnosti generátorů slovních bublin:

- Velikost slova se mění dle četnosti slova
- Slovní kombinace, které nemají být rozděleny, jsou spojeny vlnovkou
- Je možné upravit layout (barva, písmo, velikost)
- Hotovou „bublinu“ je možné vytisknout
- Je možné přidat html odkaz (do wiki, blogu, fóra, na webovou stránku atd.)

Funkce a vlastnosti *Wordle* (<http://wordle.net>):

- Není možné přihlášení.
- URL odkaz se objevuje po uložení
- Je možné pouze veřejné ukládání
- Není možné uložit jako obrázek
- Je možné přidat html kód
- Slovní bublinu je možné vytisknout (jako pdf)
- Slovní bublinu je možné smazat, pokud se odkaz ke smazání uloží

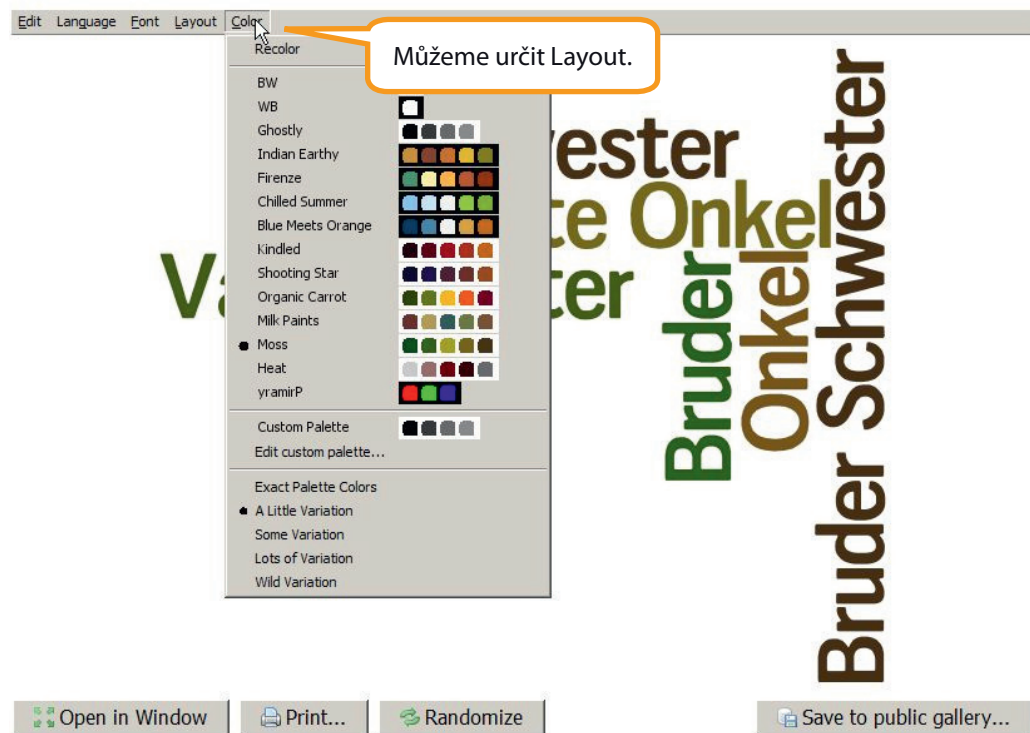
Slovní bubliny v aplikaci *Wordle*

Následující obrázek znázorňuje editor *Wordle*, ve kterém se po zadání slov nebo celých textu generuje slovní bublina:

The screenshot shows the Wordle website interface. At the top is a navigation bar with links: Home, Create, Gallery, Credits, News, Forum, FAQ, and Advanced. Below this is a text input area with the prompt "Paste in a bunch of text:". Inside the input area, the following text is pasted: "Familie", "Tante", "Onkel", "Bruder~Schwester", "Tante~Onkel", "Bruder", "Schwester", and "Vater~Mutter". An orange callout bubble points to this text area with the text "Zde se zadá požadovaný text." Below the input area is a "Go" button. Another orange callout bubble points to the "Go" button with the text "Kliknutím na „Go“ vytvoříme slovní bublinu". Below the "Go" button is the word "OR". Underneath "OR" is a text input area with the prompt "Enter the URL of any blog, blog feed, or any other web page that has an Atom or RSS feed." and a "Submit" button below it.

Obr. 5.6 Editor *Wordle*

Slovní bublina se dá po vytvoření dále upravit. K dispozici jsou různá schémata:



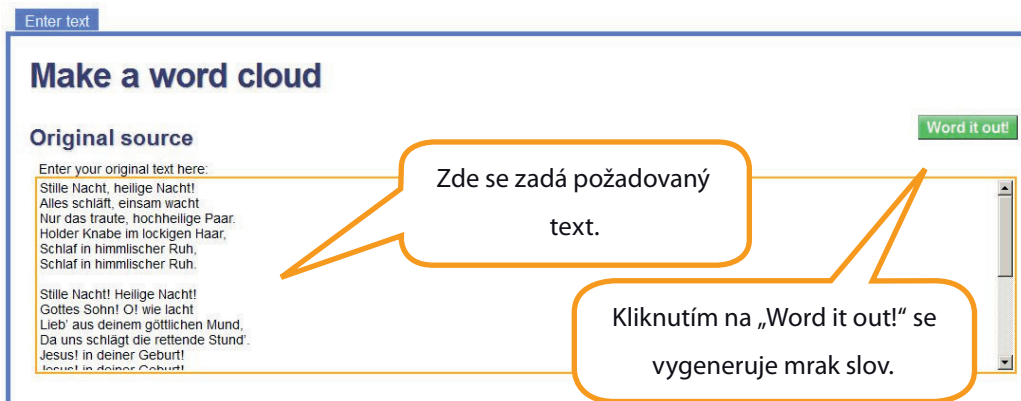
Obr. 5.7 Nastavení ve Wordle

Funkce **Word-It-Out** (<http://worditout.com/>):

- K ukládání je nutná e-mailová adresa
- Je možné upravit nastavení textu, seznamu slov, mraku slov
- Vybraná slova jsou skryta (textový filtr)
- URL odkaz se objeví po uložení a je zaslán e-mailem
- Ukládání je možné veřejně i soukromě
- Je možné uložit jako obrázek (v png formátu)
- Můžeme využít i html-kód
- Je možné vytisknout (soubor formátu png)
- Odkaz ke smazání přijde e-mailem

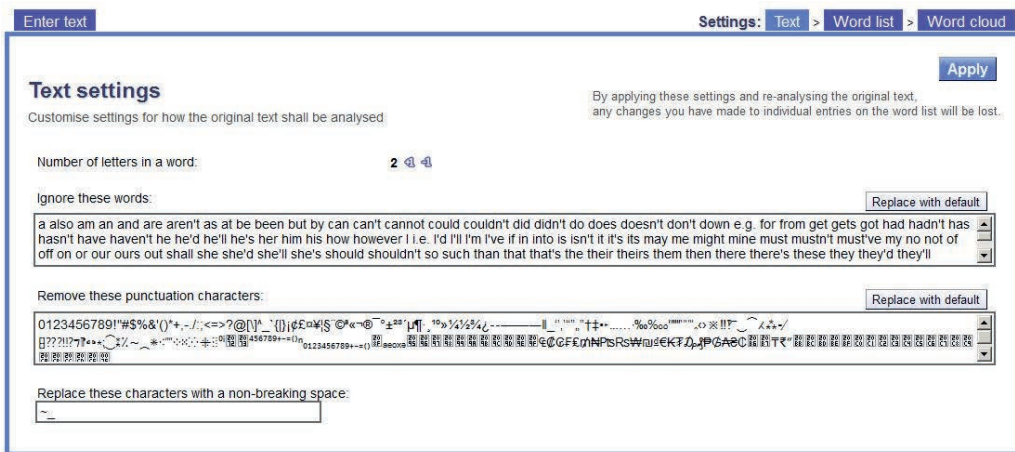
Slovní bubliny v aplikaci *Word-It-Out*

Následující Obrázky ukazují editaci a četná nastavení v aplikaci *Word It Out*:



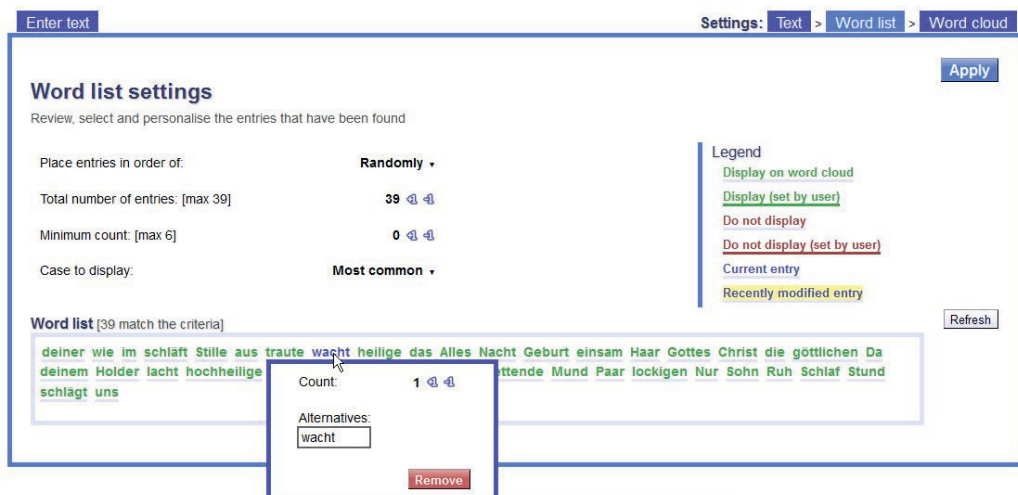
Obr. 5.8 Editor *Word-It-Out*

V nastavení textu se dá nastavit ignorování vybraných pomocných slov a interpunkce:



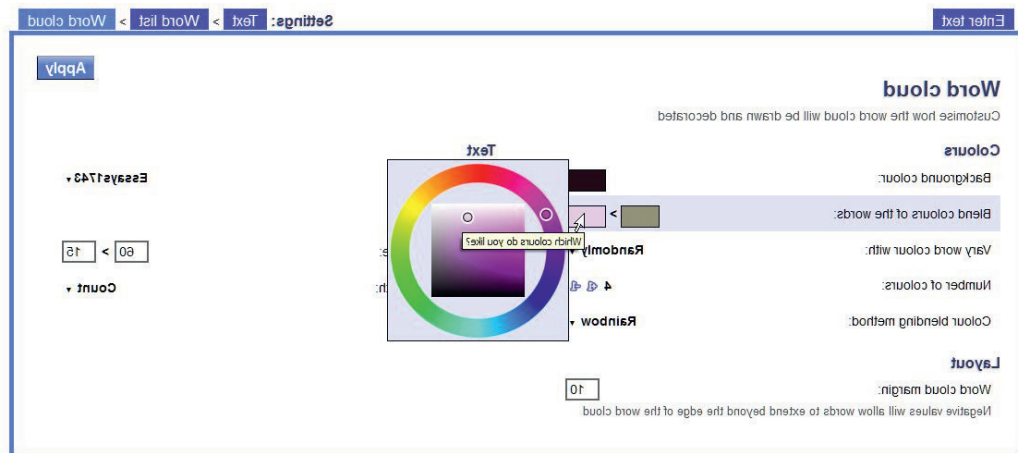
Obr. 5.9 Textová nastavení ve *Word-It-Out*

V nastavení seznamu slov se dá změnit počet zobrazených slov. Každé slovo lze upravit, odstranit nebo skrýt:



Obr. 5.10 Nastavení seznamu slov ve Word-It-Out

V nastavení aplikace Wordcloud lze definovat uspořádání celé slovní bubliny, barva textu a pozadí, nebo počet barev.



Obr. 5.11 Nastavení Wordcloud v Word-It-Out

Funkce Bubl:

- Je nutné přihlášení
- Je možné vytvořit tři myšlenkové mapy na jedno bezplatné uživatelské konto
- Myšlenkové mapy je možné sdílet s ostatními uživateli k náhledu nebo zpracování
- Je možné zahrnout html (v blogu, wiki, website atd.)
- Myšlenkové mapy je možné uložit jako obrázky (ve formátu jpg nebo png) a vytisknout
- Nové příspěvky jsou synchronizovány s výukovou platformou

Možnosti editace *Bubbl.us*

Následující obrázky ukazují, jak vytvářet a spravovat myšlenkové mapy pomocí *Bubbl.us*. Struktura může být libovolně přizpůsobena vytvořením a umístěním libovolného počtu textových polí. Barvy polí a velikost textu se dají upravit, souvislost mezi vzdálenými poli se dá naznačit spojovacími liniemi.

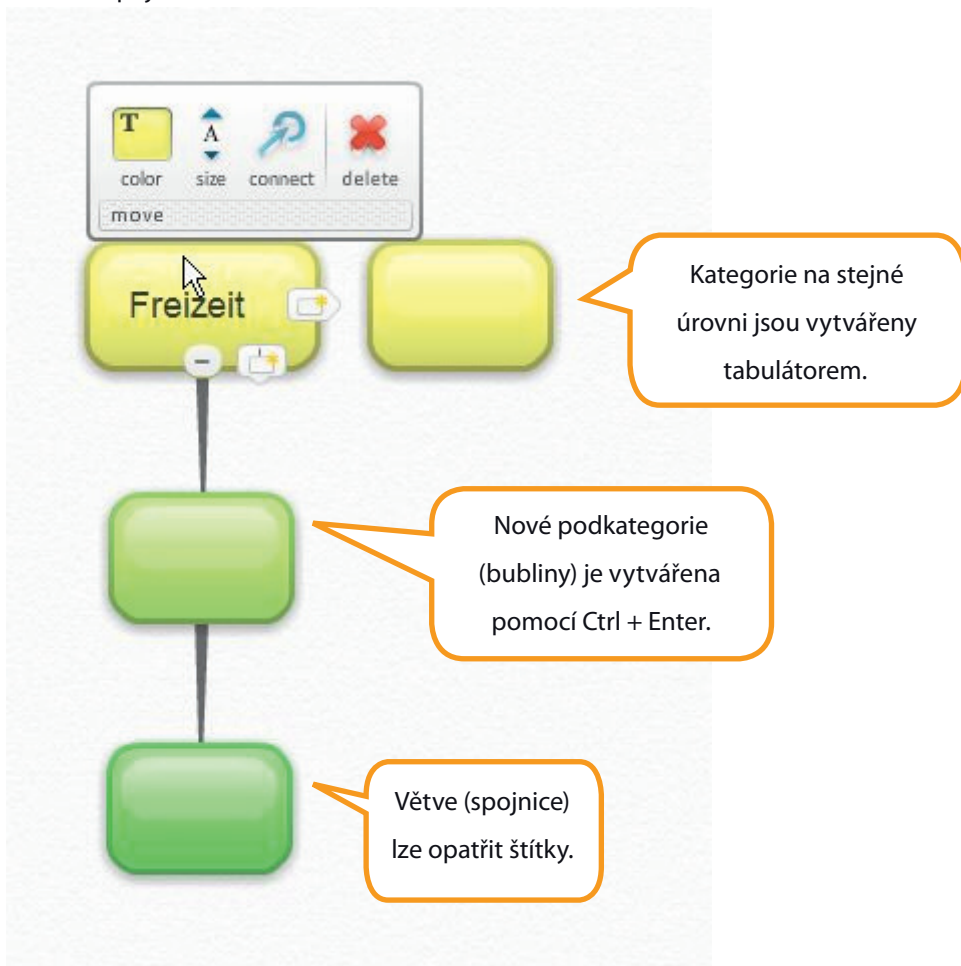
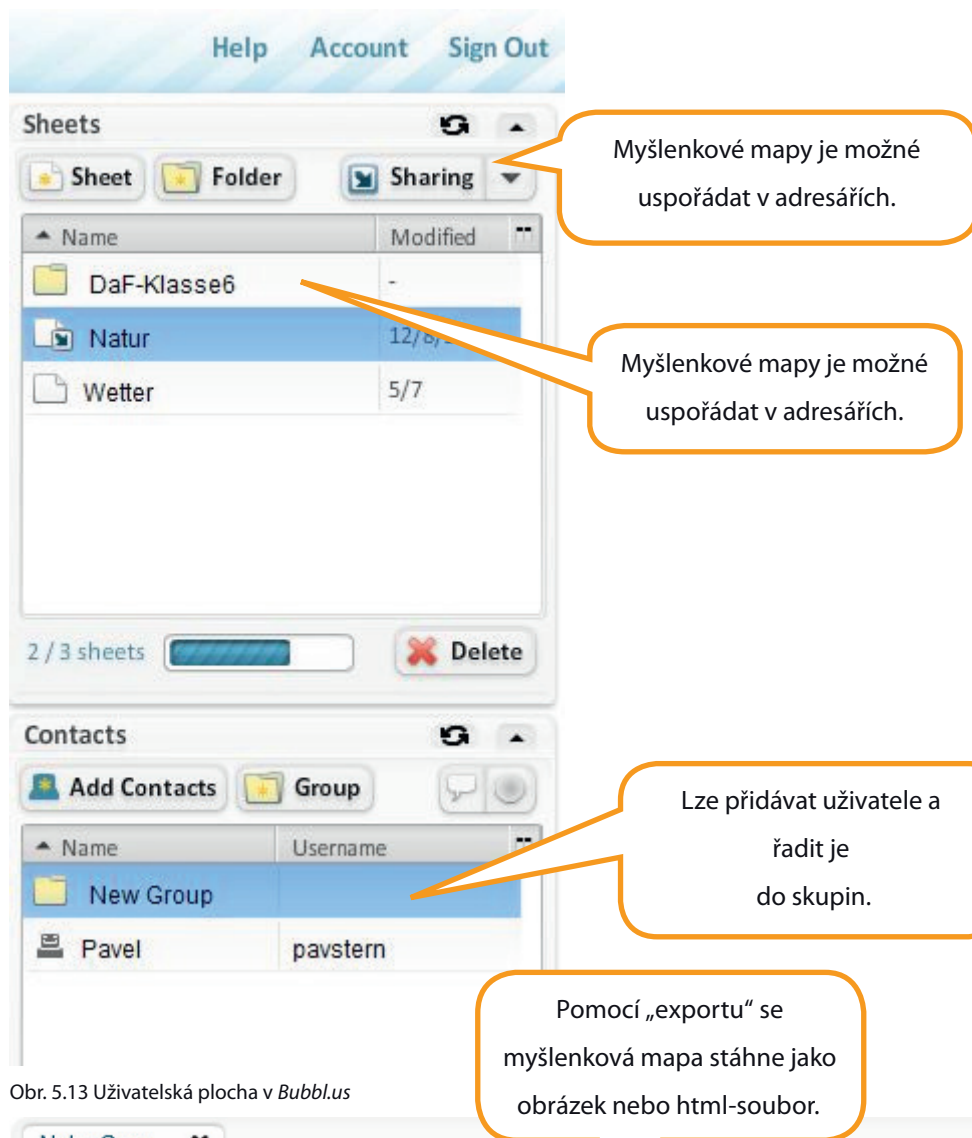
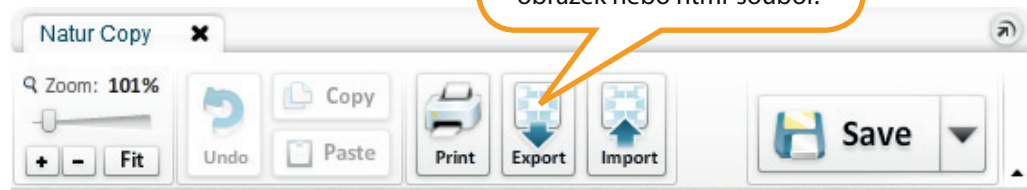


Abb 5.12 Možnosti editování v *Bubbl.us*



Obr. 5.13 Uživatelská plocha v Bubbl.us



Obr. 5.14 Uživatelská plocha v Bubbl.us

5.2.2 Glosáře a online trenér slovní zásoby: Glosáře Moodle a Quizlet

I za pomoci glosářů a internetových trenérů slovní zásoby se dá slovní zásoba efektivně strukturovat. Níže je uveden příklad Glosáře Moodle s jeho vlastnostmi a funkcemi a příklad

online trenéra slovní zásoby Quizlet.

Funkce a vlastnosti Glosáře Moodle:

- Trenéři / lektori a účastníci mohou zapisovat do glosáře
- Lektori mohou zápisy do glosáře před zveřejněním kontrolovat
- Zápisy do glosáře lze komentovat
- Zápisy do glosáře lze kategorizovat
- Glosáře mohou být prezentovány v různých formátech zobrazení (např. encyklopedie, FAQ)
- V glosáři lze hledat podle různých kritérií: abeceda, autor, datum zhotovení a kategorie
- Glosáře mohou být importovány a exportovány do xml formátu
- Glosáře lze tisknout
- Každý kurz může mít jeden hlavní glosář. Pouze lektori mohou tento glosář aktualizovat

Nastavení glosáře v Moodle

The screenshot shows the 'Grundeinträge' (Basic Entries) section of the Moodle Glossary settings. The 'Name' field is set to 'Kursglossar Polnisch'. The 'Beschreibung' field contains the text: 'Hier entsteht unser Kurs-Glossar. Jeder Kursteilnehmer ist zur Mitwirkung eingeladen!'. Below this is a rich text editor toolbar and a preview of the text. At the bottom, there are various configuration options for the glossary, such as 'Zahl der Einträge pro Seite' (10), 'Globales Glossar' (unchecked), 'Glossartyp' (Standardglossar), 'Doppelte Einträge' (Nein), 'Kommentare zu Einträgen' (Nein), 'Druckfunktion' (Ja), 'Automatische Verlinkung der Einträge' (Ja), 'Einträge ohne Prüfung freigeben' (Ja), 'Anzeigeformat' (Wörterbuch (mit Synonymen)), and several checkboxes for displaying links and allowing editing.

Callout 1: Název Glosáře se objevuje ve stručném přehledu, mělo by mít tedy vztah k obsahu.

Callout 2: Popis obsahuje běžně zadání úkolu.

Obr. 5.15 Nastavení glosáře v Moodle

Funkce a vlastnosti Quizlet

Quizlet (<http://quizlet.com>) je kvalitní bezplatný internetový trenér slovní zásoby a má tyto funkce a vlastnosti:

- Pro vytváření vlastních výukových karet (sad karet) je nutná registrace
- Bez registrace lze používat veřejné výukové karty
- Ke každé sadě výukových karet jsou tři cvičení (Hláskování, Učení, Test) a dvě hry (Přirazování, Závod s časem)
- Pro mnoho jazyků existuje zvuková funkce: EN, DE, FR, ES, RU, IT, P, PL atd.
- Lze založit výukovou skupinu (třídu)
- Lze přizvat přátele
- Výukové karty a testy lze vytisknout nebo je přidat jako odkazy URL / Html

Vytváření výukových karet s Quizlet

Quizlet

Startseite Mein Lernbereich My Friends & Classes Find Sets Lernkartensatz erstellen

Einen neuen Lernkartensatz erstellen

Über deinen Lernkartensatz

Überschrift

Beschreibung

Sichtbar für: Editoren:

optionale Informationen

Fächer

☒ Diskussionen über diesen Kartensatz erlauben

Gib deine Lernkarten ein

☐ Bilder hinzufügen

Wähle eine Sprache... Wechsel schnell: Deutsch, Tschechisch, Polnisch

Wähle eine Sprache... Wechsel schnell: Deutsch, Tschechisch, Polnisch

1	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="X"/>	<input type="button" value="↑"/>	<input type="button" value="↓"/>
2	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="X"/>	<input type="button" value="↑"/>	<input type="button" value="↓"/>
3	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="X"/>	<input type="button" value="↑"/>	<input type="button" value="↓"/>
4	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="button" value="X"/>	<input type="button" value="↑"/>	<input type="button" value="↓"/>

V levém a pravém sloupci se zapisují slova nebo fráze a jejich ekvivalenty v příslušném jazyce.

Obr. 5.16 Vytvoření nové sady výukových karet v Quizlet

5.2.3 Online slovníky

Online slovníky mají vlastnosti, které tiskové verze nemají:

Funkce a vlastnosti on-line slovníků na příkladu slovníku *Oxford Learner's Dictionary* (<http://oald8.oxfordlearnersdictionaries.com>)

- Klíčová slova se vyhledávají pomocí vyhledávače
- Výsledky vyhledávání se zobrazí i se slovním druhem
- Ke kontrole výslovnosti slouží zvukový záznam
- K některým položkám je přiřazen i obrázek
- Příspěvky lze doporučit e-mailem nebo zveřejnit na sociálních sítích
- Výsledky (tedy různé významy, slovní druhy, příklad věty, atd.) jsou graficky označeny různými barvami a textovými styly
- Výsledky jsou v databázi navzájem propojeny

Zde se zadává hledané slovo.

The screenshot shows the Oxford Advanced Learner's Dictionary interface. At the top, there's a search bar with the text 'Look up a word' and a 'Search' button. Below the search bar, the results for 'house' are displayed. On the left, a list of related terms is shown, including 'house verb', 'house music noun', 'art-house adjective', 'big house', 'house-sit verb', 'ice house noun', 'in-house adjective', 'row house noun', 'acid house noun', 'Bleak House', 'Buck House noun', 'Bush House', 'coach house noun', 'crack house noun', 'field house noun', 'frame house', 'free house noun', 'full house noun', and 'guest house noun'. The main content area shows the definition of 'house' as a noun, with audio pronunciations for British English (BrE) and North American English (NAmE). A small image of a house is shown on the right. Below the definition, there are examples of the word in context, such as 'He went into the house.', 'a two-bedroom house', 'Let's have the party at my house.', 'house prices', 'What time do you leave the house in the morning?', and 'We're moving house'. The page also includes a sidebar with links to 'Learn on the move with the OALD App', 'Check your texts against the Oxford 3000™', and 'Learn how to plan, write and check your written work'.

Výslovnost

Příbuzná slova a slovní spojení

Grafické zpracování

Příklady vět, kolo-kace, synonyma

Obr. 5.17 Výsledky hledání slova "house" v *Oxford Learner's Dictionary* (<http://oald8.oxfordlearnersdictionaries.com/>)

Online slovníky: Angličtina

- *Oxford Advanced Learner's Dictionary*: <http://www.oup.com/elt/catalogue/teachersites/oald7/?cc=global>
- *Cambridge Dictionaries online*: <http://dictionary.cambridge.org/>
- *Heinle's Newbury House Dictionary of American English*: <http://nhd.heinle.com/Home.aspx>
- *Miriam Webster Learners Dictionary*: <http://www.learnersdictionary.com/>

Thesauri

- <http://www.yourdictionary.com/>
- <http://thesaurus.com/>
- <http://www.visualthesaurus.com/>

Online slovníky: Němčina

- *Wörterbuch der deutschen Sprache*: <http://www.dwds.de>
- *Duden-Wörterbuch*: <http://www.duden.de>
- *Wortschatz Uni Leipzig*: <http://wortschatz.uni-leipzig.de/>

Thesaurus

- <http://www.openththesaurus.de>

Online slovníky: Čeština

- <http://prirucka.ujc.cas.cz/>
- <http://slovníky.lingea.cz>
- <http://cs.wiktionary.org>

5.3 Ústní komunikace po internetu

Tato část popisuje některé nástroje z kapitoly 4, jejich vlastnosti a funkce.

5.3.1 Nástroj na záznam hlasu Voki

Na následujících obrázcích jsou prezentovány různé možnosti, které máte, pokud chcete vytvořit Avatara Voki. Některé postavy, jako např. politici nebo 3D postavy jsou k dispozici pouze v rámci licence třídy „Classroom-Lizenz“.

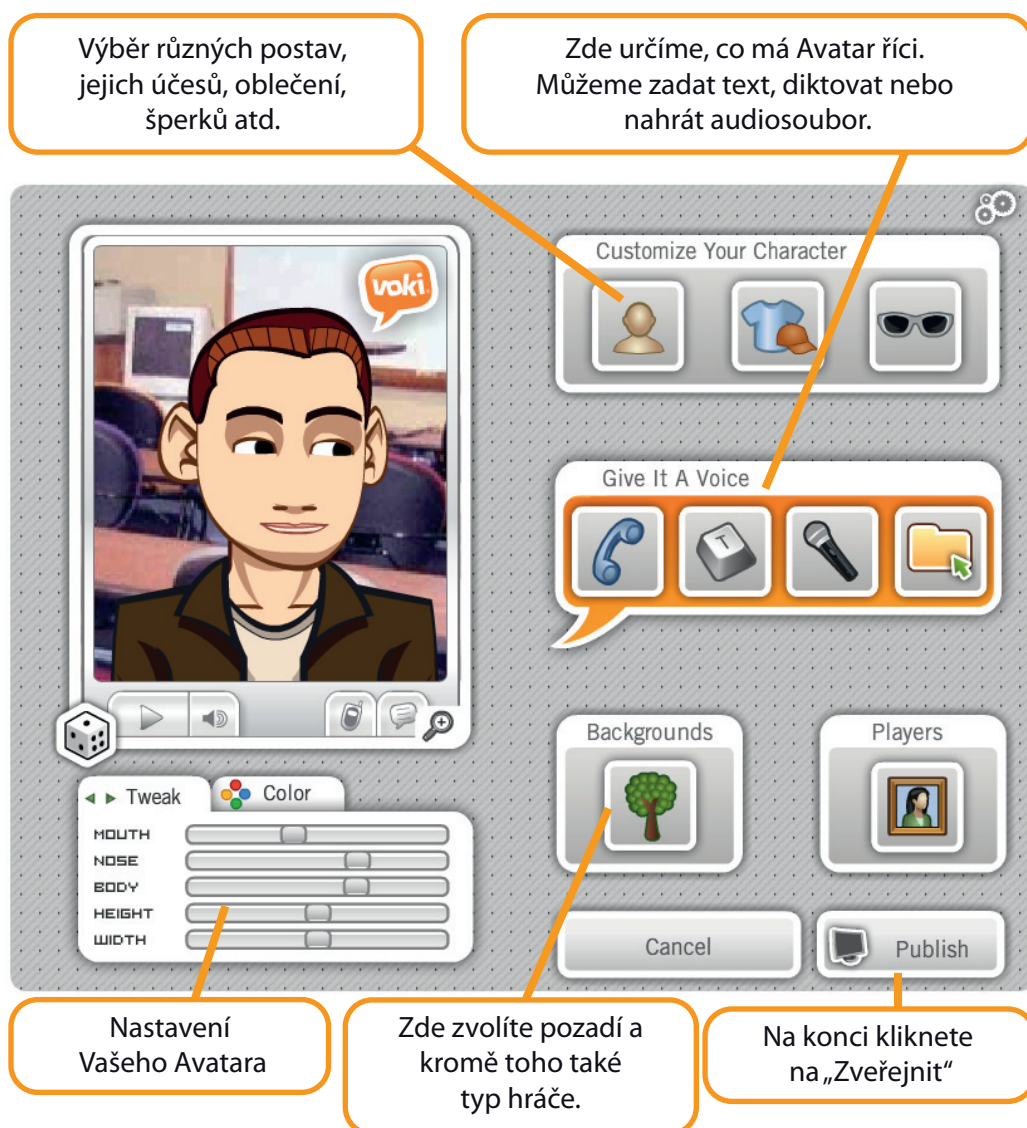


Abb. 5.18 Možnosti nastavení Voki - viz: www.voki.com

5.3.2 Vkládání multimediálního obsahu

Kdo pracuje s výukovou platformou a s nástroji web 2.0, bude chtít zpřístupnit studentům obsah těchto nástrojů na výukové platformě. A to nikoliv pouze ve formě screenshotů, nýbrž i jako interaktivní aplikaci, která je integrována přímo v platformě.

Na následujícím příkladu ukážeme, jakým způsobem je možné vložit Voki-Avatar do vlastního profilu na platformě Moodle (viz také Kapitola 3, Aktivita 2).

1. Zkopírovat „vestavěný kód – embed code“

- Pokud jste si vytvořili Avatara na www.voki.com, klikněte na „zveřejnit“



- a zkopírujte na konci „vkládací kód“



Tento vestavěný kód najdete u řady web 2.0 aplikací jako např. u všech videí z *YouTube*, u *Vocaroo* atd. Musíte ale cíleně hledat.

2. „Vestavěný kód“ zadáte do textového pole HTML-textového pole

Nyní můžete zadat kód do libovolného textového pole na Moodle. Musíte pouze přepnout do zobrazení v html.

3. Připojíte Váš profil Avatara do Moodle.

- **Otevřete Váš profil:** klikněte na Vaše jméno v okně nahoře vpravo



- zvolte upravit profil: „**Profil bearbeiten**“



- přejděte k popisu profilu a změňte náhled na náhled v html tím, že kliknete sem

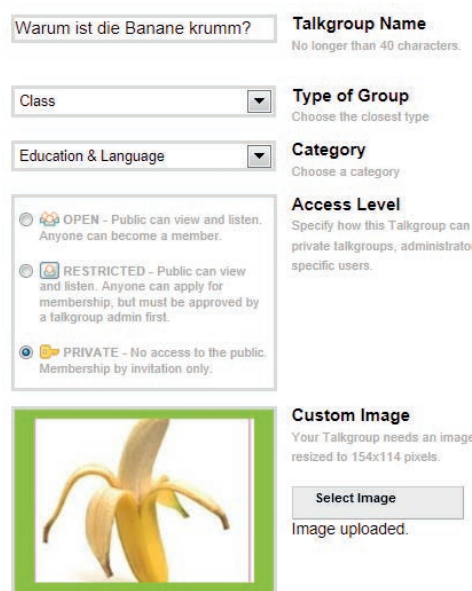


- nyní můžete vložit „Vestavěný kód“ a potom kliknout dole na **Profil aktualisieren**
- Váš Avatar je nyní ve Vašem profilu a umí mluvit 😊.

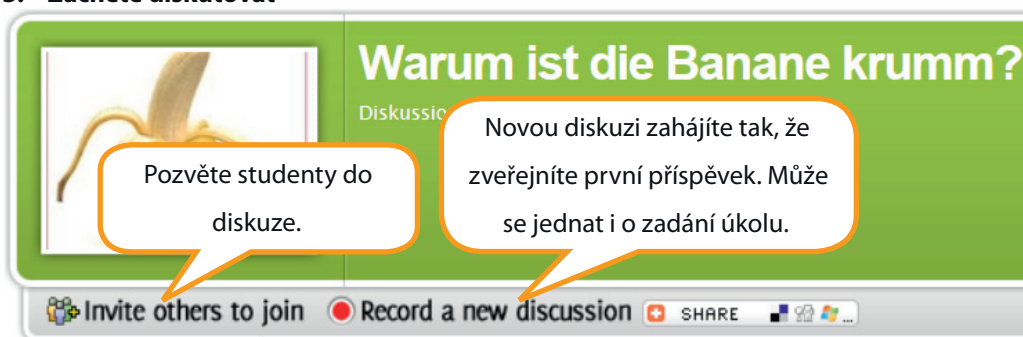
Multimediální obsah můžete zadat tímto způsobem nejen do všech textových polí v *Moodle*, ale také na ostatní webové stránky, na které máte přístup k html.

5.3.3 Založení diskuzní skupiny *Voxopop*

1. Přihlaste se na *Voxopop* → Join in
2. Vytvořte si svoji vlastní diskuzní skupinu
→ Start a talkgroup
 - Pojmenujte skupinu
 - Zvolte typ skupiny a kategorii → Type of group, Kategorie
 - Stanovte oprávnění přístupu → open, restricted, private
 - Nahrajte obrázek → select image
 - Volitelné: Zadejte barvu → Colour Scheme
 - Formulujte popis diskusní skupiny → Description
 - Na závěr klikněte na **Create my Talkgroup** pro uložení změn.



3. Začněte diskutovat



Studenti klidnou na odkaz, který obdrží e-mailem, dále na „join this talkgroup“, registrují se případně na *Voxopop* a mohou potom přes „Record a message“ zaznamenávat vlastní příspěvky, resp. odpovědi na počáteční otázky.

Abychom po skončení diskusní skupiny mohli diskusi smazat, musí administrátor diskusní skupiny kliknout v záložce „Admin/Edit“ na „Click here to delete this group“.

5.3.4 Podcasty pro různé jazyky

Jak je popsáno v Kap. 3.3, představují podcasty téměř nevyčerpatelný zdroj většinou autentických a aktuálních audio obsahů, které je možné použít ve výuce.

Následující výčet představuje výběr zdrojů podcastů pro různé jazyky. Na základě rychlé změny internetových zdrojů, nemůžeme ručit za aktuálnost internetových adres.

Němčina:

- Deutsche Welle - Top-Thema mit Vokabeln - Hlavní téma a slovní zásoba - <http://www.podcast.de/podcast/2631/>
- Langsam gesprochenen Nachrichten (Deutsche Welle) – Pomalu namluvené zprávy - <http://www.podcast.de/podcast/28288/>
- Slow German – Pomalá němčina - <http://www.slowgerman.com/>
- Guter Umgang - Deutsch lernen mit Umgangssprache – Hovorová němčina - <http://deutschlern.net/podcast/>
- GI – Grüße aus Deutschland – Pozdrav z Německa <http://www.goethe.de/lrn/prj/gad/deindex.htm>
- Deutsch perfekt – Perfektně německy - <http://www.deutsch-perfekt.com/audio/podcast>
- RADIO DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE – RÁDIO NĚMČINA JAKO CIZÍ JAZYK - <http://radiodaf.podspot.de>
- Internationale Podcast-Werkstatt – Mezinárodní dílna podcastů <http://skbpodcast.podspot.de>
- Der Märchenpodcast – Pohádkové podcasty - <http://www.podcast.de/podcast/14496/>
- Märchen aus aller Welt – Pohádky z celého světa - <http://www.maerchenpodcast.de/> (s registrací)
- Kinderpod – Podcast pro děti - <http://nicki.podspot.de/>

Sbírky:

- Sammlung von DaF-Podcasts zum Reinhören: <http://protopage.com/dafcasts#Untitled/Podcasts>
- Sammlung von DaF-Podcasts mit Kommentaren: <http://landeskunde.wordpress.com/daf-podcasting/>
- Portal mit deutschen Podcasts: <http://www.podcast.de/>

Čeština:

Zpravodajství, publicistika

- Ozvěny dne - http://www2.rozhlas.cz/podcast/podcast_porady.php?p_po=120

- Nad věcí - http://www2.rozhlas.cz/podcast/podcast_porady.php?p_po=91
- Impulsy Václava Moravce – <http://rss.impuls.cz/impulsy.rss>

Ostatní podcasty

- Happy Tree Friends – <http://podcast.happytreefriends.com/htfrss.xml> - Znamý animovaný seriál o roztomilých lesních zvířátkách ve formě videopodcastu
- Odvážné palce – <http://feeds.feedburner.com/odvaznepalce/> - Kvalitní český podcast ze světa filmu
- Evropa 2 – <http://www.evropa2.cz/cs/tym-a-porady/mp3-archiv/index.shtml>
- Frekvence1 - <http://www.frekvence1.cz/cs/vite-to-hned/jak-poslouchat-f1/ze-zaznamu.shtml>

Francouzština:

- <http://www.rmc.fr/rub/services/84/rmc/radio/podcast/>
- <http://www.rfi.fr/radiofr/podcast/journalFrancaisFacile.xml>
- <http://frenchecole.libsyn.com/> (15 podcastů k výuce francouzštiny)
- <http://www.dailyfrenchpod.com/how-to-subscribe-to-dfp-podcasts.php> (Podcasty - pro itunes)
- <http://www.frenchpodclass.com>
- <http://www.podcast.de/stichwort/franz%C3%B6sisch+lernen+1>
- <http://www.podclub.ch>

Angličtina:

- Spotlight -<http://www.spotlight-online.de/audio/podcast>
- podcastsinenglish - <http://www.podcastsinenglish.com/index.shtml>
- BBC Learn English - 6 Minute English - (viz také ostatní podcasty v navigační liště) - <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/general/sixminute/>
- Sbírka - všech BBC podcastů - <http://www.bbc.co.uk/podcasts>
- <http://www.eslpod.com>
- <http://www.englishthroughstories.com>
- <http://www.business-spotlight.de/podcast>
- <http://www.englishpod.com>
- <http://www.speakingenglishpodcast.com>
- <http://www.businessenglishpod.com>
- <http://www.LearnRealEnglish.com>
- <http://www.EffortlessEnglishClub.com>

- <http://www.podcast.de/kategorie/815/Englisch>

Španělština:

- spanisch-live.de - Podcast - <http://podcast.spanisch-live.de/> - V tomto podcastu můžete číst obsah na webové stránce. Tím je vhodný především pro začátečníky.
- [edufone.com](http://www.edufone.com/podcasts.php) - Finally Learn Spanish - <http://www.edufone.com/podcasts.php> - V tomto týdenním podcastu se jedná o rozhovory a dialogy. U každé epizody je uvedena obtížnost. ("Difficulty Level").
- Coffee Break Spanish - Podcast - <http://radiolingua.com/shows/spanish/coffee-break-spanish/> - K tomuto podcastu jsou doplňující výukové materiály, jsou však k dispozici pouze pro registrované členy.
- Learn Spanish - Survival Guide - <http://survivalspanish.libsyn.com/> - S tímto podcastem se naučíte vést zábavu, která se objevuje v každodenním životě.
- [notesinspanish.com](http://www.notesinspanish.com/spanish-audio/) - Spanish Podcasts - <http://www.notesinspanish.com/spanish-audio/> - Zde najdete různé epizody pro pokročilé („Intermediate“) a profi („Advanced“) uživatele. Podcast je zdarma, dodatečné materiály k podcastu jsou však zpoplatněny.
- <http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/news/>
- <http://www.informarn.nl/>
- <http://www.rcinet.ca/espagnol/>
- <http://www.rtve.es/podcast/>
- <http://www.newsinslowspanish.com/>

Italština:

- LearnItalianPod - <http://www.learnitalianpod.com/> - LearnItalianPod je nejznámějším podcastem k výuce italštiny. Podcast se objevuje týdně. Na této webové stránce si můžeme poslechnout i podcasty z archivu (v pravé polovině stránky se trochu skrytě nacházejí odkazy na podcasty z předchozích měsíců pod záložkou „Archives“).
- RADlazione - <http://www.radiazione.org/RADlazione/Index/Index.html> – Tento dvojjazyčný podcast vytvářejí studenti z Univerzity Erlangen. Cílem podcastu je oslovit Italy a Němce a vytvořit vazbu a náhled do italské kultury. Obsahem podcastu je řada zajímavých témat z Itálie.
- MyDailyPhrase - Italian Podcast - <http://www.mydailyphrase.com/italian/> - v tomto dvacetitýdenním kurzu jsou předány základy italského jazyka. Na webové stránce si je možné poslechnout všechny díly. Na hlavní stránce jsou prezentovány vždy aktuální díly. Starší podcasty najdete trochu skrytě v pravém sloupci pod „Archives“. Jednotlivá vysílání je možné stáhnout na webové stránce rovněž jako mp3 soubor.

- RaiRadio1 - Podcasts - <http://www.radio.rai.it/radio1/podcast/podcast.cfm> – zde najdete seznam podcastů k různým z italského rádia RAI. Tyto podcasty nejsou zaměřeny na studenty italštiny, jsou proto vhodnější spíše pro pokročilé.
- <http://ombelico.de/podcasts-zum-italienisch-lernen-145>
- <http://www.italienisch-lernen-online.de/lernenmit/podcast>

Návod k vytvoření vlastního podcastu

Kromě použití již hotových podcastů pro výuku cizích jazyků se ještě nabízí vytvořit vlastní podcasty. Následující odkazy nabízí návod k výrobě vlastních podcastů.

- http://www.schulpodcasting.info/podcast_anleitung.html
- http://www.schulpodcasting.info/podcasts_fremdsprache.html
- <http://wiki.podcast.de/Produzieren>
- <http://www.podhost.de/>

5.4 Přehled korpusů a programů konkordance

5.4.1 Korpusy dle jazyka

V současné době jsou již dostupné obsáhlé elektronické sbírky textů pro mnoho jazyků a často se lingvistické instituty snaží o to, aby byl výběr pro současnou podobu jazyka reprezentativní*. Některé instituty dávají k dispozici korpusy s jinými klíčovými tématy, např. čistý korpus mluveného jazyka, diachronní nebo korpusy určitých autorů atd. (např. ruský a český národní korpus). Často s sebou korpus nebo sbírka korpusů přináší také vlastní vyhledávač – program konkordance (*KoPro*.) Tyto programy se liší, proto zde bohužel nemůžeme poskytnout jednotný návod k obsluze. Jedná se o to, že program má přístup k více korpusům a vyhodnocuje je (např. polský nástroj Policarp) nebo také pracuje s více jazyky, jako nástroj M. Daviese z Brigham University (*BUY*) pro britskou a americkou angličtinu a španělštinu.

Následující přehled se soustřeďuje na jazyky, které se vyučují pro účastníky školení. Jsou zde uvedeny korpusy a programy konkordance, které jsou dostupné online. Seznam si neklade nároky na úplnost.

* kurzívou psaná slova odkazují na pojmy a zkratky v přehledu

Jméno korpusu a programu koncordance	Přístup / registrace	Korpus a zdroje korpusu	Možnosti vyhledávání	Možnosti filtrování a třídění	Další
Němčina					
Korpus und digitales Wörterbuch der deutschen Sprache (DWDS)	volný přístup; po bezplatné registraci se ukáže více hesel	vedle reprezentativního klíčového korpusu německého jazyka 20. století, také přístup ke korpusu německého jazyka 21. století, různé korpusy novin, korpus NDR	podporuje hledání lemmatu, slovních druhů, hledání frází; ukázkové dotazy na: http://www.dwds.de/help/ddc/	filtrování dle data, autora, titulu a místa textu	další lexikálně / lexikologicky relevantní informace, jako je klasický zápis ve slovníku, slovní profil, Tezaurus
Korpus a digitální slovník německého jazyka (DWDS) http://www.dwds.de/					
das Deutsche Referenzkorpus am IDS Mannheim (DEREKO)	nutná registrace, zdarma	literární, vědecké a populární texty ze současnosti a nedávné minulosti a velký počet novinových článků (celkem více než 5,4 miliardy slov)	podporuje hledání lemmatu, slovních druhů, hledání frází; umožňuje velmi komplexní dotazy (s grafickou podporou)	třídí a filtruje dle četnosti slov, zdrojů, data	Export výsledků vyhledávání, údaje o četnosti, vypočítává častá slovní spojení, umožňuje tvorbu vlastních subkorpusů
Německý referenční korpus na IDS Mannheim (DEREKO) KoPro.: COSMAS II http://www.ids-mannheim.de/cosmas2/					

Jméno korpusu a programu konkordance	Přístup / registrace	Korpus a zdroje korpusu	Možnosti vyhledávání	Možnosti filtrování a třídění	Další
Angličtina					
British National Corpus (BNC) KoPro. der Brigham Young University (BYU) http://corpus.byu.edu/bnc/	po přibližně 15 vyhledávaních je nutná bezplatná registrace	korpus obsahuje 100 mil. slov mluvené a psané britské angličtiny od roku 1980 do roku 1993	Ize vyhledávat podle žánru, umožňuje vyhledávání frází a kolokací; podporuje vyhledávání lemmatu, slovních druhů, hledání frází; pod „Help“ lze najít užitečné příklady častých dotazů	komplexní možnosti filtrování a třídění	porovnává rozdělení v BNC a v COCA; funkce exportu; možnost uložení vlastního subkorpusu a výsledků vyhledávání
Corpus of Contemporary American English (COCA) KoPro. der Brigham Young University (BYU) http://corpus.byu.edu/coca/	po přibližně 15 vyhledávaních je nutná bezplatná registrace	korpus obsahuje 450 mil. slov americké angličtiny od roku 1990 do roku 2012; obsahuje mluvenou americkou angličtinu, beletrii, publicistiku a odborné časopisy	Možnosti jako např. BYU-BNC	Možnosti jako např. BYU-BNC	Možnosti jako např. BYU-BNC

Jméno korpusu a programu konkordance	Přístup / registrace	Korpus a zdroje korpusu	Možnosti vyhledávání	Možnosti filtrování a třídění	Další
Francouzština					
Base textuelle / Textdatenbank FRANTEX http://www.franctext.fr/	nutná je písemná žádost o registraci, demo-Korpus „FRANTEXT démonstration“, který obsahuje 3 miliony slov, je volně přístupný	obsahuje diachronní a některé synchronní korpusy, které obsahují beletrii, odbornou literaturu, korespondenci a dramatické texty	lze hledat v části korpusu a jednotlivých dílech; podporuje hledání lemmatu, slovních druhů, hledání frází;	výsledky vyhledávání lze třídit dle autorů nebo chronologicky	vypočítává četnost slov v jednotlivých dílech, vytváří seznamy slov a seznamy tvarů slov na základě výsledků vyhledávání nebo lemma
Italština					
Banca Dati dello Italiano Parlato / Databanka textů mluvené italštiny (BADIP) http://badip.uni-graz.at/	volný přístup	přepsané rozhovory nahrávek (práce, studium, volný čas) z let 1990-1992 z různých italských regionů	umožňuje hledat fráze a používat jednoduché operátory	filtruje dle regionů a typů textů	

Jméno korpusu a programu konkordance	Přístup / registrace	Korpus a zdroje korpusu	Možnosti vyhledávání	Možnosti filtrování a třídění	Další
Polština					
Polský národní korpus (NKJP) KoPro.: Poliqarp http://nkjp.pl/ poliqarp/	volný přístup	obsahuje literární a publicistické texty současnosti (včetně minulého století)	navzdory anotaci není možné vyhledávat lemma ani slovní druhy	třídí dle levého a pravého kontextu KWIC	export jako soubor v Excelu; ukazuje lemma a informace o slovních družích k KWIC
Korpus IPI PAN KoPro.: Poliqarp http://korpus.pl/	volný přístup	Sbírka různých velikostí korpusů polského současného jazyka; těžiště tvoří literární, publicistické a technické odborné texty a přepisy parlamentních řízení	není možné vyhledávat lemma ani slovních druhy	třídí dle levého a pravého kontextu KWIC	udává lemma a informace o slovních družích k KWIC

Jméno korpusu a programu konkordance	Přístup / registrace	Korpus a zdroje korpusu	Možnosti vyhledávání	Možnosti filtrování a třídění	Další
Referenční korpus Polštiny PELCRA http://korpus.ia.uni.lodz.pl/	nutná registrace, zdarma	obsahuje 93 mil. slov; mluvená i psaná polština	hledání je možné vymezit dle typu vět, žánrů, různých částečných korpusů, data a typu média; umožňuje hledání frází; neumožňuje hledání lemma	filtruje dle autora, žánru, třídí dle levého a pravého kontextu KWIC	vytváření seznamů četnosti a výčet kolokací; uživatelsky přátelské rozhraní
Korpus Języka Polskiego Wydawnictwa Naukowego PWN http://korpus.pwn.pl/	jednoduché vyhledávání zdarma, pro komplexní dotazy je nutná bezplatná registrace	obsahuje cca 40 mil. slov z literárních a publicistických textů, přepis rozhovorů a vybrané internetové stránky	podporuje hledání lemma; hledání kolokací je možné pouze v plné verzi	třídí dle levého a pravého kontextu KWIC	

Jméno korpusu a programu konkordance	Přístup / registrace	Korpus a zdroje korpusu	Možnosti vyhledávání	Možnosti filtrování a třídění	Další
Ruština					
Национальный корпус русского языка Ruský národní korpus http://www.ruscorpora.ru/	volný přístup	obsahuje reprezentativní základní korpus současného ruského jazyka (300 milionů slov), atd. korpus mluveného jazyka, dialektu, multimedialní a studentský korpus	podporuje hledání slovních druhů a lemma; hledání frází a gramatické funkce; možnost sémantického vyhledávání např. části těla, města atd.	umožňuje hledání v částech korpusu	obsahuje mimo jiné také korpus s videoklipy, uživatelsky přátelská grafická podpora při hledání; možnosti vytváření subkorpusů
Španělština					
CORPUS DEL ESPAÑOL Korpus španělštiny KoPro. der Brigham university (BYU) http://www.corpusdelespanol.org	po přibližně 15 vyhledáváních je nutná bezplatná registrace	100 mil. slov; z let 1200-1900	Možnosti jako např. BUY-BNC	Možnosti jako např. BUY-BNC	Možnosti jako např. BUY-BNC

Jméno korpusu a programu konkordance	Přístup / registrace	Korpus a zdroje korpusu	Možnosti vyhledávání	Možnosti filtrování a třídění	Další
Čeština					
Český národní korpus (ČNK) – veřejný přístup http://www.korpus.cz/verejny.php	veřejný přístup zdarma bez registrace, omezené možnosti vyhledávání	umožňuje přístup do hlavní části Českého národního korpusu SYN2000 se 100 miliony slov, včetně literárních a publicistických odborných textů	použití základní vyhledávacích operátorů (jako Wildcard), není možné vyhledávat lemma ani slovních druhy	žádné	
Český národní korpus (ČNK) KoPro.: Sketch Engine http://korpus.cz/hledat_v_cnk.php	bezplatná registrace na http://korpus.cz/prohlaseni.php	rozsáhlá sbírka diachronních a synchronních korpusů, umožňuje vyhledávat v reprezentativním korpusu současné češtiny, v korpusu mluvené češtiny, korpusy, které se vztahují k dílům jednotlivých autorů a mnoho dalšího.	podporuje vyhledání lematu, slovních druhů, slovních tvarů, umožňuje komplexní vyhledávání	komplexní možnosti filtrování a třídění	dává informace o četnosti slova a rozdělení, vypočítává četnost kolokací; funkce exportu; možnosti vytváření subkorpusů

5.4.2 Extra: Kolokace na první pohled

Zvláštní službu nabízejí programy, které vypočítávají z množství jazykových dat takzvané Word Sketches nebo slovní profily. To znamená, že ke hledanému slovu ukazují typická slovní spojení s ostatními slovními druhy, shrnují tím vlastně na jedné stránce chování jednoho slova v korpusu.

Die *Sketch Engine* nabízí tuto službu pro řadu jazyků (také angličtinu, němčinu, francouzštinu, češtinu). Přístup je však zpoplatněn. Pro více informací viz: <http://www.sketchengine.co.uk/>

bezplatné služby pro angličtinu

- **JustTheWord** <http://www.just-the-word.com/>
- **HASK. collocation databases** <http://212.191.73.248:8081/HaskWeb/Home>
- **word and phrase** (analyze texts) <http://www.wordandphrase.info/analyzeText.asp>
program analyzuje online externí/vlastní texty a ukazuje u jednotlivých slov po kliknutí profil slova na základě BNC nebo COCA

bezplatné služby pro němčinu

- das **Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache (Digitální slovník německého jazyka)** <http://www.dwds.de> po zadání hledaného slova → vybrat *DWDS-Wortprofil* a kliknout na → *Relationenfilter* (relační filtr) pro cílené hledání dle slovních druhů a funkcí ve větě

5.4.3 Paralelní korpusy a kontextové slovníky

Paralelní korpusy obsahují texty ve více jazycích, to znamená, že ukazují příklady hledaného slova nebo fráze nejen v jednom jazyce, ale zároveň také jejich příslušný překlad. Obdobně fungují také online kontextové slovníky. Ty se vztahují buď k jednomu korpusu překládaných textů (Linguatools) nebo k dvojjazyčným textům z internetu, např. profesionálně přeložené webové stránky (Linguee).

- **Paralelní korpus InterCorp**

<http://www.korpus.cz/intercorp/> obsáhlý paralelní korpus s češtinou jako referenčním jazykem (to znamená, že ke každému textu v cizím jazyce je nabídnuta varianta v českém jazyce), pro jazyky BE, BG, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LV, MK, MT, NL, NO, PL, PT, RO, RU, SK, SL, SR, SV; bezplatná registrace jako u ČNK, viz <http://korpus.cz/prohlaseni.php>

- **Paralelní korpus k ruskému národnímu korpusu**

korpusu <http://ruscorpora.ru/search-para-en.html> pro jazyky BE, DE, EN, UK s ruštinou

jako referenčním jazykem

- **Linguee** <http://www.linguee.de/> pro kombinace němčina – angličtina, angličtina – španělština, angličtina – portugalština, angličtina – francouzština
- **Linguatools** <http://www.linguatools.de/> pro němčinu; ukazuje slovo a věty také v angličtině, francouzštině, španělštině, italštině, češtině a polštině

5.4.4 Žákovský korpus

Stále ještě velmi zřídka se setkáváme s digitalizovanými a analyzovanými sbírkami učebních textů při studiu cizího resp. dalšího jazyka. Následují příklady pro německý a anglický korpus. Český korpus – CZE SL je ve výstavbě (stav léto 2012).

- **Žákovský korpus Deutsch als Fremdsprache (Němčina jako cizí jazyk) FALKO** <http://korpling.german.hu-berlin.de/falko-suche/search.html> více částí korpusů s texty od pokročilých studentů němčiny; s vyznačením chyb
- **PLEC. PELCRA Learner English Corpus** <http://ia.uni.lodz.pl/plec/> obsahuje texty od polsky hovořících studentů angličtiny, s vyznačením chyb

Literatura

ČERMÁK, F.: Jazykový korpus: Prostředek a zdroj poznání. In *Studie z korpusové lingvistiky*, 15-37, 2000. ISBN 80-7184-893-X

ČERMÁK, F., KŘEN, M. (eds.): *A Frequency Dictionary of Czech: Core Vocabulary for Learners*. Routledge, London 2011 ISBN 978-0-415-57661-1

KASZUBSKI, P.: *Typical errors of Polish advanced EFL learner writers*. <http://ifa.amu.edu.pl/~k-przemek/corpora/PICLE8-tabbed.txt> (září 2012)

IMIDER, M.: *Interference a transfer ve vyučování němčině jako cizímu jazyku*. Brno 2010 http://is.muni.cz/th/45184/ff_d/disertace-imider_bum6e.pdf (říjen 2012)

SCHÖNE, K., ZSCHÄBITZ, E.: Integration von Moodle und Web 2.0-Werkzeugen in den Anfangsunterricht Tschechisch und Polnisch. In Wagner, J.; Heckmann, V. (eds.): *Web 2.0 im Fremdsprachenunterricht*. Verlag W. Hülsbusch, Wien 2012. ISBN 38-6488-022-X

STRASSER, T.: *Moodle im Fremdsprachenunterricht*. Verlag W. Hülsbusch, Wien 2011. ISBN 39-4031-792-6

